

Proti razvoju na račun zdravja

Krajani Bršljina se nočejo pogovarjati o Krkinih načrtih za zaokrožitev industrijske cone, dokler Izolacije ne poskrbe za neškodljivo proizvodnjo

NOVO MESTO — Novomeški Tovarni zdravil Krka zmanjkuje prostora za ureditev vseh proizvodnih načrtov. V Ločni ima le majhne možnosti širjenja, predvsem ovira širjenje sedanjih in nastajanje novih industrijskih con varovanje kmetijskih zemljišč. V Krki, ki je lani odkupila Iskrino stavbo v Bršljini, so predvideli, da bi svoje prostore v Bršljino združili z novopridobljeno stavbo v enotnem kompleksu, v Bršljini pa bi se potem preselila iz Ločne še proizvodnja aerosolov. Krajani tem načrtom nasprotujejo, dokler ne bodo uresničene zahteve in obljube, da proizvodnja Izolacij ne bo onesnaževala okolja.

V Krki sicer poudarjajo, da niso navdušeni nad selitvijo proizvodnje aerosolov — gre za kozmetične proizvode, katerih proizvodnja ne obremenjuje in ni škodljiva za okolje — so Bršljini, saj je bila Iskrina stavba grajena za druge namene. A ker gre za možnost zaokrožitev industrijskega kompleksa, kar pomeni tudi najbolj smotno izrabo prostora in za predvideni program najmanjše poseganje na gozdne in kmetijske površine, so se odločili za to možnost. Po novem bi se v Iskrino stavbo selil program predelave in skladiščenja zelišč, ki je zdaj utesnjen v stavbi skupaj s programom Izolacij. Tako bi več prostora dobile Izolacije in, kot rečeno, bi se v Iskrino stavbo preselila še proizvodnja aerosolov. V kompleksu bi bila še naprej energetska postaja in upravna stavba. Kompleks bi v celoti zaključili in z nekaj posegi preuredili.

O teh Krkinih načrtih naj bi razpravljali na četrtkovem zboru krajanov Bršljina s predstavniki Krke in občinskega sekretariata za urbanizem in varstvo okolja v prostorih Krkine bršljinske tovarne. Pravimo »naj bi«, več kot o samih načrtih — strokovnjakom jih niti ni uspelo predstaviti ob mnogih ogor-

čenih izbruhih ljudi — je bil namreč govor o tem, da Krka ni uresničila svojih zagotovil, da proizvodnja izolacijskih materialov ne bo škodljivo vplivala na okolje. Pri tem je bilo največ besedi o strupenem fenolu in formaldehidu, ki ju

uporabljajo v Izolacijah, fenol pa je lani enkrat prišel v vodovod v Čegelnici. Krajani hočejo že enkrat dobiti odgovor, kako se je to zgodilo, in zagotovilo, da se to ne more več ponoviti. Pritoževali so se nad hrupom, nad izpusti iz dimnika, kjer da niti filter ne rešijo za-

● **Nič nimajo v Bršljini le proti Krkinemu programu zelišč, v neškodljivost proizvodnje aerosolov niso pripravljeni verjeti. »Prizadeti« so proti zaokroževanju kompleksa tudi zaradi predvidenega poriranja hiš (čepov na tovarniškem dvorišču gotovo ni lepo živeti) in uničenja nekaterih zaradi prestavitve ceste. Zbor se je razšel s sklepom, da o soglasju h Krkinim načrtom ne more biti govora, dokler se ne uredijo vse zadeve v zvezi z Izolacijami. Da je Krka ena tistih v Sloveniji, ki v ekologijo največ vlagajo, na tem zboru ni imelo nobene veljave.**

deve. »Uredite okolje, da se bo tukaj dalo živeti, kot se je, predno je bila tovarna odprtja; da bomo lahko dihali in da okoli ne bo plaval!« je zahteval v imenu vseh eden od krajanov. Predlogi, naj bi tovarno izolacij kar zaprli, dokler vsega ne uredijo, so bili pospremljeni z aplavzom.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

KRŠKI OBČINSKI PRAZNIK

KRŠKO — Ob prazniku krške občine, 7. juniju, so pripravili v občini več kulturnih in športnih prireditev. Ob koncertu MPZ Svoboda Brestanica na brestaniškem gradu ter nastopu pihalnega orkestra iz Burgau in folklornih skupin omenimo speedwayske dirke, ki bodo to nedeljo ob 15. uri na stadionu Matije Gubca v Krškem, ter konjske dirke 17. t. m. na hipodromu v Bregah. V okviru proslave sodi tudi gasilska slovesnost na Senovem 17. junija dopoldne.

SVEČANA ZAPRISEGA — V soboto je v vojašnici Milana Majcna v Bršljini prisotnosti staršev in sorodnikov, predstavnikov občine in krajevne skupnosti prisegel nov rod mladih vojakov. Ob tej priložnosti so mladim čestitali predstavniki borbe Gubčeve brigade, komandant polkovnik Radosav Bogičević, slavnostni govornik general Vučina Vilotić in drugi. (Foto: J. Pavlin)

BERITE DANES!

- na 2. strani: ● **Nelikvidnost se širi kot kuga**
- na 3. strani: ● **Načrti zamujajo, zemlja pa čaka**
- na 4. strani: ● **Bolezni metliške demokracije**
- na 5. strani: ● **Partijski uslužbenci na cesti**
- na 6. strani: ● **Mandatar Janc je moral odstopiti**
- na 7. strani: ● **Sola brez odvečnih predmetov**
- na 8. strani: ● **Predsedniki se predstavijo**
- na 9. strani: ● **»Ostali smo v kameni dobi«**
- na 11. strani: ● **Konec romanj na Rdeči trg?**
- na 12. strani: ● **Morilcu najvišja možna kazen**

● **Novinar je usmiljenja vreden.** Marsikdaj nima kaj povedati. Še bolj pogosto pa ne sme ničesar povedati. (Goethe)

Do konca tedna se bo nadaljevalo spremenljivo vreme s pogostimi padavinami.

Predsednik IS v Kočevski Reki in na Rogu Ogled zaprtega območja in grobišč

KOČEVJE — Predsednik slovenske vlade Lojze Peterle je bil minulo nedeljo ves dan na lastno pobudo, v Kočevski občini, in to skupaj s člani komisije za oceno varovalnega območja Kočevska Reka. Z njim je bil tudi predsednik občinske skupščine Kočevje dr. Mihael Petrovič.

Po ogledu je komisija sklenila, da bodo sestavili skupino strokovnjakov, ki bo pregledala območje in objekte, ocenila njihovo namembnost in uporabnost ter potrebno vzdrževanje. Nekateri objekti in predmete bodo še dodatno varovali. Sedanje zaprto območje bo odprto, ko bodo strokovnjaki končali delo, predvidoma še ta mesec. Dostop do zaprtega območja pa je do odprtja možen le pod dotedanjimi pogoji. Tako vlada z manjšo zamudno uresničuje Demosovo predvalilno objubo, da bo zaprto območje Kočevske Reke odprto najkasneje tri tedne po volilni zmagi.

Predsednik Peterle si je nato s spremstvom ogledal grobišče žrtev, ki so bile po koncu druge svetovne vojne pomorjene v Kočevskem Rogu. Dogovorjeno je bilo, da bo občinska skupščina Kočevje ime-

● **PROTI VSESPLOŠNEMU BRSKANJU PO ROGU — Novomeška občinska skupščina je 31. maja na seji sprejela predlog Jova Grobovskega o pobudi slovenski skupščini za javen poziv, naj vsi, ki zdaj mrzlično in strastno iščejo in brskajo za kostmi po Rogu, pustijo iz pietete do mrtvih to pri miru. Grobove naj odpro, oz. prouče strokovne ustanove**

novala posebno komisijo, ki bo ugotovila vse potrebno za označevanje in ureditev grobišč ter pravilen odnos do njih.

Zvedeli smo tudi, da bosta v kratkem tudi dve maši za vse umrle za domovino, ki pa ne bosta pri teh grobiščih, ker tam ni primerne prostora, ampak predvidoma v kočevski stolnici. Postavitev spomenika v Rogu za zdaj še ni predvidena, ampak le začasno označevanje grobišč.

J. PRIMC

OSART nima pripomb glede JE Krško

Elektrarna dela v skladu z mednarodnimi standardi in priporočili

KRŠKO — »Lahko rečem, da je bil v zadnjih šestih letih v JE Krško narejen korak naprej. Precej izboljšav so v tej elektrarni uvedli tudi na lastno pobudo, zato je JE Krško ne bom odšel s posebnimi skrbmi, česar pa ne bi mogel trditi za nekater druge jedrske elektrarne.« je dejal Ferdinand L. Franzen, vodja skupine štirih strokovnjakov iz OSART, na tiskovni konferenci v soboto v Krškem.

Strokovnjaki skupine OSART so jedrsko elektrarno obiskali že v letu 1984, tokratni obisk strokovnjakov skupine za oceno varnosti delovanja, ki deluje v okviru Mednarodne agencije za atomsko energijo na Dunaju, pa je bil namenjen preverjanju uresničevanja priporočil OSART. Pred šestimi leti so strokovnjaki z Dunaja dali 121 priporočil in nasvetov za varno obratovanje JE Krško. G. Franzen je dejal, da so v JE Krško uresničili večino priporočil glede organizacije, kakovosti opreme. Prav tako je pozitivno oceno dobilo solanje in vzdrževanje elektrarne. Od 121 priporočil so jih v JE Krško uresničili 66, 9 so jih izključili zaradi neaktualnosti, le 38 ukrepov pa je takih, da z njimi niso v celoti zadovoljni. Osem priporočil pa je takih, ki se ne uresničujejo zaradi dovolj ali pa to poteka prepočasno. Tu gre za merjenje visoko radioaktivnih iz-

pustov v primeru jedrske nesreče, kar se uveljavlja po svetu po nesreči na Otoku treh milj. Splošna ocena o JE Krško je, da obratuje v skladu z mednarodnimi standardi in priporočili. Na tiskovni konferenci seveda ni bilo mogoče predstaviti celotnega poročila, kar pa bodo storili kasneje. Strokovnjaki OSART bodo JE Krško spet obiskali decembra 1991 ali aprila 1992.

Skupine OSART v dogovoru z vladami posameznih držav redno obiskujejo jedrske elektrarne po svetu in v skladu z obratovno prakso predlagajo izboljšave na opremi in pri vodenju. Doslej so strokovnjaki skupine OSART obiskali elektrarne na Švedskem, v ZRN, Nizozemskem, Franciji, Španiji, v Italiji, na Madžarskem, Češko-Slovaški, v SZ. V načrtu pa imajo obiske še v ZR Nemčiji, Franciji in Bolgariji.

Na neposredno vprašanje, ali obstaja utemeljen razlog, da bi zaprli JE Krško, kar se kot zahteva pogosto pojavlja v Sloveniji in Avstriji, je g. Franzen odgovoril, da z vidika varnosti za to ni utemeljenega razloga.

J. S.

ZMAGA SEVNIČANOV NA KRŇČEVEM MEMORIALU

SEVNICA — Sevnški veterani, ki so nekaj dostojno predstavljali sevnški rokometaš, saj so bili tudi slovenski prvaki, moštvo Jožeta Silca pa se je kosalo celo v 2. zvezni ligi, so pripravili že 5. Krnčev memorial v spomin na mnogo prezgodaj preminulega rokometaša in dobrega tovariša Silva Krnca. Na turnirju tretje ekip veterano so zmagali Sevnščani, drugi so bili Krmelčani, 3. Hraštničani. Najbolji strelec memoriala je bil Sevnčan Trbovec, (17 zadetkov) za najboljšega igralca so izbrali prav tako Sevnčan Svaziča, za najboljšega vratarja pa Krmelčana Kraja.

Dr. Milena Hadl Dr. F. Hübscher

Bolniki jih bodo pogrešali

Kar trije zdravniki, ki so desetletja darovali novomeški bolnišnici, sedaj odhajajo v pokoj

NOVO MESTO — Prejšnji teden so novomeško bolnišnico zapustili kar trije zdravniki, ki so dolga leta s svojim poštvrtovalnim delom, znanjem in zavzetostjo prispevali marsikaj k temu, da se je ta ustanova razvila v tako veliko, razvejeno in ugledno delovno organizacijo. Za njimi so ostale velike vrzeli, ki jih bo težko zapolniti. Pa vendar, prav zaradi dejstva, da zdravniki ni samo strokovnjak, temveč tudi dober sodelavec, svetovalec in pedagog prihajajočim rodovom medicincev — to in še marsikaj več pa so odhajajoči bili — njihov odhod ni tako boleč.

»Generacije mlajših, ki smo se šolali ob vas, smo imeli vzor ljudi tiste mere, ki jih bolnik potrebuje, ko mu je najtežje, prav v vas.« je na skromni poslovilni slovesnosti svojim kolegom dejal direktor novomeške bolnišnice dr. Anton Starc. Odhajajoči zdravniki dr. Milena Hadl, dr. Nada Cimerman in dr. Franc Hübscher, ki odhajajo uradno v pokoj, so v spomin na bolnišnico dobili v dar slike Novega mesta, kateremu so, čeprav vsi rojeni ljubljanci, služili dolgo vrsto let, si tukaj ustvarili domove in mu nameravajo ostati zvesti še naprej.

Dr. Milena Hadl, rojena Filipič, je po opravljenem stažu na Jesenicah leta 1956 prišla v zdravstveni dom v Ivančni Gorici, s prvim februarjem 1957 pa v novomeško bolnišnico. Specializacijo je opravila v infektologiji in postala leta 1963 predstojnik novoustanovljenega infektološkega oddelka. Predstojnica oddelka je ostala vse do upokojitve.

Dr. Nada Cimerman je prišla v novomeško zdravstveni dom leta 1959, v bolnišnico pa novembra 1961. Specializirala se je za anesteziologijo in delala ves čas tudi na transfuzijah, za kar se je posebej usposobljala. Delo anestetista je tisti del medicine, ki je v ožeh javnosti pogosto prezrt, strokovnjaki pa dobro vedo, kako pomemben in zahteven je njihov delež pri uspehu operacije.

Dr. Franc Hübscher je prišel v Novo mesto leta 1958. Prej je bil upravnik zdravstvenega doma v Kočevju. Leta

Pod lastno zastavo

Izmisljeni in drago vzdrževani politični in ideološki konstrukt, ki se mu reče samoupravna socialistična in enotna Jugoslavija, je v 45-letnem spopadanju z resničnostjo obležal porazen. Boj z resničnostjo in zgodovinskih razvojem so bojevali štiri velike zvezne enote: partija, ki je poveljevala, ter njeje zveste in poslušne čete: borčevska in mladinska organizacija, Socialistična zveza ter sindikat. Ko se je poveljstvo zaradi hudih razlik v razumevanju stanja in bodoče strategije razšlo, se je iz boja umaknila mladinska četa, umikajo in preurejajo se tudi druge. Tudi sindikat, ki je trobil v boj pod zastavo enotnega in nedeljivega jugoslovanskega delavskega razreda, se je znašel pred enako bolečo in neizprosno resnico, da igra napačno bojno pesem za svoje vrste in da poslušna napačna povelja.

Na nedavnem 11. kongresu Zveze sindikatov Jugoslavije, ki je bil hkrati tudi 1. kongres Zveze samostojnih sindikatov Jugoslavije, je to spoznanje prišlo več ali manj do veljave. Sindikat je »odkril« staro resnico, da je njegova osnovna naloga boj za boljši položaj delavcev, ne pa podpiranje ideoloških zamisli drugih političnih organizacij ali biti njihova transmisija. Sindikat se je preoblikoval, si zapisal drugačna pravila igre in strategije. Toda ali bo z novim bojnim klicem uspel zbrati razbežane enote in tiste na novo ustanovljene, je še vprašanje.

M. MARKELJ

ADRIA V POREČJU

NOVO MESTO — Tovarna prikolic Adria iz Novega mesta oziroma njen Adria marketing je v sodelovanju s firmami Induplati iz Jarša, Alprez iz Kamnika, Emo iz Celja, Odeja iz Škofje Loke, s trgovino Slovenijales in Danu s Mirne ter Kolinško iz Ljubljane postavil in opremil vzorčni prostor za kampioniranje v poreškem kampu Lanterna. To je prostor št. 43, do konca letošnje sezone pa bo na voljo slovenskim družinam, ki so bile ob otvoritvi, prejšnji petek, izzrebane za brezplačno kampioniranje v skupni akciji z Nedeljskim dnevnikom. Sreča se je nasmešnila tudi Maji Fabjan iz Dolenjskih Toplic, ki bo lahko kampirala med 1. in 11. julijem. Adria marketing je tudi pobudnica za ustanavljanje klubov kamperjev z mednarodnimi povezavami ter izdajanja nove Kamping revije, ki bo v uredništvu Avtorevije pri ČZP Delo kmalu pričela izhajati.

SVOBODNA KATEDRA O USMERITVAH V ŠOLSTVU

NOVO MESTO — Novomeška ZSMS — Liberalna stranka prireja danes, v četrtek, 7. junija, ob 19. uri v konferenčni dvorani hotela Metropol Svobodno katedro z naslovom Programske usmeritve v slovenskem šolskem sistemu. Uvodno besedo bo imel dr. Peter Vencelj, predsednik Republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo.

NOVA POTRESNA OPAZOVALNICA

LJUBLJANA — Zaradi povečane potresne dejavnosti v zadnjih mesecih v Dobrepoljski dolini je Seizmološki zavod Republike Slovenije postavil 1. junija v Zdenški vasi prenosno terensko potresno opazovalnico. Strokovnjaki bodo s pomočjo opazovalnice, ki je bližje potresnih žarišč Dobrepoljske doline, lažje spremljali morebitne nove potrese in na tej podlagi bolje obveščali prebivalstvo o možnih nevarnostih.

Izbiramo MISS SLOVENIJE športna dvorana Marof, jutri, v petek, 8. junija, ob 20. uri.

MAJSKO SREČANJE — Blagovnica Posavje v Brežicah je v soboto dopoldan na terasi pred trgovino pripravila tradicionalno majsko srečanje z ansambli Dobri prijatelji, Lojtro, Brodniki, Kapelskimi muzikanti ter ansambli Tonija Verderberja in Ivana Pujlja. Priraditev, ki jo je povezoval humorist Lojze Amrož (vsi so nastopili brezplačno), je pritegnila precejšnje število obiskovalcev, ki so lahko izkoristili tudi poceni nakup na stojnicah, seveda pa je imela v soboto glavno besedo gostinska ponudba. Kot nam je povedal organizator priraditve Jože Smrekar, bi tudi v bodoče za svoje kuppe naredili kar največ in zato bodo, če bo mogoče, »majska srečanja« v poletnem času kar vsako soboto. (Foto: J. Pavlin)

DOLENJSKI LIST
STUDIJSKA KNJIZNICA
MIRANA JARCA
68000 NOVO MESTO
ČETRTEK
11. JUNIJA 1990

ADRIA V POREČJU
NOVO MESTO

SVOBODNA KATEDRA
O USMERITVAH
V ŠOLSTVU
NOVO MESTO

NOVA POTRESNA
OPAZOVALNICA
LJUBLJANA

Izbiramo MISS SLOVENIJE
športna dvorana Marof, jutri,
v petek, 8. junija, ob 20. uri.

MAJSKO SREČANJE
Blagovnica Posavje v Brežicah

Hvaležnosti v politiki ni

V soboto, 9. junija, bo v Cankarjevem domu v Ljubljani prvi kongres Socialistične stranke Slovenije. Veliko jih je, ki menijo, da je to poteza z zamudo. SZ(DL) bi se po nekaterih ocenah morala preleviti v samostojno stranko že pred volitvami. Tega iz različnih razlogov, tudi zato, ker je želela s svojim vplivom podpreti oziroma na volitvah pomagati komunistom, ni storila. Kolikšna je bila dejansko ta pomoč, ni mogoče ugotoviti, ve pa se, da je Socialistična zveza na vseh ravneh slovenskih volitev doživela precej hude poraze, medtem ko s komunisti-prenovitelji danes sicer opozicija, vendar tudi najmočnejša posamezna stranka na južni strani Alp. To pomeni, da so tisti Slovenci, ki so se odločili za levo, volili močnejšo in predvsem pametnejšo sestro.

Zlasti med predanimi aktivisti SZ(DL) jih je precej, ki mislijo, da si niso zaslužili tako hude volilne katastrofe. V mislih imajo najbrž vse tisto, kar je SZDL po vojni naredila za ljudi, kot koordinator najrazličnejših akcij za splošno korist in ne

nazadnje podaljšana, vendar sorazmerno mehka roka trde boljševisste oblasti. Tega je res veliko, vendar: človeška hvaležnost nikoli ni bila in nikoli ne bo politična kategorija.

SZ(DL) oziroma Socialistična stranka Slovenije, s kratkimi SSS, mora začeti nanovo. In čeprav hvaležnost v politiki nič ne velja, ledina morebiti le ne bo tako trda, kot bi bila za koga, ki bi se imenoval drugače. Bodočnost SSS je odvisna tudi od tega, katera frakcija bo zmagala na sobotnem kongresu. Ve se namreč, da v vrhovih SZ teče precej neumljen boj med sđz-jevci, katerih pečovodja je Jože Smole, in reformatorji pod praporom Viktorja Žakelj. Osnovna razlika med njimi, če zadevo nekoliko poenostavimo, je, da bi Jože Smole rad še naprej hodil na posvete k zdaj sicer prenovljenim komunistom, Žakelj, ki je po gradivu za kongres kandidat za prvaka nove stranke, pa bi s svojimi privrženci dokončno pretrgal popkovo s komunisti. SSS bi postala moderna leva stranka, ki bi se pove-

zovala s komerkoli (navsezadnje tudi s komunisti, saj so tudi levica) po svoji volji in pameti.

Kdo bo zmagal, bodo odločili delegati s tako imenovanega terena. Analize, ali so tam v večini sđz-jevci ali reformatorji, nam niso dostopne, vsekakor pa brez tveganja lahko trdimo, da se bodo slovenski socialisti ob morebitni zmagi Smoletove frakcije utopili v ZK-SDP, ta konglomerat pa se bo preimenoval v socialiste, bivši komunisti imajo namreč dober program, nimajo pa imena.

Viktor Žakelj pa ne misli, da je zadnja zaloga SZ(DL) podariti komunistom privlačno in sprejmljivo ime. Nov statut celo določa, da socialist ne more biti nihče, ki je član kakšne druge stranke, kar bo mnogim delalo težave. Stranka, katere vodja naj bi Žakelj postal v soboto, se sklicuje na zgodovino socialističnega gibanja na Slovenskem, ki ga vidno ločuje od komunističnega. Socialistična ideja v svetu, Evropi in pri nas ni mrtva in tudi še lep čas ne bo. Uresničitev, utelešenje socializma, pa je med drugim tudi socialna država, ki je lahko le država blaginje. Seveda je to cilj, ki si ga je v program zapisala skoraj vsaka slovenska stranka. Morda je priložnost novih socialistov v tem, da ima beseda socializem ne glede na vse še vedno svojo skrivnostno moč in privlačnost. Svet namreč deluje na neenakosti. M. BAUER

Nelikvidnost se širi kot kuga

O gospodarstvu na Dolenjskem v prvih mesecih

NOVO MESTO — Z uvajanjem tržnega gospodarstva se bo spremenil tudi položaj SDK pri dajanju informacij o poslovnih rezultatih gospodarstva. Zaenkrat SDK informira še po starem, novomeška podružnica je 1. junija novinarje seznanila z aktualnimi finančnimi kazalci dolenjskega gospodarstva v prvih treh mesecih 1990.

Vodja analiz v SDK, Ljudez Padovan, je poudaril, da so bila splošna finančna in gospodarska gibanja v tem času močno povezana s protinflacijskimi ukrepi. Fiksiran tečaj dinarja, restriktivna kreditno-monetarna politika, notranja konvertibilnost povzročajo velike težave v proizvodnji in prodaji, poslabšanje pokrivanja uvoza z izvozom, vse večjo nelikvidnost. V prvih treh mesecih 1990 je dolenjsko gospodarstvo s poslovanjem ustvarilo 4,794 milijarde din prihodkov, imelo pa za 4,337 milijarde din odhodkov. Poslovni izid je bil pozitiven iz redne poslovne dejavnosti, negativen pa iz finančne aktivnosti in izrednih razmerij. Obracun amortizacije naj bi bil to pot realen, gospodarstvo je oblikovalo 50 milijonov din rezervacij za pričakovane stroške v naslednjem obdobju. Vrednost zalog je bila konec trimesečja za 336 milijonov din večja kot 1. januarja, rezervacije in zaloge pa so bile tisti element, s katerim se je dalo precej vplivati na periodični finančni rezultat.

Od 139 pravnih oseb na Dolenjskem (z reorganizacijami se je število precej spreminjalo) jih je 88 ugotovilo samo bruto dobiček, 13 izgubo in dobiček, 20 samo izgubo, 18 pa je bilo takih, ki niso ugotovili ne izgube ne dobička. Da sta hkrati možna izguba in dobiček, je spet tipično naša pogrnatavščina, povezana z osebni dohodi, od katerih je treba plačati davke, čeprav dobičar ni. Vzroki za visoke izgube — 123 milijonov din — v 33 organizacijah z 11.300 zaposlenimi so predvsem težave v poslovanju in prodaji, v slabi finančni in likvidnostni situaciji, ki jih vse več ni sposobno tekoče poravnati svojih obveznosti in tako zagotavljati redno proizvodnjo, težave neto izvoznikov

• Ustvarjena akumulacija v tem času znaša vsega 55,5 milijona din, tako da je čista izguba gospodarstva velika, kar govori o nikakršnih razvojnih možnostih brez pomoči. V najslabšem položaju je tu Črnomelj, večjo akumulacijo od izgube pa so imeli le v Metliki. Bilanc stanja, ki edine pokažejo pravo podobo podjetja, seveda ni, a v SDK imajo vseeno skoraj kot na dlani, kdo je in kdo ni soliden, skoraj vse namreč povedo podatki o nelikvidnosti.

zaradi tečaja dinarja, sezonski vplivi, pa drag denar na trgu, saj obresti dosega do 60 odstotkov. Posebno poglavje je tu finančna nedisciplinacija — temu v svetu pravijo poslovna nemoralnost, ki hitro zapecati usodo —, ko so zaradi tega, ker kupci ne plačujejo blaga, pred stečajem tudi podjetja z dobrimi programi in dobrim delom. Gospodarstvo je v prvem trimesečju razdelilo 1,07 milijarde din dohodka ali 8,3 odstotka več, kot ga je ustvarilo, od tega ga je kar 51 odst. razporedilo za potrebe družbenih skupnosti, kar je celo več kot lani. Delež osebnih dohodkov in skupne porabe v dohodu je bil 41,4 odst., kar je prav tako več kot lani. Obracunani osebni dohodek na delavca je znašal v tem času 3.993 din in je bil 24,8-krat večji kot lani, medtem ko so bili življenjski stroški 32-krat večji! Z. L.-D.

Naša anketa

Hud poseg v suverenost!

Točno, kako in zakaj je prišlo do ukaza iz Beograda o premestitvi orožja in opreme slovenske teritorialne obrambe v skladišča JLA, ki je bil v Sloveniji v največji tajnosti izpolnjen okrog dvotretjinsko, verjetno nikoli ne bomo zvedeli do potankosti. Dejstvo je, da prav neverjetno sovpadla z volitvami in konstituiranjem nove oblasti v Sloveniji in na Hrvaškem, kot krono demokratičnih sprememb v tem delu države, pa z zamenjavo Drnovška s »trdoročnik« Jovičem na čelu kolektivnega šefa države. Kakorkoli že, beograjski mogočniki so si v navezi oz. ob pomoči šefa slovenske TO — ki se mu, kot kaže, ni delo vredno oz. potrebno o zahtevi obvestiti vodstva slovenske države — očitno privoščili prvovrstni politični škandal in po svoje tudi gospodarski kriminal. Orožje TO je bilo namreč kupljeno z denarjem delovnih organizacij, proračunov, vsekakor z lastnim slovenskim denarjem in je slovensko. Poslušamo sicer razlage, da je selitev orožja v skladišča JLA le ukrep v zvezi z varovanjem, a kako to sprejeti, ko je splošen vtis tak, da je šlo za razorožitev svojeglave slovenske države. Po protestih v Sloveniji bo orožje morda celo vrnjeno in tudi škandal se bo polegel. Po svoje je bil morda celo dobrodošel, da je kot ledeni tuš opozoril našo novo oblast, s čim mora računati in — kako delovati.

PETER AMBROŽIČ, dipl. ekonomist iz Črnomlja: »Do odvzema orožja ne bi smelo priti. Vprašanje je, ali je republiško predsedstvo dovolj hitro reagiralo, razčistilo bi tudi morali, ali res ni bilo seznanjen. Veliko stvari je zavrtih v meglo, zaradi začetka parlamentarizma pa je pretok informacij počasnejši, vendar so to težave tehnične in ne politične narave, Orožje morajo vrniti, že iz ekonomskih razlogov, saj je bilo kupljeno z denarjem iz občinskega proračuna ali celo delovnih organizacij.«

JOŽE MAROLT, upokojenec iz Ribnice: »O usodi orožja naj odloča tisti, ki ga je kupil in je torej njegov lastnik. Res pa je, da mora biti orožje varno spravljeno. Odvzem orožja je Jovičev maslo. Če je kje res prišlo do kraje orožja, naj tam ukrepajo po predpisih. Slovensko orožje mora nazaj, na odgovornost pa je treba poklicati tiste, ki so ga oddali brez vednosti republiškega vodstva in občinskih vodstev.«

IVAN HEGLER, upokojenec iz Kočevja: »Sramota je, ker smo oddali orožje. To pomeni, da nismo suvereni narod. Saj je slabše kot pod Avstro-Ogrsko, ko smo imeli Slovenci, Hrvatje in Madžari svoje polke. Zdaj pa morajo naši fantje na Kosovo, v Srbijo in drugam, marsikateri pa se domov vrne v krsti. Mi plačamo vojsko in mora zato ona ubogati nas, ne pa mi nje. Hočevarja je lahko sram, ker je predal orožje. Če ne bomo dosegli konfederacije, bo Slovenija gospodarsko propadla.«

PETER OZIMEK, vratar iz Mrzle Luže pri Trebnjem: »Če je orožje kupila TO pomeni ta ukaz krajo orožja. Pravijo, da ni varno spravljeno, a kako to, da so bila skladišča dobra do sedaj? Čudno se mi zdi, da ni za to vedel npr. minister Janša. Ne moremo več zaupati komandantu slovenske teritorialne obrambe Hočevarju. Če je ukaz za pobrat orožje, je to kapitulacija. Ta odvzem spada v gonjo, ki traja že dlje časa.«

MARTIN KOLAR, sekretar Avto-moto društva v Brežicah: »Dolžnost organov v republiki je, da raziščejo in opredelijo odgovornost za ukaz o izročitvi orožja. Osebnost odobravam to, da so teritorialci v Brežicah orožje zadržali, za občine, v katerih so izpolnili ukaz in ga oddali JLA, pa mislim, da je bila to dobra šola za morebitno ravnanje v prihodnje. Po mojem prepričanju drugi nimajo pravice razpolagati z orožjem, ki so ga kupile občine.«

DR. ANTON STARC, podpredsednik skupščine občine Novo mesto: »V Novem mestu se stanje z orožjem ni bistveno spreminjalo, saj je bilo vmeski v skladiščih JLA. Na skupščini bomo obravnavali predlog, da bi za potrebe TO našli lastno, primerno in dobro varovano skladišče. Grobno je vprašanje občutka kot pa dejanskega stanja moči in, gledano skozi to, je bil z odvzemu narejen velik poseg v našo suverenost. Žal je rozljanje z orožjem še vedno eden od argumentov v politiki.«

RUDI HRASTAR, referent za trgovsko in gostinsko dejavnost v metliški Vinski kleti: »Če so že dobili ukaz, bi se pristojni morali posvetovati z občinskimi vodstvom, ne pa, da so orožje, ki je naša občinska last, predali na skrivaj. Poleg tega je bilo orožje v Metliki dobro varovano in niti ni bilo nobenega poskusa, da bi hotel kdo nepooblaščen priti do tega orožja. Ljudje so ogroženi zaradi te predaje orožja, pravijo, da bi tako lahko predali še kaj drugega.«

RUDI AMERŠEK, predsednik Lovske družine Sevnica: »Brez orožja lovci ne bi bili lovci, teritorialci pa tudi niso več to, kar so bili. Orožje bi vsem moralo biti nekakšno svetinja, odgovornih ne razumem, da se orožje naskrivaj predali vojski. Lažje bi bilo zavračevati z odločitvijo, kot pa zdaj zabavati in pričakovati vrnitev našega orožja.«

MIRKO ZORIČ, vodja prometne operative v Transportu Krško: »Tako ravnanje je nedemokratično in protiusstavno, le še malo je manjkalo, pa bi se zgodilo z nami kot z Litavci. Lahko bi pobrali orožje še lovcem, ki smo kar velika armada. Sicer pa mislim, da je bil vrh TO pod vplivom JLA, kar je seveda nezdržljivo s slovensko suverenostjo. Na srečo niso tako ravnali v Krškem, kjer je TO obdržala svoje orožje in ga zastražila.«

Majske težave in rekordi Revoza

Lastne in tuje napake v lakirnici — Električni šok poškodoval proizvodni trak — Z nadurami delavci rešili proizvodnjo in dosegli rekord

NOVO MESTO — Že dolgo niso bili dnevi v IMV tako dramatični, kot so bili letos maja. V Adriji skoraj teden dni negotovosti in štrajka, v Revozu izpad zaradi napak in okvar, nato silovita delovna akcija in nazadnje doslej še nikoli dosežen uspeh: s tovarniškega dvorišča je bilo na domače in tuje tržišče odpremišenih kar 7.285 vozil.

Ko Pavel Noč, glavni direktor Revoza, niza vse pomembnejše podatke, potrebnosti za celovito analizo majskega poslovanja, operira pravzaprav z izrednim stanjem, ki so ga tako vodstvo kot tudi delavci v proizvodnji uspešno prestali. Že pričetek je bil nevhvaležen: velikonočni prazniki v Španiji in Franciji, kar vpliva na količino dobavljenih delov, ter prvomajski prazniki pri nas. Potem sta sledili še dve nevhvaležnosti v lakirnici. Lastna napaka je povzročila zamenjavo materialov med kateforezo in anaforozo, potem so bile ugotovljene še pomanjkljivosti pri nekaterih dobavljenih materialih, ki jih je dobavitelj po temeljitih analizah priznal. Ker nesreča nikoli ne pride sama, je sredi maja prišlo do napake v prenapetostni avtomatiki v RTP postaji, električni šok pa je poškodoval občutljive varilne naprave in elektromotorje na tekočem traku. S skrajnimi napori so ga zdrževalci spet usposobili, veliko materialno škodo na strojih in pri izpadu proizvodnje pa sedaj Revoz uveljavlja pri zavarovalnici.

»Vse te težave in seveda velike obveznosti do tujega in domačega trga so nas pripeljale do tega, da smo se odločili za nadomestitev izpadle proizvodnje z nadurnim delom. Glede na prevoze in vse

ostalo je bilo najbolj enostavno postaviti dve dvanajsturni izmeni za domala vso proizvodnjo. Delavce smo pravočasno obvestili in ukrep je bil v veliki večini sprejet z razumevanjem. Seveda je nadurno izmizsko večerno in nočno delo tudi drugače stimulirano in se bo delavcem to poznalo pri plači,« pravi direktor Pavel Noč.

Dvanajsturno delo zadnji teden maja je dalo dobre rezultate. S tekočega traku je prišlo po 400 do 420 vozil na dan, zmanjšala se je nedokončana proizvod-

prilbžno 300 vozil, v glavnem petic, medtem ko proizvodnja katere teče normalno. S takim tempom bi lahko nadaljevali tudi v prvem tednu junija, vendar se je izkazalo, da dobave materialov ne dohajajo proizvodnje in bi se ta lahko začela trgati. Zato so prešli zopet nazaj na dve oseurni izmeni in proizvodnjo 300 vozil na dan, kar naj bi zadoščalo. Trenutno je dovolj naročil, na domačem trgu komaj zadovoljijo potrebe po R-4, medtem ko se je po besedah direktorja Noča zanimanje za R-5 nekoliko ohladilo, vendar ga bodo z občasnimi akcijami zopet zbudili.

T. JAKŠE

»ODKRITJE« STATISTIKE

Jugoslovani sploh nismo tako revni, kot smo mislili doslej. Dr. Dušan Miljković iz zveznega zavoda za statistiko je z uporabo metode OZN izračunal, da je znašal naš narodni dohodek v letu 1988 kar 5.306 ameriških dolarjev na prebivalca, in ne le 2.600, kot smo mislili doslej. Metoda OZN ne računa narodnega dohodka po podcenjeni domači valuti, ampak po kupni moči prebivalcev, ki pa je zaradi sive ekonomije precej večja kot navaja uradna statistika. »Odkritje« resda krepi našo samozavest in nas uršča pred nekatere vzhodnoevropske dežele ter seveda Albanijo, kaj malo pa to pomeni za tiste, ki so brez dela in jim v tem povprečnem »segedinarju« pripada samo zelje ali pa še to ne.

- Kdor obdaruje bogate, meče vodo v morje. (Kurdski pregovor)
- Kdor se je opeknil z mlekom, piha v jogurt. (Kurdski pregovor)

Habemus Magdam

Štajersko prestolnico bo odslej vodila ženska roka

MARIBOR — Drugič v svoji zgodovini, po Veli Kolarič iz konca šestdesetih let, ima Maribor županjo, 45-letno inženirko kemije Magdo Tovornikovo, sicer kandidatko socialistov (bila je sekretarka mestne SZDL v zadnjem mandatu). Ni toliko presenetljiva njena izvolitev, saj je vseskozi veljala za tiho favoritno predvsem za zasluže svoje sorazmerno uspešne sežedelevske preteklosti, saj je spodbudila in izpeljala nekaj simpatičnih mariborskih prireditvev od prvega množičnega silvestrovanja na prostem in velikega mestnega pustomanja do nekaterih ekoloških akcij. Med ljudmi si je ustvarila podobo sposobne in odločne funkcionarke, njena prednost pa je bila, da je vstopila v mestno politiko šele pred štiri leti.

Vendar ji ta podoba v javnosti ne bi pomagala do izvolitve, če ne bi bilo velikih lokalnih medstrankarskih iger. Tovornikova namreč sploh ni bila med prvotnimi kandi-

dati za župana, saj so socialisti menili, da jim, kljub sorazmerno boljšemu volilnemu izidu v Mariboru, rezultat volitev na republiški ravni ne daje pravice predlagati svojega človeka za to funkcijo. Toda njene možnosti so začele naraščati, ko niti v prvem niti v drugem krogu nihče od glavnih kandidatov treh vodilnih predlagateljev (novinar Jože Jagodnik za ZKS-SDP, Peter Lešnik za Demos in oče Zlate lisice Dušan Senčar za liberalce) ni dobil potrebne večine. Vse bolj je postajalo jasno, da pat položaj lahko razreši samo četrti človek.

Jagodniku so demosočci, denimo, očitali, da je preko svoje zelo priljubljene jutranje radijske oddaje odkrito navijal za komuniste, in so mu, kot je sam zatrjeval, celo zagrozili z zamenjavo. Nasploh pa je mariborski Demos veliko bolj radikalno kot njegovo republiško vodstvo zagovarjal tezo, da se »s komunisti nima kaj pogajati«, kaj šele, da bi podpiral kandidacijo človeka s partijske liste. Za demosočca Lešnika so tako komunisti kot liberalci menili, da »ni format« za predsednika skupščine, za liberalca Senčarja pa je veljalo mnenje, da je s svojim načinom dela sicer primeren za organiziranje Zlate lisice, ne pa za skupinsko politično delo. Tovornikova nikoli ni bila v partiji, in takoj ko je njeno kandidacijo podprl Demos, so se omeščali še liberalci in skupaj s socialisti pripomogli, da je mestna ZKS-SDP s svojim najmočnejšim kandidatom (Jagodnik je nedvomno eden od najpopularnejših Mariborčanov, na volitvah v občinski DPZ je dobil daleč največ glasov) ostala praznih rok.

Maribor bo torej odslej vodila ženska roka. Pa saj si po desetletjih trdih partijskih veljakov štajerska prestolnica najbrž zasluži malo neznosti. MILAN PREDAN

ljubljanska banka

Dolenjska banka d. d. Novo mesto

Možnost dviganja gotovine z dinarske hranilne knjižice in s čeki Ljubljanske banke v drugih bankah

Letos je možnost dviganja gotovine z dinarske hranilne knjižice in s čeki Ljubljanske banke v enotah drugih bank urejeno na podlagi pogodb s posameznimi bankami. Pri izboru bank je Ljubljanska banka upoštevala predvsem prisotnost enot banke na območjih, ki so pomembna za varčevalce bančne skupine Ljubljanske banke, in zanesljivost banke.

Z večino izbranih bank, ki jih v nadaljevanju tudi navajamo, je sodelovanje že dogovorjeno, do letnih dopustov pa bodo sklenjene pogodbe še z nekaj preostalimi bankami. Obrnete se lahko na naslednje banke:

Bjelovarska banka d.d. Bjelovar, Dalmatinska banka d.d. Zadar, Dubrovačka banka d.d. Dubrovnik, kreditna banka d.d. Umag, Jugobanka-Jubbanka d.d. Sarajevo, Beograd, Komercialna banka d.d. Zagreb, Medjimurska banka d.d. Čakovec, Panonska banka d.d. Novi Sad, Privredna banka d.d. Sarajevo, Privredna banka Zagreb d.d. Zagreb, Rijeka, Riječka banka d.d. Rijeka, Samoborska banka d.d. Samobor, Sisačka banka d.d. Sisak, Splitska banka d.d. Split, Stopanska banka a.d. Skopje, Tuzlanska banka d.d. Tuzla, Varaždinska banka d.d. Varaždin, Vinkovačka banka d.d. Vinkovci, Vojvodanska banka d.d. Novi Sad, Zagrebačka banka d.d. Zagreb.

V Republiki Sloveniji je mogoče dvigati gotovino z dinarske hranilne knjižice in s čeki Ljubljanske banke v enotah A banke d.d. Ljubljana, pri Komercialni in hipotekarni banki d.d. Ljubljana pa lahko za sedaj poslužete z dinarsko hranilno knjižico.

ljubljanska banka Pravi naslov za denarne zadeve

KMETIJSTVO

VEČ ZA MAJSKO MLEKO

LJUBLJANA — Ne oziraje se na to, da prodaja mleka zastaja in da je količina odkupa v negotovosti, je republiški odbor za mleko odločil, da bodo kmetje za v maju oddano mleko dobili plačano 4,6 odst. več, kot so dobili za aprilsko mleko. Za toliko so se namreč povečali pridelovalni stroški, ki jih spremlja strokovna služba kmetijskega inštituta, odločitve republiškega odbora pa sledi tako imenovanemu stroškovnemu načelu, ne pa tržnemu zakonu o ponudbi in povpraševanju.

NOVA GNOJILA

KRANJ — Tovarna mineralnih gnojil je pred dnevi slovenske kupce seznanila z vsemi vrstami gnojil, ki jih izdeluje, pa tudi z najnovejšimi dodatki za živinsko krmo (benurali). Prvič je prikazala tudi granulirano gnojilo feritna (univerzalna s 46 odst. uree). Ob tej priložnosti so predstavili tudi gnojilo special, namenjeno gojenju visokorodnih jabolčan. (P. v.)

VODNIK V KUPČIJI

- Na trgu je vse večja in vse bolj pestra ponudba sadja in zelenjave, padajo pa tudi cene, in to iz tedna v teden. Solate so v hladilnici v Žadovinku pri Krškem po 30 din, cena mladega krompirja je padla z 12 din na 10 din, paradižnik ne bo več po 24 din, ampak po 20 din. Ostale cene pa so take: jabolka so po 18 din, pomaranče po 19 din, jagode po 25 din, kumare po 15 din, češnje po 25 din in banane po 26 din. V M-Agrokombinatu zagotavljajo, da imajo vsega dovolj na zalogi.
- Spet se spleta malo pogledati po diskontnih trgovinah. V diskontu no-

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

V ponedeljek so imeli naprodaj že prve borovnice, in to po 80 din kozarec. Kilogram letošnjega krompirja je veljal 9 do 15 din, solate 20, špinacije v radiča 30 in paradižnika 35 din. Breskve so imeli po 25 do 40 din kilogram, jabolka po 20 do 28, češnje po 40 do 50 din jagode po 25 do 30 din. Kozarec gozdnih jagod je stal 50 din. Jajce je bilo 1,60 do 1,80 din. Kilogram skute je veljal 40 in sira 70 do 80 din, lonček smetane pa je bil 25 din. Paradižnikove sadike so veljale 2,50 do 3 din primerk.

Kmetijski nasveti

Ribo ubije miligram klor

Čeprav spada vzreja rib v kmetijstvo in veljajo zanj podobne zahteve kot za živinorejo, na tej kmetijski strani še nikoli nismo pisali o tem. Zato bo zanimivo in morda za koga tudi koristno nekaj navodil o gojenju ameriške postvri, ki jih je izrazil bralec, graditelj ribnika za posrtvi, ko si je omislil rejsko, ne da bi prej poznal tehnologijo, zdaj pa javno prosi stroko (ihtologijo) za pomoč.

Reja postvri ni tako enostavna zadeva, kot si morda kdo misli. Potrebno je dosti znanja, pa tudi potrežljivosti in natančnosti, saj gre za zelo občutljivo živalsko vrsto, ki jo onesnaževanje okolja prizadene prej kot druge. To velja zlasti za salmonide, žlahtne ribe, ki v naravi uspevajo le v najčistejših vodotokih in jih lahko iztrebi že malenkostna količina strupene primese. V vodovodni vodi, na primer, ne morejo živeti že zaradi primere klor, ki ohranja vodo užitno za človeka, ne pa za ribo. Dovolj je že en sam miligram klor v enem litru vode, in postvri poginejo. Že iz tega sledi, da je ameriške postvri, prav tako pa tudi soške, mogoče gojiti samo v pretočnih ribnikih z najčistejšo naravno vodo.

Voda mora tudi sicer ustrezati dokaj natančno določenim fiziološkim in kemičnim zahtevam. Kislost naj znaša od 7 do 8 pH, trdota 15, temperatura pa približno 13 °C. Kisika mora biti vsaj 10 mg na liter vode, dušika pa prav nič. Pri normativih za gradnjo ribnikov računajo, da je za vsakih 100 površinskih metrov ribnika potreben dotok sveže vode vsaj 3 l na sekundo, bolje pa je več, zlasti še, če je ribnik obilno posejen z ribami, ki potrebujejo kisik.

Postvri se uspešno redi tako, da mladice, ki so težke od 10 do 20 g in ki jih je moč kupiti v ribogojnici, vselimo v ribnik jeseni. Na kubični meter vode jih sme priti največ 20, pri čemer je v šteta tudi rezerva, torej tiste živčiče, ki bodo iz tega ali onega vzroka poginile. Najbolj enostavno jih je prebrati v tovorniško izdelano krmino mešanico, ki resda ni poceni, bolj zahtevno in hkrati cenejša pa je krmiljenje z različnimi doma pripravljanimi mešanicami klavničnih odpadkov, s katerimi krmimo ribe dvakrat na dan. Nužen je tudi reden veterinarski nadzor.

Inž. M. L.

Načrti zamujajo, zemlja pa čaka

Nedorečeni načrti za elektrarne zadržujejo zaključek kmetijskih posegov in izgradnjo nasipov — Kmetijska pridelava stoji, grozijo tudi poplave

DOBOVA — Medtem ko vodilni ljudje slovenskega elektrogospodarstva in Smeltovskega oddelka za hidrocentrale žonglirajo po časopisih s svojim ugledom in se obmetavajo z raznimi pridevki, je spodnje Posavje iz dneva v dan bolj zaskrbljeno. Čeprav se je Slovenija že v letu 1986 resno lotila izgradnje spodnjavske verige vodnih elektrarn, pa načrtov še vedno ni dorekla.

Nedorečena usoda plodnih zemljišč se posebno skrbi prebivalce Dobovskega polja, kjer naj bi elektrarne in regulacija Sotle vzele okrog 600 ha zemlje. Dobovčanov pa ne boli samo nesmotrna poraba ali, bolje rečeno, potrat obdelovalne zemlje, temveč naravnost otročje obnašanje odgovornih ustanov. Že od jeseni 1988 nenehno opozarjajo na nedorečenost projektov v občinski

skupščini, občina Brežice pa postavlja zahteve na republiški ravni. Kljub temu še vedno ni dosežen sporazum s Hrvaško o mejnem režimu reke Save, kaj šele, da bi se karkoli storilo v smeri očiščenja Save.

Ustrezen dogovor z republiko Hrvaško je osnovni pogoj za polnjenje akumulacijskega jezera na Dobovskem polju, torej tudi za njegov obseg. Dokler velikost akumulacije in njena lega nista dorečeni, so blokirani vsi načrti za razvoj. V začetku letošnjega leta bi morali zaključiti z večjimi posegi na 1.160 ha

• **Dobovčanom se zdi negotovost in škoda v kmetijstvu prevelika, zato so vztrajni v svojih zahtevah. Tudi v novi skupščini so že dali pobudo za čim hitrejšo rešitev. Delegati so ob tem zavezali še čisto novo občinsko vladno, naj posreduje pri republiških organih, vladi in skupščini Slovenije, da se bodo že do konca junija letos opravili vsi dogovori, ki so potrebni za izdelavo načrtov projekta elektrarn na Savi.**

kmetijskih zemljišč, vendar zložbe ne morejo opraviti, dokler ne bodo znani dokončni načrti za akumulacijsko jezero.

»Dobovčani nismo proti gradnji elektrarn, želimo pa, da bi ob tem prisluhli tudi našim interesom. Ker sedaj ni moč izvesti komasacij, tudi ni mogoče obde-

lati zemljišč. Lastniki so pri tem zelo oškodovani. Poleg tega so v nevarnosti prav vsi prebivalci Dobove, kajti nedorečenost v načrtih je preprečila tudi gradnjo visokovodnega nasipa na Savi in Sotli. Tako ima nasip pri nas veliko luknjo in nam po nepotrebnem grozijo poplave,« je povedal Jože Cvetkovič, ki je bil do nedavne vodja delegacije te krajevne skupnosti in je v občinski skupščini nemalokrat opozarjal na problem.

Čeprav je Elektrogospodarstvo Slovenije obljubljalo dokončne načrte v začetku tega leta, jih ne bo še najmanj do decembra, strokovne službe pa ob tem opozarjajo, da bi ob tem roku zložbe lahko izvedli šele jeseni 1991. Po teh predvidevanjih naj bi velik del Dobovskega polja tudi letošnjo jesen ostal brez posevkov, kmetje ne bi mogli sejati niti spomladi naslednje leto in še jesenska setev v letu 1991 bi bila vprašljiva. **B. DUŠIČ**

Za boljše vino

Obetajo ga mladi nasadi z vrhunskimi sortami

BREŽICE — Slovin — Vино Brežice se šele v zadnjih nekaj letih približa na tržišče s kakovostnimi vrhunskimi vini. Letos so svojim kupcem že ponudili okrog 100.000 steklenic šipona, vrhunskega laškega rizlinga, sauvignona in chardonnaya. Poleg teh so na prodajne police med vrhunska in kakovostna vina vstrelili še renski rizling, modro frankinjo in modri pinot ter chardonnay — jagodni izbor.

Podterjajo Vино Brežice ima okrog 100 ha lastnih vinogradov, od katerih je bila večina obnovljena v zadnjih nekaj letih. Nasade so obnovili s kakovostnimi belimi sortami, tako da se je razmerje med rdečimi in belimi sortami postopoma prevladalo v prid belih (40 proti 60). Rdečim sortam se tudi v bodoče ne nameravajo odpovedati.

Nasadi zaradi mladosti šele sedaj postopoma prihajajo v polno rodnost, zato lahko v prihodnjih letih računajo na večje količine visoko kakovostnih vin. Seveda pred pogojem, da jim bo malo bolj zvesto služilo tudi vreme, kajti v zadnjih letih jim zaradi slabe letine večkrat predašno zmanjka vina. Z vrhunskimi sortami v njihovih vinogredih se bo izboljšala tudi kakovost tistih vin, ki se prodajajo v največjih količinah, med njimi sta predvsem bizejški, beli in rdeči. Z boljšimi sortami nameravajo namreč oplemenititi tudi ta vina. **B. D.**

Čebelja kuga zopet mori

Gniloba čebelje zalege se je v metliški občini pojavila na številnih mestih — Velika škoda

METLIKA — V metliški občini je bila pred štirimi ali petimi leti že čebelja kuga ali gniloba čebelje zalege. Takrat so uničili nekaj čebelnih družin. Vendar v vseh letih do danes ni bilo nobenih prijav bolezni, sedaj pa se je kuga že tako razmahnila, da bodo čebelarji čutili gospodarske posledice še nekaj let.

Zaskrbljujoče je predvsem, da se je gniloba čebelje zalege pojavila na različnih mestih v občini in ne le v šestih kilometrnem krogu od prvega žarišča. Obstaja bojazen, da je s to boleznijo

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: mag. Julij Nemanjč

Abeceda vinske kulture (2)

Kako nabavljamo vino za hišno zalogo?

Vina z geografskim poreklom vseh treh kakovostnih razredov so dosegla že tako visoke cene, da sem bil ob sestavljanju tega članka malo v zadregi. Da bi me bralec pravilno razumel — ne trdim, da so cene, ki jih dosegajo pridelovalci grozdja in vina, previsoke glede na stroške. Toda pojdimo od senčne plati k sončni in izberimo na trgovski polici tisto steklenico, ki bo čimbolj ustrezala trenutku, ko jo bomo odprli. Ne glejmo toliko na ceno, dajmo prednost kakovosti! Ne bodimo kot gostitelj v zadregi, če nam je zmanjkalo vina, pa so ga gostje že dobili solidno »merico« in je kakovost »vzgal«. Bolj bomo v zadregi, če nam ni uspelo izbrati pravega in ga gostje puščajo na mizi.

Zaščita znamka slovenskih vin je dobro vodilo pri izbiri. Sestavlja jo tri barve: zlata, srebrna in rdeča. V istem vrstnem redu pada tudi kakovost. Odvisno od priložnosti in našega jedilnika je včasih primernejše, če ponudimo vino s srebrno zaščitno znamko kot pa tisto z zlato.

Doslej so bila označena s tem znakom kakovosti samo vina iz družbenih vinskih kleti, po novem pa imajo tudi zasebni vinarji možnost, da potrdijo svojo kakovost s takšno nalepko na steklenici (seveda tisti, ki imajo temu primerno kakovost). Ta novost je vsekakor napredek v vinarstvu pa tudi porabnik se bo pri nabavi vina lažje orientiral. Da pa ne bi govorili samo o vinu v steklenicah, povejmo, kaj pomeni (v smislu kakovosti) »vino iz sode« ali domače vino, ki ga dobimo pri vinogradnikih. Ta vina so redko pred degustacijsko komisijo. Ker je

med pridelovalci zelo velika razlika, je na splošno nemogoče reči: domača vina so odlična ali domača vina so zanič. Če smo poznavalci, gremo lahko brez strahu kupovat vino na teren, če pa ga ne poznamo, ga ne iščimo »na slepo«, samo da bi dobili domače vino. Potrebujemo nasvet nekoga, ki pozna pridelovalca in vino. Res škoda, da se je pri nas pojem »domače vino« tako razvrednotil, da ni več zagotovilo za kakovost.

Vino za vsak (ali navaden) dan

Ljudje, ki izhajajo iz vinorodnih krajev, so zaljubljeni v svoje vino in jim tudi ustreza. Ne dajem prednosti stekleničnemu vinu iz določene okoliščine pred vinom iz sode, če je slednje kakovostno in zdravo. Tudi kar zadeva barvo, nimajo bela vina prednosti pred rdečimi. Še vedno namreč velja, da so najboljša oz. najbolj dragocena vina na svetu rdeča vina iz okolice Bordeauxa v Franciji. Seveda nima moda, ki je dala pri nas pred desetimi leti zopet prednost belim vinom, nobene zveze s kakovostjo. Kot primer, da belo vino ne more vedno nadomestiti rdečega in obratno, naj navedem naslednja jedilnika:

1. Kuhana govedina s pire krompirjem
K temu obroku bo čisto pristajalo lažje, suho belo vino. Svetoval bi vse vrste v Sloveniji (teh je okoli petnajst), ki nimajo preveč alkohola.

Zvrst je vino, ki se ponavadi označuje s poreklom v samostalniški obliki; sestavlja ga več sort (npr. BELOKRANJEC).
2. Goveji zrezek, zabeljen oz. pražen krompir
K temu obroku, ki je sicer sestavljen iz enake surovine kot prvi, le da je način priprave drugačen in je več začimb, svetujem rdeče vino. Več je začimb in bolj je zrezek pečen, tem močnejše in polnejše rdeče vino izberimo!

Cementna in kamena moka sta gnojilo

Korist je dvojna

Cementne odpadke, ki vsebujejo precejšnje količine kalcija, žvepla, magnezija in še nekaterih snovi in ki vse huje onesnažujejo naravo, je mogoče koristno uporabiti namesto apna za izboljšanje kislih in neproduktivnih tal. To dejstvo so z makro poskusi potrdili raziskovalci univerze Oregon v ZDA in od tedaj naprej cementne odpadke na veliko trošijo po poljih in imajo od tega dvojno korist: pognojne njive in travnike ter odstranjeni odpadki.

Ob tej novici se postavlja vprašanje, kaj je z gnojilno vrednostjo kamene moke, drobnega prahu, ki nastaja pri mletju in obdelavi kamna v peskokopih, kamnolomih, kamnoseških delavnicah ipd. Tudi kamena moka je lahko koristno gnojilo, zlasti tista, ki nastaja iz kamna, bogatejša s kalcijem, kalijem in magnezijem. Kamene moki pa nimajo gnojilnega učinka, če niso dovolj drobno zmlete (drobci smejo imeti največ desetinko milimetra premera) tako da jih talne kisline in mikroorganizmi lahko razgradijo do jonske oblike, dostopne rastlinam.

Ob upoštevanju razpoložljivih domačih možnosti in uvoza iz Italije in Avstrije, kjer naši vrtničarji že nabavljajo kameno moko, je vendarle treba priznati, da je hranilna vrednost kamene moke dokaj skromna in da jo lahko uporabljamo le kot dopolnilo običajnim mineralnim gnojilom. **n**

PRI NEKDANJI ŽAGI — Kočevski gozdarji so v svojih prizadevanjih za razvoj turizma in predvsem popotništva pokazali zanimivost in svojem območju. Na fotografiji: Anton Prelesnik seznanja skupino udeležencev izleta in predstavitve zloženk o gozdarstvu in popotništvu z zgodovino in pomenom nekdanje žage tik pod vrhom Roga. (Foto: Princ)

Mreža varuje vrtnino pred žuželkami

Novo v vrtnarstvu

Za mrežami proti toči in pičcem, ki jih v zahodnoevropskih deželah na veliko razpenjajo zlasti nad vinogradi in tako obvarujejo dragoceno letino, so se zdaj pojavile v prodaji tudi mreže proti zelenjavnim muham. Z njimi preprečijo, da bi muhe in druge žuželke lahko sedle na mlade rastlinice in tam odložile jajčeca, iz katerih se potem razvijajo ličinke, strah in trepet nežnega rastlinja.

Vsakemu vrtničarju je znano, kakšno razdejanje zmore izzavati zeljna muha s svojim grizljivočim potomstvom. Njene ličinke nimajo brez razloga ime žerke. Podobno je tudi s čebulno muho, korenjevo muho, bolhači in drugo gomazečo nadlego, ki se kaj rada loti občutljivih mladih sadih, pa tudi že krepko napredujočega nasada. Zamisel, da bi preprečili dostop golozni do negovanih rastlin, je stara, vendar doslej ni bilo na voljo primernih mrež, ki bi bile zadostno drobne, pa vendarle dovolj trdne in prepustne za sonce in dež.

Kemiji se je zdaj posrečilo tudi to. Posebne zaščitne mreže iz UV stabilizirane polietilena imajo želene lastnosti in jih v praksi že uporabljajo, predvsem v vrtnarstvu (izdelki Neudorff, Burger-Saaten). Nad posevkom jih je treba le postaviti po predpisanem postopku in pravočasno, da žuželke vsaj v najboljši občutljivem obdobju ne morejo do vrtnin oz. poljščin. Zaščitna mreža pa ne samo to preprečuje, marveč služi tudi kot zaščita proti toči ali premočnem dežju, mreža pa zadrži tudi več vlage, kar je v sušnem času dodatna prednost. Lahko pričakujemo, da se bodo zaščitne mreže kmalu pojavile tudi pri nas. **n**

Predstavitve sredi (pra)gozda

Jarmova stalna razstava na prostem — Pri roški žagi in v pragozdu — Kočevski gozdarji za gozdno popotništvo — Uvajajo posebno zvrst turizma

KOČEVJE — Prvega junija je Gozdno gospodarstvo Kočevje predstavilo vabljivem gostom zloženko o gozdem popotništvu in zloženko o Kočevsko-ribniškem gozdnogospodarskem območju.

Udeleženci predstavitev so se zbrali pred upravo GG Kočevje, kjer je park skulptur akademskega kiparja Staneta Jarma. Sam umetnik, ki se je tudi udeležil predstavitve, jih je seznanil s tu razstavljenimi deli in svojim delom, se posebno pa se je zahvalil GG Kočevje, ki mu je vedno pomagalo pri nabavi ustreznega lesa za njegove (lesene) kipe.

Naslednji postanek je bil pri nekdanji žagi Rog. Tu je inž. Tone Prelesnik seznanil udeležence z nastankom in zgodovino te žage ter njenim pomenom za gospodarstvo in še posebej za gozdarstvo. Nato so si ogledali pragozd Rajhenavski Rog, kjer sta o pomenu pragozda kot naravnega spomenika, učilnice v naravi, boljšega gospodarjenja z ostalimi gozdovi pa tudi za spoznavanje vse žive narave spregovorila

(tracking) na Kočevskem šele prav uvajajo, je pa zanj precejšnje zanimanje tudi v tujini. **J. PRIMC**

inž. Prelesnik in direktor GG Kočevje inž. Janez Černač, sicer znan tudi kot likovni ustvarjalec. Zadnja postaja je bila v koči v Podstenah.

Med potjo so gozdarji opozarjali še na razne druge zanimivosti, kot so smreka, ki ima zaradi igre narave deblo kot hrast, na lep pogled na vrh Roga (ta je omogočen, ker so posekali nekaj drevja), na »kraljico Roga« (najstarejšo jelko na tem koncu), mrhovišče za medvede itd.

Zloženko so predstavili domači, kočevski, strokovnjaki. V še posebno zanimivem razgovoru o posebni vrsti turizma, gozdnem popotništvu, pa so sodelovali znani gozdarski strokovnjaki iz Slovenije pa tudi vodja prve zasebne turistične agencije Atlas s Bleda Majda Zidanski in Andrej Ristič. Popotništvo

IZ NAŠIH OBČIN IZ NAŠIH OBČIN

ČUDEŽ — Črnomaljski se čudijo, kako je mogoče, da je južno sadje v Avstriji nekajkrat cenejše kot pri nas v Sloveniji. Sklepajo namreč, da to sadje pripeljejo z ladjo v Luko Koper in od tam po kopnem v Avstrijo. Kopenska pot je torej daljša, in po logiki tudi dražja, kot do naših prodajal, vendar so cene pri sosedih še vedno nižje. Kdo je potem tisti, ki spravi pri nas v žep nekajkratno razliko v ceni, se sprašuje nekateri. Drugih pa ta vprašanja ne mučijo preveč,raje se podajo kar čez mejo.

NOČ NA KOLPI — Sicer je še daleč, a Gribeljevič se napoveduje tradicionalno prirediteljsko Noč na Kolpi, ki naj bi bila letos 21. julija, če bo vreme naklonjeno. Objavljajo nastop skupine Magazin iz Splita in njihove plesne skupine, izbrali pa naj bi tudi miss Kolpe, ki naj bi odšla celo na tekmovalni v Dubrovnik. Lepih deklet v Beli krajini ne manjka, a kot je že v navadi, bo najbrž zmogla kakšna Ljubljanka, če nam je dovoljeno napovedovati. Skromnim Belokranjam navadno ne pride na misel, da bi razkazovale svoje obline.

STREHA — Eden od črnomaljskih funkcionarjev se zadnje dni drži bolj žalostno, vendar vzrok ni v bojnici, da bo s svojo politično kariero vred pristal na cesti. Užaljen je, ker ga neki drugi funkcionar ni poprosil, da bi mu prišel pomagati pri postavljanju strehe. Kdo bi si mislil, da se lahko zamere kujejo tudi na ta način!

• **Poštenost je kot kapljica vode: če pade na tla, je izgubljena.** (Kurdski pregovor)

Drobne iz Kočevja

DOBILI OSVELTITEV — Po večletnem molodvanju prebivalcev Grajske poti (od Podgorske ulice proti strelišču) so končno le dobili javno razsvetljavo, ki jim jo je napeljala Komunala. Prav tako dolgo prosijo tudi za asfalt, vendar kaže, da to ne bo brezplačno in bodo nekaj morali priložiti primanjka iz svojih žepov.

PLOČNIKI LE ZA ZDRAVE — V Kočevju urejajo nove in nove pločnike, naprimer prav zdaj proti Trati. Pri tem pa pozabljajo na invalide, saj jih ne priredijo za vožnjo z invalidskimi vozilci. Ne želimo, da bi kakšen načrtovalec ali izvajalec postal invalid in bi bil prisiljen voziti se z invalidskim vozilkom ter tako v praksi preizkusiti pomanjkljivost svojih umotvorov.

TEŽKA SOLTATA — Zelenjava je draga. Pravezaprav še dražja, kot bi smela biti. Nekateri iznajdljivi prodajalci jo pred prodajo kar dobro namočijo z vodo. Tako je solata res bolj sveža, hkrati pa je tudi občutno težja.

ZMANJKALO »DELA PLUS« — Zaradi članka Kočevska Reka prestolnica Slovenije je v Kočevju hitro zmanjkalo Dela. Nekateri kioski so ga sicer naročili še naknadno, a je kljub temu mnogo bralcev ostalo brez njega.

Ribniški zobotrebci

KONCERT V CERKVI — V cerkvi pri Novi Štifti je bil spet koncert. Tokrat so nastopile pevke Marijana Benčina, Mirjam Kalin in Irena Svojšak, spremljala pa jih je Snežana Strgar. Mentorica pevke je Zlata Ograjnc.

SLANA MORILA — V mrzlih nočeh sredi minulega tedna je tudi po Ribniški dolini morila slana. Po nekaterih krajih so pezebili predvsem fižol, paradižnik in kumare.

VELIKO PRENAVLANJE — V središču Ribnice na veliko prenavljajo stavbe. Tako še vedno obnavljajo Miklovo hišo. V tako imenovanem »karjelu« pa so začeli prenavljati tudi stavbo, v kateri je bila trgovina Sukna iz Zapuž oz. Jurjeviče, zdaj pa jo je kupila zasebna cvetličarica. Johanovo hišo pa so podrti do tal, zdaj pa na njenem mestu že zidajo novo stavbo.

NE PLAČUJEJO — S plačevanjem za svoje izdelke nimajo težav le ribniški podjetja, ampak tudi prodajalna Spominkeva. Kupci od drugod robo še kar pridno naročajo, plačajo pa ne. Zato pridejo še najbolj prav šolski izleti, saj izletniki po ogledu muzeja iz Parka kulturnikov in velikih skupinah prihajajo kupovat tudi v prodajalno spominkeva.

Trebanjske iveri

DA SE NE VIDI — Potujoč na Trebelno, lahko človek opazi za cesto smetišč, razkošna skrivnostna odlagališča krame, ki se je naveličal bodisi kralj, bodisi beač — če eni in drugi v naših geopolitičnih razmerah sploh smejo biti priobčeni v javnem zapisu. Če po tem vtisu obiskovalec Trebeljanom reče, kako so nemarni, da smeti vlačijo iz domovinj v bližnje grmovje, mu povedo zgodbo, za katere resničnost pripovedovalci jamčijo z glavo in podobnim. Smeti vozijo v smeri Trebelne tudi državljani iz nižje ležečih krajev, med drugimi identificirani Mokronožani, se glasi zgodba. Kratika. In po svoje tragična.

PLJAČA — Oni dan se ga je bil prebivalec, stanujoč na širšem območju Trebnjega, navlekel. Povprašali so ga po virih, ki so ga izdatno napojili. Ogovorniji zaradi svojih objektivnih okoliščin ni navedel ničesar. Nekateri so menili, da se je opil, ko je prisostvoval uživanju vina, ki ga je Nace Škoda obljubil trebanjskim predstavnikom v občinski parlament, vendar se je izkazala navedena mnenja za neupravičena. Kaj pravite, zakaj?

V KORAK S ČASOM — Trebanjski parlamentarci bodo vztrajali pri uveljavljanju tržnih principov. Uvodoma so se ekonomskih zakonitosti lotili s predlogom za višje sejnine.

Za nesebičnost

Za krvodajalce naj bo osnovno merilo

ČUDNO SELO — Če bi v črnomaljski občini delali lestvico krvodajalcev, bi zagotovo prav na vrh zapisali Janeza Mavsarja iz Čudnega sela, šoferja viličanja v Beltu. Janez je redni krvodajalec od leta 1962, ko je dopolnil 18 let, do danes pa je dal kri že 60-krat. Navdušil ga je sosed, ki mu je bil prav zaradi tega, ker je bil krvodajalec, za vzor.

»Zadnje čase hodim v Novo mesto vsake tri mesece. Počutim se dobro in tako vsaj vem, da sem zdrav, kajti pred vsako akcijo pregledajo kri zaradi aidsa,« pripoveduje Mavsar. »Ko sem bil nazadnje v Novem mestu, je prišlo na krvodajalsko akcijo veliko ljudi. Marsikoga privlačila je novost, ki velja od lani, da imajo krvodajalci dva prosta delovna dneva, prej so imeli samo enega. Vendar meni te ugodnosti ne pomenijo veliko, saj tisti, ki je pravi krvodajalec, ne bo gledal, kaj lahko iztrži od krvodajalstva,« razmišlja Janez, ki mu ni mar, da gre dati kri v Novo mesto, ne da bi

• **Ob 4. juniju, dnevu krvodajalcev, je črnomaljski Rdeči križ pretekli petek pripravil za krvodajalce prireditve, na kateri so v kulturnem programu nastopili učenci OŠ Mirana Jarca. Priznanji in plaketi za več kot 50-krat darovano kri pa sta prejela Janez Mavsar in Vinko Kobe iz Starega trga.**

mu kdo povrnil potne stroške. Vedno pomisli le na to, da je s tem marsikomu rešil življenje, toliko bolj, ker lahko nje-

Janez Mavsar

govo kri sprejmejo vsi, saj ima krvno skupino 0.

Janez je pregovoril že marsikaterega sodelavca, da je začel z njim hoditi na akcije, in mnogi so postali redni krvodajalci. »Lahko pa bi bila tudi propaganda Rdečega križa za krvodajalstvo nekoliko večja. Ob tem nikakor ne mislim, da bi morali začeti kri plačevati. Kar gnusi se mi misel na to, da bi nekateri s prodajo krvi na debelo zaslužili, kajti pri krvodajalstvu naj bi šlo zgolj za humano akcijo in nesebično pomoč sočloveku,« pravi Janez Mavsar.

M. B.-J.

DANES IMENA IZVRŠNIKOV

RIBNICA — Na petkovi seji predsedstva občinske skupščine so razpravljali o pripravah na sejo zborov skupščine, na kateri bodo izvolili člane IS in predstojnike nekaterih delovnih teles. Mandatar IS Branko Cavka je predlagal novo zasnovano notranje organizacije IS in uprave. Označil je štiri področja dela: gospodarstvo, vzgojo in izobraževanje, varstvo okolja in urejanje prostora ter splošne zadeve. Ni pa predlagal še poimensko članov IS in predstojnikov upravnih organov. Predsedstvo OS je sklenilo, da je to dolžan storiti do naslednje seje, ki bo danes, 7. junija, ko bodo nadaljevali prekinjeno sejo predsedstva OS.

Pet dolgih let za devet mesecev

V KS Trebelno bodo namenili denar letos izglasovanega samoprispjevka za cesto — Otok zdaj ni treba voziti v dolino — Nove korenine

TREBELNO — Potem ko so prebivalci krajevalne skupnosti Trebelno do letošnjega aprila že združevali svoj denar za plačevanje skupnih krajevskih potreb s 4,5-odst. krajevnim samoprispjevkom, so se po tistem odločili na referendumu, da bodo na omenjeni ustaljeni način zbirali sredstva še naslednje referendumsko obdobje.

Z 2,5-odst. krajevnim samoprispjevkom, kolikršnega so izglasovali v KS letos, bodo zbirali denar samo za ceste. Čaka jih asfaltiranje slabega poldruga kilometra prometnice Trebelno — Čšnjice, in ko bodo tako posodobili še to cesto, se bodo lahko pohvalili s precej razvejeno prometno mrežo na območju krajevalne skupnosti, kot pravi predsednik sveta KS Stane Urek. Tako nastale razmere pa bodo hkrati pomenile, da je krajevalna skupnost izpolnila del svojih načrtov, ki jih je naredila in že tudi začela uresničevati že pred leti. To se je vseeno zgodilo razmeroma pozno po drugi svetovni vojni. Čeprav se je dalo

Martina Malarič

Iščejo cenejše

V turistični agenciji daje prednost lastnim programom

ČRNOMELJ — Tudi po zaslugi Sapove turistične agencije v Črnornolju se je zlasti »izvoz« Belokranjcev kot turistov močno razmahnil, čeprav ni moči zanikati, da je prav z njihovo pomočjo tudi v deželo ob Kolpi prišla marsikatera turistična skupina. V Beli krajini agencija sedaj nima prave konkurence, kar pa jih ne uspa, ampak iščejo vedno kaj novega. Sicer pa nameravajo odpreti turistično poslovalnico tudi v novem trgovskoposlovalnem centru v Metliki.

»Naša osnovna naloga je ponudba lastnih programov tako za potovanja ali počitniške doma kot v tujini. Sedaj je seveda najbolj aktualno letovanje na morju, po čemer naše stranke tudi najbolj povprašujejo. Zanimanje je precejšnje, vendar iz tega še ne moremo soditi, da bo tudi naša sezona zares uspešna, kajti ljudje se tipično in povprašujejo, kje bo ceneje. Mi imamo pogodbe za apartmaje in sobe v Zadru, Splitu, Makarski in okolici ter Istri in lahko zagotovim, da smo posebno pri apartmajih cenejši od tistih agencij, za katere tudi prodajamo programe,« pravi Martina Malarič. Da se bodo tisti, ki še nihajo pri odločitvah, lažje odločili, pa povejmo, da velja v glavni sezoni od 14. julija do 25. avgusta apartna za dve osebi 280 din na oseo na dan, za 4 osebe pa 726 din na dan, medtem ko so v predsezoni in posezoni cene približno za 50 odst. nižje.

V agenciji pa se, kot že rečeno, trudijo, da bi privabili čimveč gostov v Belo krajino. Zato jim je potrebno tudi kaj ponuditi. Tako so lani začeli izposojati kanuje za vožnjo po Kolpi, izposojajo pa tudi lastne avtomobile. Glede na vedno večje zahteve kontinentalnih turistov, si bodo gotovo morali izmisliti še kaj.

M. B.-J.

Partijski uslužbenci na cesti

Vsi organi ZKS-SDP Črnornelj bodo kljub temu delali nemoteno — V glavnem konsenz z drugimi strankami — Zmaga naj moč argumentov — Racionalizacija

ČRNOMELJ — Pretekli teden so skoraj vsi profesionalno zaposleni v ZKS-Stranki demokratične preнове v Republiku Sloveniji dobili v roke delavske knjižice in ostali tako rekoč na cesti. Tudi v Črnornolju pri tem niso bili izjema. Stranka namreč nima denarja, ne nazadnje pa naj bi se njeno delo tudi čimbolj racionaliziralo.

Tudi prihodki stranke iz članarine so znatno manjši kot nekaj, saj znaša od 1. maja članarina 1 odst. od osebnega dohodka, tisti, ki na mesec ne prejmejo več kot 3 tisočake, pa plačajo simboličnih 20 din na leto. V Črnornolju se je konec preteklega in v začetku letošnjega leta tudi močno zmanjšalo število članov. Bilo jih je namreč okrog 1.000, sedaj pa jih je 770. Vendar po zagotovitvi Dušana Kočevčarja, sekretarja predsedstva OK ZKS-SDP Črnornelj, po vseh spremembah, ki jih je stranka doživela v letošnjem letu in glede na usmeritve do federalne organizacije, članstvo ne upada več. »Glede na število članov in rezultate volitev smo lahko zadovoljni in sklepamo, da zaupanje v komuniste ne pada več. Sicer pa je delo vodstva naše stranke sedaj usmerjeno predvsem v delo v občinski skupščini ter v dogovarjanje o pomembnih vprašanjih z ostalimi strankami. Tudi kar se tiče nove vlade, smo se s strankami v glavnem dogovorili in dosegli konsenz. Razumljivo pa je, da se v nekaterih točkah, pogledih razlikujemo od drugih strank. V

takšnih primerih bo pač morala zmaga-ti moč argumentov,« pravi Kočevčar.

Ko je govoril o racionalizaciji dela, je Kočevčar omenil tudi manj sestankov na OK, ki pa jih nekateri pogrešajo. »Odslej se bomo sestajali le, ko bo to nujno potrebno, prav tako v osnovnih organizacijah v krajevnih skupnostih. Seveda pa bo sestajanje komunistov v bodoče tudi bolj sproščeno, to ne bodo sestanki s konsekvencami, ampak druženje ob sproščnem, a kritičnem pogovoru, ka-

BOLNIKI NA IZLETU

KOČEVJE, RIBNICA, NOVO MESTO — Kočevsko društvo bolnikov skleroze multipleks, ki zajema bolnike v občinah Kočevje, Ribnica in Grosuplje, je pred kratkim organiziralo izlet v Podstene, ki so se ga udeležili tudi člani takega društva iz Novega mesta. Okoli 30 udeležencem izleta je zgodovino Roga in njegove zanimivosti opisal predstavnik Gozdnega gospodarstva Kočevja inž. Anton Prelesnik, moški pevski zbor iz Kočevja pa jim je pripravil koncert. Udeleženci izleta pravijo, da je bilo prijetno.

ŠOLO PREUREJAJO

LOŠKI POTOK — V teh dneh bodo začeli prenavljati osnovno šolo v Loškem potoku, ki ima še vedno velik sloves med šolami v Sloveniji (znana kot šola brez šolskega zvonca). Preuredili bodo notranjost šole, razširili pa bodo tudi prostore vrta, ki je tudi v šolski stavbi. Večji del denarja bodo za to zbrali s samoprispjevkom.

M. G.-č

DEMOS IMA POKLICNEGA TAJNIKA

ČRNOMELJ — Od 1. junija ima črnomaljski Demos, ki združuje podružnice Slovenske kmečke zveze, Slovenskih krščanskih demokratov in Slovenske demokratične zveze, redno zaposlenega tajnika Vlada Staršiniča. Ta bo na voljo v prostori Demosa v Ulici Mirana Jarca 3 (v 1. nadstropju stavbe glasbene šole) vsak dan od 7. do 15. ure, zlasti pa ob uradnih dnevih: v ponedeljek, sredo, petek. In morda še tel. št. za tiste, ki se bodo želeli ogledati po telefonu: 51-320 in 51-212.

SPET O OBČINSKI VLADI

KOČEVJE — Prvi mandatar za sestavo občinskega izvršnega sveta je s svojim predlogom pogorel. Na seji občinske skupščine, ki bo v torek, 12. junija, bo svoj predlog za občinsko vlado predstavil drugi mandatar Lado Lenassi, o tem predlogu bodo odborniki tudi glasovali.

ZBOGOM, MORJE!

KOČEVJE — S počitniškim letovanjem kočevskih otrok na morju letos ne bo nič, smo zvedeli pri Zvezi prijateljev mladine. Čeprav je še skoraj konec šolskega leta, ZPM še vedno ni dobila denarja za delno pokritje stroškov letovanja, razen tega so jim tudi Mariborčani že sporočili, da so v svojem domu v Poreču, kjer so mladi kočevski šolarji doslej že dve leti zapored letovali, oddane vse zmogljivosti za to poletje. Občinska ZPM je prej dobivala dotacije za organiziranje počitniškega letovanja kmalu na začetku leta. Zdaj SIS ni več, ker so priključene občinski upravi. Je pa ZPM dobila obvestilo skupnosti izobraževanja in skupnosti otroškega varstva, da bodo letos dajale dotacije le posameznim socialno ogroženim otrokom, in ne več kar pasvalno za organizacijo vse otroške kolonije.

M. G.-č

SPET POTRESI

RIBNICA — V zadnjih dveh mesecih se je v Dobrepoljski dolini vrstilo okoli 20 potresov, najmočnejši pa je bil minul teden med sredo in četrtek, ki je imel 6 stopenj po Mercalijevi lestvici. Kot pri ostalih je bilo središče pri Ponikvah. Potresni sunek pa so čutili tudi v Ribniški dolini, posebno na območju Velikih Poljan in Sv. Gregorja. Dobrepoljce je zdaj strah, saj je zaradi potresov poškodovanih nekaj starih hiš.

M. G.-č

SERVISERJA LAHKO ZOPET POKLIČETE

ČRNOMELJ — Serviser molznih strojev, sicer zaposlen v zbiralnici mleka v Črnornolju, dvakrat na leto obišče vse lastnike tovrstnih strojev v Beli krajini, če pa kdo potrebuje še dodatno pomoč, lahko pokliče na novo tel. št. 51-809 vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, in sicer od 7. do 12. ure. Serviser ima na zalogi rezervne dele, tako da bo pomoč pri kakršni koli okvari lahko hitra.

terega vsebino bi pozneje posredovali republiškem vodstvu stranke,« pojasnjuje sekretar ter ob tem objavlja, da bodo letos ob enem pomembnih zgodovinskih jubilejev pripravili srečanje vseh članov ZKS-SDP iz črnomaljske

• **Kot je dejal predsednik OK ZKS-SDP Črnornelj Ljudez Sterk, bodo od 1. junija naprej tudi v njihovi stranki vsa dela opravljali nepoklicno, le za določena dela bodo sklenili pogodbe. Vendar bodo kljub temu organi stranke nemoteno delali naprej. Po kongresu, ki naj bi bil jeseni, pa bodo videli, kako naprej.**

občine. Tudi to je eden od načinov, da se bodo s svojim programom in delom predstavili v javnosti, v kateri niso — po mnenju Kočevčarja tudi po lastni kritiki — dovolj prisotni.

M. BEZEK-JAKŠE

NEPOVRATEN DENAR ZA 40 KMETOV

ČRNOMELJ — Tukajšnja kmetijska zadruga je v teh dneh s 40 kmeti sklenila pogodbe za razširitev hlevov, gradnjo silosilnic za seno in silosov, pri čemer sodeluje kmetijska zadruga kot posrednik za razdelitev nepovratnih republiških sredstev z enim milijonom dinarjev. Zanimanje za nepovratna sredstva je bilo sicer večje, saj je program kar okrog 80, vendar so ostali še v pripravi in razpravi v kmetijskih združbah in republiku. Ob že omenjenih pogodbah je zadruga s kmeti sklenila 10-letne pogodbe o proizvodnem sodelovanju. Uporaba nepovratnega denarja pa bo letos še posebej nadzirana. Včasih so bili primeri nenamenske porabe teh sredstev, kar pa se sedaj ne bo več splašalo, saj bodo sankcije izredno hude.

• **Naivnost naše inteligence ne more biti tako velika, da ne bi opazila, kako je zahodna demokracija perfiden paravan, za katerim se skriva možnost za kar najbolj nedemokratično lastninsko nasilje.** (Zupančič)

Sindikata zahteva enega tajnika

V Trebnjem o kolektivnih pogodbah — Odprto pismo sindikata

TREBNJE — Trebanjski občinski svet Zveze svobodnih sindikatov Slovenije je nedavno organiziral razgovor o kolektivnih pogodbah, ki so se ga poleg občinskega sindikalnega vodstva in sindikalnih zaupnikov udeležili Jože Stegne, član predsedstva Zveze svobodnih sindikatov Slovenije, in Dušan Rebolj, član republiškega

• **Vodstvo občinskega sveta ZSSS Trebnje nasprotuje dopoldanskemu času zasedanja občinske skupščine in zahteva seje ob koncu dopoldanske izmene.**

Sveta svobodnih sindikatov, ter Peter Pregelj kot predstavnik slovenske gospodarske zbornice. Udeleženci pogovora iz trebanjske občine so s tega razgovora poslali odprto pismo občinskemu izvršnemu svetu, vodstvu občinskega parlamenta in vodstvom političnih strank v občini Trebnje. V pismu sindikat zahteva takojšnjo razbremenitev gospodarstva, do katere mora med drugim priti tudi zato, da bi bilo moč doseči najnižjo plačo 600 DEM, kolikor pred podpisom kolektivnih pogodb zahteva slovenska Zveza svobodnih sindikatov.

V občini je za razbremenitev gospodarstva potrebno številčno zmanjšati upravne organe, meni sindikalni svet, ki predlaga enega sekretarja za izvršni svet in skupščino, zmanjšanje tajniškega kadra na teh mestih, krčenje dvojnih organov za pomoč borem in invalidom, racionalizacijo kadrovske službe in vojaškega oddelka. Po mnenju sindikata obstaja presežek delavcev v upravnih organih tudi iz naslova bivših silov; za to odvečne delavce bi morali posrbeti skladno z zakonom in sindikalno politiko. Kar sicer zadeva občinsko zakonodajo, sindikat zahteva od občinske skupščine čimprejšnjo preverbo vseh aktov in izločitev nepotrebnih. Tako pa naj bi naredila za republiške zakone tudi republiška skupščina. Sindikat zahteva v omenjenem pismu tudi spremembo davčne politike in prehod na sistem javnih financ.

L. M.

STROKOVNI SERVIS — Občinski sindikalni svet že lahko štejeemo za strokovni servis, saj mu je tako priznanje, ne da bi sama vedela, dala tudi nova občinska vlada. Na sindikatu ne nudijo samo pravne pomoči, pomagajo pri stvarkih in še kje, temveč razpolagajo tudi s tako bogatimi informacijami o posameznih podjetjih, da so se k njim prišli pozanimati o tem, kako gre komu, celo člani nove vlade. To jim lahko štejeemo samo v dobro: poznamoli so se na pravem mestu!

PRITISK — Napolned se je dvignil tudi pritisk delavcem v občinski upravi. Po zadnjih podatkih jih je kar 140, ki se potijo za debelimi zidovi, a verjetno manj zaradi dela kot pa zaradi strahu pred novo občinsko vlado. Ta je namreč že napovedala, da je sedanji aparat prevelik za tako slabo razvito in majhno občino. Podobne po Sloveniji imajo menda samo okrog 80 zaposlenih, zato je nujno zmanjšanje. Se je potem sploh treba čuditi, če za občinskimi stenami narašča pritisk? Gotovo ne, a sliši se vendarle lepo.

RAZOČARANI — Brežiški liberalci so postavljali visoke kriteje in zahtevali strokovnost ljudi na najpomembnejših funkcijah v občini. Sedaj niso čisto prepričani, da so kaj dosegli v tej smeri. Zalostno za člane ZSMS, a prav nič za občane nasploh. Razočarani mladi ljudje (teh je v vrstah ZSMS še vedno največ) bodo gotovo še naprej kovali nove ideje in pobude, opozorjali in zahtevali. Kako bi se obnašali, če bi bili povsem zadovoljni, pa še ni znano.

PRINESITE S SEBOJ! — Ne gre za kakšno majhno stvar, ki jo lahko vtaknete v cevar, ampak za klavir. Pravi ste prebrali: če nameravate kdajkoli peti na posavski reviji pevskih zborov, prinesite klavir s seboj! Letošnja revija je bila v viteški dvorani Posavskega muzeja Brežice in eden izmed zborov je za spremljavo potreboval prav ta instrument. Taki zahtevi nihče ni mogel ugoditi, pa čeprav se je enako glasbilo nahajalo samo v sosednjem prostoru. Kaj so hoteli pevti? Natovorili so pianino v svojem krajcu in ga prinesli s seboj!

• Rajši bistrega nasprotnika kot neumnega prijatelja. (Kurdski pregovor)

Krške novice

PARLAMENT — Medtem ko se v krškem občinskem parlamentu bijejo hude bitke, kjer se zdi, da se nasprotja ne bodo nikoli pomirila, vladata v gostilni Murko prava sloga in sožitje. Člani strank namreč prav nič ne gledajo, s kom sedijo med odmori sej, ki pa jih je, resnici na ljubo, kar precej. Ob tem je zagotovo res, da je gostilničar Murko najbolj nestrankarski gostilničar, saj postreže tako mladincem kot tudi komunistom. Pri njem pa so oglasilo celo nekoliko zadržani člani Kršanske demokratske stranke. Če se bo hotel nov krški župan obnašati nestrankarsko, bo moral tu im tam sesti z Murkom.

TENIS — Odkar se je podjetje Videm izpriznilo na teniškem turnirju v Umagu kjer je nagradni fond znašal več kot 100 tisoč dolarjev, doživljajo vodilni v tej firmi več neprijetnih vprašanj. Tako je firma sam predsednik poslovnega odbora pred delavce na nekakšne govornice ure kjer je odgovarjal na vprašanja delavcev. Vprašanja so razumljiva, ko pa večina Krčanov ve, da se Videm otepa s hudimi likvidnostnimi težavami, ki bi jih lahko pomagal reševati vsak dolar.

DVOBOJ — Zeleni v Krškem z zamisljenjem pričakujejo dvoboj med slovenskim energetskim ministrom Tomščičem in hrvaškim ministrom Udovičem. Medtem ko je prvi oster nasprotnik jedrske energije, je drugi zagovarjal in v jedrski energiji vidi rešitev za hude energetske težave na Hrvaškem. Če bo zmagal Tomščič, potem bomo morali Slovenci kar krepke odvezati mošnjice, če bo zmagal Udovič, mu Zeleni iz Krškega objublajo bodi do zadnje kaplje krvi.

Sevniški paberki

PIETETA DRUGIČ — Kozjerejka V. K. iz Sevnice se je v odmevu na bodičko tej rubriki v prejšnji številki predstavila celim naslovom, ker želi, da bralci vedo ime, kajti lastnik zemlje pri pokopalščini nekdo drug, tudi kozjerejec je v Sevnici kar nekaj in noče, da bi kdo koga po krivem doživel nepietete. Kakorkoli že spoštovana gospa sprevača besede ali pa po noči razumeti, kako zelo je zabolelo srce in v pogrebu, ko so ob odprtjem grobnic prometni nesreči smrtno ponesrečene Sevnčanice bili v zadnjih minutah slovenski od pokojnika prisiljeni poslušati ropot kot silnice prizadene kozjerejske družine, njej ali njenim in komurkoli drugemu privoščimo ponovitev takšnega odnosa do mrtvih in živih. Razen seveda, če V. K. sodi, da je za zadnje svoje primernejša, da ka spremljavo kot, denimo, pesem Bontanskih fantov!

KVAZISTROKOVNJAKI — V Naselju heroja Maroka se posebej stanovanjski bloka št. 15 še kar naprej jezijo na »kvazistrokovnjake in asfaltirjace«, češ da misli hoteli poslušati pravočasni pripombi svetov stanovalcev. Ti so opozorjali, da grobi asfalt ne sme biti višji od svetlobnih jaškov in plošče vhoda v NHM 15. Zdanje ljudje sprasujejo, do kam neki bo segel ta plast finoga zapornega asfalta, pa pa se bo spet našel kakšen kvazistrokovnjak in rekli, da finoga asfalta ne bo! — Rdečica truda in denarja samo zato, da se bi kdo lahko potikal po prsih, češ da je utrujena žena ena točka iz programa krajevne samopriskevke... — Telefonarji nam nekateri starši, da bi ravnajo v tej rubriki, ki do vsi radi bere, radi pohvalimo vodstvo sevniškega otroškega vrta Čeban. To jih je namreč prijetno presenetilo s »igralnimi dnevi s starši«. Bilo je odlično tudi na veselje otrok.

Odpuščanje delavcev ni rešitev

Delavci potrebujejo pomoč, zato se včlanjujejo v Svobodne sindikate, ki jih že poznajo — Polovica zaposlenih je že v tej organizaciji

BREŽICE — Razmere so takšne, da bi ljudje potrebovali močan in dobro organiziran sindikat že zdaj. V Brežiški občini se delavci precej včlanjujejo v Svobodne sindikate Slovenije, čeprav so se sedaj organizirali po posameznih dejavnostih, hkrati pa še ne vedo, kako in kaj s teritorialno povezavo.

Pristopne izjave še vedno zbirajo, vendar je po zadnjih podatkih včlanjeno že okrog 48 odstotkov vseh zaposlenih. Posebno živo je zanimanje tam, kjer so že večkrat stavkali in ob tem dobili podporo občinskega sindikata. Obstajajo tudi kolektivi, kjer so se v Svobodne sindikate vpisali prav vsi zaposleni, saj v praksi poznajo samo to organizacijo, ki jim je nudila socialno pomoč, pravno zaščito in jim pomagala reševati težave zaradi nizkih osebnih dohodkov.

»Občinski svet se je danes prelevil v servis za pomoč sindikalnim odborom posameznih dejavnosti. Članarino naj bi plačevali po dejavnostih, občinskim servisom pa samo njihove usluge. Vsekakor potrebujemo dobro usklajene na republiški ravni, saj se na terenu s tem ne moremo ukvarjati. Po moji presoji se bo v naš sindikat vključilo okrog 80 odstotkov vseh delavcev, ostali pa se nam bodo pridružili šele potem, ko bodo opazili rezultate.« je dejal Ladislav Rožič, predsednik občinskega sveta. Ker se bliža čas podpisovanja kolek-

tivnih pogodb, so v sindikatu priprani, da ne smejo odstopiti od zahteve po 600 DEM najnižjega osebnega dohoda.

● **Občinski sindikalni svet obravnava na vsaki seji kar po več domačih podjetij, ki se otepajo s težavami. Na zadnji so tako obravnavali kroničnega bolnika, obrat IMV Adria, zahteve delavcev Slovina po višjih plačah in boljši informiranosti ter negotov položaj Tovarne pohištva Brežice. Več brežiških podjetij namreč živi samo še od danes do jutri, delavci pa niso zaskrbljeni samo zaradi nizkih plač. Število nezaposlenih se veča, zdaj se jim bodo pridružili še nekateri delavci iz družbenopolitičnih organizacij, po napovedih pa tudi še lepo število zaposlenih v občinski upravi. Tudi delavcem v gospodarstvu se ne obeta nič boljšega. Vodstva podjetij za svoje težave krivijo preveliko število delavcev, zato tudi kot prve ukrepe k rešitvi navajajo odpuščanje zaposlenih. Sindikat pri tem opozarja, da to ne more biti rešitev za podjetje, še manj za gospodarstvo nasploh.**

delavce pred odpusti brez posebnih razlogov. Kot so že v nekaterih državah, naj bi tudi pri nas dosegli, da delodajalec ob takem odpustu še eno leto ne bi smel zaposliti nobenega drugega delavca za isto delo.

B. DUŠIČ

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 19. do 25. maja so v brežiški porodnišnici rodile: Renata Samardžija iz Gornjega Kraja — Borisa, Branka Hrberšek iz Globokega — Jerico, Darja Pinterič iz Brežic — Matija, Metka Miri iz Gor. Brezovega — Samanto, Terezija Lopatič iz Harmice — Barbaro Tatjano in Natalija Jordan iz Cirja — Katarino.

V času od 26. maja do 2. junija so v brežiški porodnišnici rodile: Dragica Fabek iz Zapešiča — Jeleno, Renata Grilc iz Krškega — Davida, Nevenka Lončarič iz Vel. Doline — Primoža, Marija Blatnik iz Krškega — Mariso, Tatjana Mauser s Pristave — Tina, Andreja Špeljak s Bizeljскеga — Davida, Deana Krizmanič iz Samobora — Luka, Jadranka Požgaj iz Samobora — Lidijo, Jadranka Karabelj iz Brezja — Daria, Darinka Hriberšek iz Pišec — Tilen, Irena Kržan iz Curovca — deklico. Cestitamo!

SPOMENIK NEMARNOSTI — Drugi del brežiške tržnice je resda še vedno v gradnji, toda tako napoljenih smetnjakov ni lepo videti niti na robu gradbišča. Še posebno ne, če je ta sredi mesta in če smetnjaki ostajajo polni čez konec tedna. Ljudje, ki živijo v bližini tržnice, nikakor niso zadovoljni z izgledom svoje okolice, še manj pa jih radosti vonj razpadajoče zelenjave. Sicer pa pomenijo smetnjaki le drobno težavo v primerjavi s tistimi, ki komunalec še čakajo na tržnici. Moralni bodo namreč poiskati primeren prostor za parkirnišče in urediti promet na bližnjem križišču. (Foto: B. A.)

Teško je danes še združiti ljudi pri delu

Obrežani prenavljajo električno napeljavo

VELIKI OBREŽ PRI DOBOVI — Obrežani so se odločili, da bodo svoj delež iz občinskega samopriskevka porabili za obnovo še dotrajane javne razsvetljave v vasi. Ob

Jože Cvetkovič

tem so spoznali, da bi bilo najbolje, če po zemlji obnem položijo tudi ostale električne kabele. Pri tem se je »Elektro« obvezal, da bo prispeval kable in priključil elektriko. Vaščanom je tako ostal izklop jarkov, nakup omaric in ureditev javne razsvetljave.

Kot je na vasi navada, so takoj oblikovali gradbeni odbor in poleg 40 tisočakov iz samopriskevka še sami zbrali 30.000 din. V vasi, ki ima 85 hiš, je bilo potrebno izkopati 2.400 metrov jarka. S strojnimi izkopom so začeli pred tremi tedni, tako da so zdaj kabli že napeljeni in zakopani. Kupili in položili so tudi kable za javno razsvetljavo, ki bi jo radi dokončali do jeseni. Izračunali so, da en komplet občestne luči stane skoraj 7.000 din, a potrebujejo jih čez dvajset. To so že kar velika sredstva, zato ni čudno, da razmišljajo o najcenejši možnosti.

Čeprav morda ne zveni tako, je bila za vaščane Velikega Obreža to velika akcija. »Moram reči, da je bilo precej grgeda dela, kajti danes ni lahko združiti ljudi. Ko pa smo enkrat ugriznili v kislino jabolko, nam ni preostalo drugega, kot da smo ga pojedli. Pri delu z ljudmi so vedno težave, a je treba marsikaj potrpeti, saj verjetno ne bo dolgo, ko bomo spet šli v kako akcijo. Razvoj gre naprej, na vasi pa ga lahko spremljamo samo z delom in s samopriskevki. Tako si bomo morali napeljati tudi plinovod in morda kdaj še kabelsko televizijo.« je povedal Jože Cvetkovič, predsednik obrežanskega gradbenega odbora. B. D.

Z »Lojtrco« do sedežev za dvorišče gradu

Petje, igra in ples v dobrodelne namene

BREŽICE — Jutri ob 20. uri bo na dvorišču brežiškega gradu dobrodelna zabavna prireditev, ki so jo poimenovali »Lojtrca«. Organizirajo jo Zavod za kulturo, Občinska turistična zveza, Glasbena agencija Panavas in Posavski muzej Brežice. S svojo propagando in tehniko bo priskočil na pomoč tudi Radio Posavje, Studio Brežice.

Na grajskem dvorišču se bo zvrtela pisana paleta nastopajočih, od narodnozabavnih ansamblov do pihalne orkestra in od ljudske do zabavne glasbe. Tako bodo obiskovalci na zanimiv način spoznali glasbeno dejavnost Brežičanov v domači občini in izven nje, hkrati pa bodo z obiskom prispevali svoj delež tudi v dobrodelne namene. Vsi nastopajoči so se namreč pripravili na odpuščanje zaslužku in ga nameniti za nakup vrtnih stolov za grajsko dvorišče. S tem bi se izpolnila dolgotrajna želja brežiških kulturnikov, obenem pa bi grajsko dvorišče na široko odprlo vrata številnim kulturnim prireditvam in koncertom. Škoda je namreč, da se v tako čudovitem prostoru sredi mesta večkrat kaj ne dogaja.

Petkov večer v okrilju brežiškega gradu bodo popeli: Ansambel Tonija Hervoja, Dobri prijatelji, Kapelski muzikanti, Lojtrca, Jože Kobler, Meta Malus, Andrej Pintarič, Franci Babič, duet Kržanič, tamburaši in folklorna skupina iz Artič, Pihalni orkester Kapele in Renato Zorko — Mister Dorian. Organizatorji objublajo bogatejšo turistično in gostinsko ponudbo. B. D.

SINDIKALNA PRODAJA

BREŽICE — Sindikati se sicer zavzemajo za to, da bi imel vsak delavec tako plačo, da bi si lahko kupil vsaj osnovne stvari, toda tega zaenkrat še niso dosegli. Ravno zato so se v Brežicah odločili, da bodo organizirali sindikalno prodajo. Pri tem bodo sodelovali z združenjem pri Agrarji, ki bo v kratkem na tržnici odprla pet novih lokalov. V njih bodo prodajali meso, sadje, zelenjavo in mešano živilsko blago. Po dogovoru med sindikatom in združenjem bo član Svobodnih sindikatov imeli pravico do določenih popustov pri nakupu tega blaga. Na podoben način bodo prodajali tudi ozimnico.

ZAČASNO ZNIŽALI PRISPEVNE STOPNJE

BREŽICE — Na drugem zasedanju občinske skupščine so delegati sprejeli znižanje nekaterih občinskih prispevnih stopenj v letošnjem letu. Tako bodo Brežičani po novem za družbene dejavnosti plačevali samo še 4,51 odstotka iz osebnega dohodka za izobraževanje, prispevkov za kulturo, telesno kulturo, socialno skrbstvo, otroško varstvo in zdravstvo pa začasno ne bo. Prispevki iz dobička in dohodka za stanovanjsko gospodarstvo, pospeševanje pridelave hrane, intervencije v osnovni preskrbi in za blagovne rezerve so ostali trenutno nespremenjeni. Pri materialnih stroških se je minimalno znižal prispevek za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito.

Občinski izvršni svet je predlagal tako znižanje na osnovi trenutnih prilivov sredstev, seveda pa bodo morali stopnje strokovno preučiti in potem predlagati novo znižanje. To naj bi sprejeli že do jeseni, vedeti pa je treba, da občinski prispevki predstavljajo samo sedmino vseh davčev, zato bi se morali razbremenitve gospodarstva lotiti širše.

J. S.

Prebivalci Drožanjske odpisani?

Protest Brežanov zaradi škropljenja sadovnjakov kombinata ob naselju ni osamljen, toda kot bob ob steno nič ne zaležejo — Grožnja za zdravje?

SEVNICA — »Kam neki naj bi se prebivalci Drožanjske ceste obrnili, da bi kaj zaleglo in nas pri škropljenju sadovnjakov sevniškega Kmetijskega kombinata ne bi več tako zastrupljali oz. ogrožali našega zdravja? Kakšen dober mesec je tega, ko sem tudi sama na našem vrtu opazila, da je po škropljenju sadovnjakov, ki nas obkrožajo, postal radič čisto pikast. Vprašanje je, če tak zaužiti radič ne pusti posledice na zdravem, odraslem človeku, kaj šele na primer na otrokih?«

Takole malce jezno, obupano in nemodno nam je pripovedovala Marta Brežan, ki sicer dela v sevniški Jutrjniki kot polagalka krojev na procesnem računalniku. Zaradi škropljenja sadovnjakov je zastavila delegatsko vprašanje v prejšnji občinski skupščini Breda Drensek-Sotošek, opozorila je tudi na sporno širitve novih sadovnjakov. Odgovori strokovnjakov kombinata so bili še kar obetavni, češ da bodo izboljšali tehnologijo škropljenja in škropili predvsem ponoči, ki je večja vlažnost ozračja in zato manjša poraba škropiv. Sledili pa so še nekateri bolj ali manj arogantni odgovori predstavnikov kombinata.

Nekaj tega zvišenega odnosa in celo groženj kombinatnega delavca je doživela na svoji koži tudi Marta Brežan 25. ma-

Marta Brežan

ja. »Pri nas je ob škropljenju nastal še drug problem. Gre za makadamsko cesto do hiše, ki smo jo doslej sami vzdrževali. Toda odkar je mimo naše hiše kombinat naprovil še en vhod v sadovnjak in podaljšal dovozno cesto, ob vsakem večjem neurju odnaša gramoz in pesek na asfaltirano Drožanjsko cesto. In ko sem pobarala cestarje, zakaj mečejo pesek kar na brežino Drožanjskega potoka, namesto na našo skupno dovozno pot, so mi odvrnili, da je njihova skrb pač varna vožnja po cesti.

VIDEM BOGATEJŠI ŠE ZA POČITNIŠKO SKUPNOST

KRŠKO — Počitniška skupnost Krško, ki razpolaga v domovih na Lošinju, Ljubelju in Materadi s skupno 1894 ležišč, skupaj s pomožnimi ležišči pa ima čez 2.500 postelj, bo od 1. junija dalje poslovila kot enota podjetja Videm. Za tako rešitev so se v izvršilnem odboru odločili, ker skupnost ne izpolnjuje pogojev za poslovanje kot samostojno podjetje. Za Videm so se članice skupnosti odločile zaradi tega, ker to podjetje razpolaga z največ ležišči v dosednji skupnosti.

»Darovanje krvi mi krepí zdravje«

Odločitev odvsnia od osebnega prepričanja

BREŽICE — Martin Hostnik iz Jesenic na Dolenjskem je eden izmed 352 krvodajalcev v občini, ki so se predzadnjega in zadnjega maja odzvali pozivu Rdečega križa in prišli v Dom učencev na odvzem krvi. Za to obliko solidarnosti do soljudi v nesreči se je odločil kot vojak. Med služenjem vojakov je dvakrat daroval kri. Tega je 17 let in od takrat naprej se nobeno leto ni iznevil svoji človekoljubni vodi.

Hostnik je mizarski delovodja v Tovarni pohištva, kjer ima precej somišljenikov in rednih udeležencev krvodajalskih akcij. Včasih so

Martin Hostnik

darovalci iz podjetja prirajali tudi srečanja, vendar so zdaj opustili ta običaja.

V Tovarni je sindikat tisti, ki zbirajo krvodajalce in spodbuja svoje člane k humanosti, konkretno odločitev pa je po Martinovem mnenju odvisna predvsem od osebnega prepričanja vsakega posameznika. Ljudem tudi priznanja veliko pomenijo, vendar se zaradi značke on sam ne bi odločil za kaj takega. Morda je nanj vplivalo, da so njegovi domači potrebovali kri, zdaj pa mu je krvodajalstvo prešlo v navado in sodi k dobremu zdravstvenemu počutju.

Občinski odbor Rdečega križa se zahvaljuje vsem udeležencem, sindikatom in aktivistom Rdečega križa za uspešno akcijo. Krvodajalcev je bilo več kot lani, torej tudi za solidarnost narašča tudi v brežiški občini.

J. T.

Zlati sijaj godbe Videm

V nedeljo, 27. maja, se je z nastopom godbenikov iz Vevče, Radeč, Kopr, Krškega, Pirana in Jesenic v portoroškem Avditoriju končalo 11. tekmovanje slovenskih pihalnih orkestron v prvi teženostni kategoriji. Tekmovanja se je v tem in dveh prejšnjih krogih udeležilo blizu 50 godb iz različnih krajev Slovenije, v Portorožu pa so smeli sodelovati samo orkestri, ki so do zdaj tekmovali v drugi teženostni kategoriji in osvojili zlato plaketo.

Tekmovanje v Portorožu je bilo sestavljeno iz koncertnega programa in korikanja. Sodelujoči orkestri so se predstavili s po tremi skladbami, od katerih je bila Sinfonia classica skladatelja Teda Huggensa obvezna. Pred tekmovno žirijo se je najbolj izkazal Pihalniški pihalni orkester Vevče, ki šteje 86 članov in bo junija praznoval 90-letnico ustanovitve. Zbral je nad 95 odstotkov možnih točk ter prejel zlato plaketo s posebno pohvalo.

Odlično se je v portoroškem Avditoriju predstavil Pihalni orkester Videm iz Krškega pod vodstvom dirigenta Draga Gradišeka. Že omenjeno obvezno skladbo in H. van Ljnschootno Air baroque ter A. Scassolovega Spartacusa je izvedel tako imenotno, da je zbral nad 85 odstotkov možnih točk in prejel zlato plaketo. To je v Portorožu uspešno le še Mladinskemu pihalnemu orkestru Piran, medtem ko sta Pihalni

orkester radeških papirničarjev in Pihalni orkester Koper osvojila (za nad 75 odst. možnih točk) srebrno, Pihalni orkester jeseniških železarjev (za več kot 65 odst. možnih točk) pa bronasto plaketo.

Pihalni orkester Videm se je tekmovalno v prvi teženostni kategoriji udeležil prvič, zato je njegovo v Portorožu osvojeno zlato tem bolj bleščeče, obenem pa krona vsega njegovega dosedanjega dela. Zlasti se, odkar ga vodi dirigent Drago Gradišek. Pod vodstvom tega priznanega glasbenika in strokovnjaka je krški orkester, ustanovljen pred dvaindesetimi leti, izjemno napredoval v vseh pogledih, v organizacijskem, kvalitativnem in kadrovskem, svojo vrednost pa že do zdaj pokazal s številnimi osvojenimi nagradami in priznanji.

Omenjeni uspeh godbenikov pa dokazuje še nekaj. Nameč to, da je moč napredovati le s pravišnim in strokovnim delom, pa naj bo to še tako irado in podrejšajče si domala ves prosti čas slehernega člana. Sicer pa tako delata še dva pihalna orkestra v Posavju: orkester senovske Svobode in kapelska godba. Dejstvo je, da so lahko prav Posavci svetel zgled, kako je treba ravnati z godbami, če že ne ostali Sloveniji, pa prav gotovo Dolenjski, ki se na tem področju nikakor ne more prebiti med najboljši.

I. ZORAN

Izzvenela je tudi Pesem Posavja 90

Na medobčinski pevski reviji v slikoviti in akustični Slavnostni dvorani Posavskega muzeja v Brežicah v soboto nastopilo deset najboljših posavskih zborov

BREŽICE — Tako kot dolensko-belokranjska pevka revija Naša zemlja, ki je bila v Črnomlju in smo o njej pisali na tej strani prejšnji teden, je tudi medobčinska revija Pesem Posavja 90, ki sta jo Posavsko pevsko združenje in Zveza kulturnih organizacij Brežice priredili v soboto, 2. junija, zvečer v brežičkem gradu oziroma v Slavnostni dvorani Posavskega muzeja, izzvenela kot lep pevski praznik in doživetje, ki bi ga bilo škoda zamuditi. In tudi za Pesem Posavja 90 bi lahko v duhu znane Mozartove o glasi, ki mora ustvarjati zadovoljstvo, lahko zapisali vsaj to, da ni zalostila ušesa, ampak ga je kvečjemu razveseljevala. Aplavz okoli 280 poslušalcev iz vseh treh posavskih občin, kolikor jih je zbrano sledilo temu največjemu posavskemu pevskemu dogodku, je to še posebej potrdil.

Nastopilo je deset zborov, devet mešanih in en moški, ki štejejo skupaj blizu 300 pevcev in pevk, na revijo Pesem Posavja 90 pa so se uvrstili kot najboljši na občinskih pevskih revijah, izvedenih to pomlad. To so — mešani zbori: »Primož Trubar« iz Loke pri Zidanem mostu, ki ga vodi Manca Vidic; oba sevniška — »Lisca« z zborovodjem Francem Lebnom in »Jutranjka« z zborovodjem Cirilom Udovčem; »Rudi Rožanc« iz Zdol, ki ga vodi Franc Kene, in »Viktor Parma« iz Krškega pod vodstvom Janka Avsenaka — oba iz

krške občine; zbor Globoko z zborovodjem Francem Kenetom, »Stane Vgrinc« iz Dobove pod vodstvom Darka Kaplana, »Oton Župančič« iz Artič z

Nocoj koncert dveh glasbenikov

V Termah Benjamin Šaver in Carmen Palaysa

ČATEŽ — Drevi ob 20. uri se bosta v prostorih hotela Terme Čatež predstavila sopranistka Carmen Palaysa in pianist Benjamin Šaver. Mlada, a že mednarodno uveljavljena glasbena umetnika s svojim načinom izvajanja glasbe rušita običajne interpretacije, zato se obeta zanimiv koncertni večer.

Benjamin Šaver je začel igrati klavir s petimi leti in nato kot učene glasbene šole prejel številne nagrade na republiški in zvezni ravni. Končal je akademijo za glasbo v Ljubljani, kjer se je učil v razredu prof. Dubravke Tomšič, in nato svoje šolanje nadaljeval na fakulteti za glasbeno umetnost v Beogradu v razredu prof. Arba Valde. Kot študent glasbe je požel prvo nagrado na republiškem in zveznem tekmovanju, prejel Prešernovo nagrado in posegel po vidnejših uvrstitvah na mednarodnih tekmovanjih. Samostojno in z orkestri se je predstavljaj že v vseh večjih krajih po Jugoslaviji in na mednarodnih festivalih.

Carmen Palaysa je bila rojena v Karlovcu in je na ljubljanski glasbeni akademiji diplomirala na oddelku za flavto. Hkrati je obiskovala privatno šolo petja pri znani pevki in pedagoginji Kseniji Vidalič Zebre. Za saba ima številne nastope, solo koncerte, recitale s flavto, snemanja za radio in televizijo, gostovanja v domačih opernih in koncertnih hišah ter zavidanja vredne uvrstitve na mednarodnih tekmovanjih v Italiji, Franciji in Avstriji. B. D.

Sadovi likovne delavnice mladih

Z razstavo, ki jo odpirajo danes v Krkini galeriji, se javnosti prvič predstavlja lani začeta likovna delavnica novomeških osnovnošolcev in srednješolcev

NOVO MESTO — Danes, v četrtek, 7. junija, bodo v Krkini galeriji — avli poslovne stavbe tovarne zdravil ob 13. uri odprli razstavo del, nastalih v novomeški likovni delavnici mladih. Odprtiv bodo izvedli s kulturnim programom, ki ga prav tako pripravljajo mladi. Razstavo Likovni svet mladih, ki je bila pred letom in ob tem času na ogled v krki, pa bodo preselili v razstavišče SDK in jo poslej pripravili vsaki dve leti.

Branko Šuster, likovni pedagog in organizator kulturnega življenja na OŠ Grm, je za zloženko ob zdajšnji razstavi v Krkini galeriji prispeval obsežnejši zapis o namenu in delovanju likovne delavnice v Novem mestu. Na začetku poudarja, da je ideja za organiziranje delo z likovno nadarjeno novomeško mladino zorela dolgo in v različnih, predvsem pa delovno naklonenih glavah. Dokončno dozorela je konec lanskega februarja, ko so trije zagnani — pedagogi svetovalec Niko Golob, tajnica ZKO Staša Vovk in on sam — oblikovali okvirni delovni program ter ga s prijazno pomočjo osnovnošolskih in srednješolskih likovnih pedagogov posredovali nadarjenim mladim likovnikom.

»Odziv je bil dober,« ugotavlja Branko Šuster, »in letos zaključujemo drugo leto delovanja, katerega osnovni namen

SREČANJE OBKOLPSKIH PEVSKIH ZBOROV

GRIBLJE — Črnomajška ZKO in KUD Niko Zupanič iz Gribelj priredita v nedeljo, 10. junija, ob 16. uri tradicionalno gribeljsko srečanje obkolpskih pevskih zborov. Sodelovali bodo tudi zbori iz sosednje Hrvaške. Po kulturni prireditvi bo družabno srečanje.

Terpsihora na odru

V Domu kulture nastopila novomeška plesna skupina

NOVO MESTO — Starogrška mitološka modrica plesa in zbornega petja Terpsihora, bolj znana kot muza plesa, je posodila ime novomeški plesni skupini, ki združuje kakih petnajst mladih deklet in fantov in je zadnje čase kar precej slišati o njej. V ponedeljek, 4. junija, zvečer je Terpsihora nastopila s plesno predstavo Utrinki v Domu kulture. Po zamisli Marte Štembergar, vodje skupine, so mladi v več točkah pokazali, kako s telesnimi gibi ob ustreznih glasbi izrazijo odtujenost, neiskrenost, ljubenzsko razpoloženje, (ne)odkritost, iskanje, nemir, srečanje, popotovanje, sanje, sproščenost ipd. Štembergarjeva si je zamislila tudi koreografijo, kostume in sceno ter v več točkah tudi sama nastopila. Ta večer je prav gotovo znatno obogatil program letošnjih dnevov mladinske kulture, ki potekajo v Novem mestu.

V SDK ob Sandrinah Iskanjih

NOVO MESTO — V okviru letošnjih dnevov mladinske kulture v novomeški občini je bila v četrtek, 31. maja, popoldne v razstavišču SDK prireditelj, na kateri se je s svojimi slikarstvi in pesniškimi začetki, in sicer pod naslovom Iskanja, predstavila Sandra Čargonja, dijakinja 4. razreda družboslovne in ekonomske srednje šole v Novem mestu. Sandra je ena redkih predstavnic mladega roda, ki jo je narava obdarila z več talenti oziroma ji omogočila, da svoja ustvarjalna hotenja izraža na več načinov. S pesnikovanjem je najprej začela in je bilo nekaj njenih pesmi že objavljenih v šolskem in občinskem mladinskem glasilu, likovno znanje pridobiva in izpopolnjuje v okviru likovne delavnice mladih, ki v Novem mestu poteka že drugo šolsko leto, zelo blizu pa ji je tudi glasba, le da so njeni ustvarjalni ali poustvarjalni začetki na tem področju širšemu krogu še dokaj neznanj.

O razstavi Sandrinah del je govoril likovni pedagog Branko Šuster iz OŠ Grm, sicer eden glavnih vodij in mentorjev v likovni delavnici. Ekspanzije je označil kot dela, ki se po osnovnem izhodišču navezujejo na oparti in druge v zadnjih desetletjih tudi pri nas aktualne umetnostne tokove, bližajoče se stičiščem likovnega in pesniškega, kjer se začneta tako imenovana vizualna poezija. Sandrine pesmi, ki so jih predstavile dijakinje iste šole, so ubesedile enakih ali podobnih občutj, le da iz njih ne veje tako glasen upor proti svetu ostrih robov in ujetosti v danost, ki predvsem v mladih poraja občutek ujetosti in stisk. Popoldne v razstavišču SDK je minevalo ob glasbi in veljalo je biti navzoč, prisluhnihi dogajanju.

I. ZORAN

udeleženci pod vodstvom akademskega slikarja Jožeta Marinač sliki tihožitja in spoznavali zakonitosti barvnega oblikovanja. Februarja pa so mladi pod vodstvom Nika Goloba, pedagoškega svetovalca za likovno vzgojo, delali po programu oblikovanja uporabnih predmetov iz gline. Ob zaključku vseh programov so si v Kostonjci ogledali slikarski atelje, lončarsko delavnico in zbirko umetnin v OŠ Jožeta Gorjupa. Marca je pod vodstvom akademskega slikarja Jožeta Kumra potekalo nisanje portreta, aprila pa so mladi pri akademski slikarki Ani Guštin nastajale barvne monolitje. Delovne načrte letošnje delavnice je dopolnil dr. Marin Berovič, ki je mlade naučil osnovnih pravil slikanja s suhimimi pasteli in barvnimi kredami.

Razstava, ki jo danes odpirajo v Krkini galeriji, torej predstavlja rezultate enoletnega skupnega dela, stvaritve, nastale ob mentorstvu ljudi, ki so sami že izkušeni in uveljavljeni slikarji. Obeta se svojevrstno likovno doživetje.

I. ZORAN

Dobro znanje o A. T. Linhartu

27 dolenskih osnovnošolcev osvojilo Cankarjevo priznanje

NOVO MESTO — V sredo, 30. maja, so v prostorih Tiskarne Novo mesto oziroma v Dolenjski založbi slovesno razglasili rezultate območnega tekmovanja za Cankarjevo priznanje v šolskem letu 1989/90, ki je bilo 19. maja v OŠ Baza 20 v Dolenjskih Toplicah, in podelili priznanja.

Tekmovanja v znanju maternega jezika in književnosti potekajo v okviru Slavističnega društva Slovenije že od leta 1976. Letos se je ta lepa tradicija nadaljevala tudi z omejenim tekmovanjem v Dolenjskih Toplicah, ki se ga je udeležilo 42 učencev dolenskih, belokranjskih in posavskih osnovnih šol. Tekmovalci so se pomerili v znanju o prvem slovenskem priznanem dramatičniku Antonu Tomažu Linhartu, avtorju veseloiger Županova Micka in Ta veseli dan ali Matiček se ženi, in o razsvetljenstvu. Po tekmovanju so si lahko ogledali razstavo del akademskega slikarja Marjana Tršarja, topliškega rojaka, in prisluhli zanimivemu pogovoru z njim, za kar sta vzorno poskrbela Marija Turk in Pavel Kastelic, ravnatelj OŠ Baza 20.

Učenci so pokazali dobro znanje in je kar 27 tekmovalcev osvojilo Cankarjevo priznanje. Za osvojitve priznanja je bilo potrebno zbrati nad 60 odstotkov možnih točk. Najboljši pa so bili: 1. Saša Jerele, OŠ Janez Trdina, Stopiče; 2. Nataša Mihajlovič, OŠ Bratov Ribarjev, Brežice; 3. Ivica Janjac, OŠ 15. SNOUB, Metlika; 4. Simona Šoštar, OŠ 14. divizije, Senovo; 5. Martina Perc, OŠ Dragatuš; 6. Katarina Brulc, OŠ Janez Trdina, Stopiče; 7. Nataša Džudovič, OŠ Milke Šobar-Nataše, Novo mesto.

Šola brez osovražanih predmetov

Ljubljanski profesor Boris Kham bi rad ustanovil zasebno šolo, nekakšno novo nižjo gimnazijo, ki bi učencem pomagala do evropske razgledanosti

Zadnje čase se v našem šolstvu marsikaj dogaja in spreminja na boljše, vendar pa to še ni tisto, kar bi radi učenci in učitelji. V predmetnikih in sploh pri pouku je še vedno preveč vsega, kar oboje bolj odvrča, kot navezuje na izobraževalni proces. Zato ne slišimo tako poredko, da zna šola biti včasih prav zoprna, kot nekaj, kar je vsiljeno, neživljenjsko.

Ni čudnega, da so nekateri ljudje svobodnejšega duha že pred časom začeli ukvarjati z mislijo, da bi sedanji skrajno institucionalizirani šoli ob bok postavili alternativno in v vseh pogledih drugačno šolo, takšno, da bi bila mi-kavna za vse, učence in učitelje. Izobraževalni sistemi v svetu, predvsem na Zahodu, že dolgo poznajo poleg državnega tudi zasebno šolstvo, v okviru katerega je moč ostvariti take zamisli, pri nas pa trdne zakonske podlage za kaj takega, še posebej pa materialnih možnosti zaenkrat še ni.

Boris Kham, profesor matematike in fizike na eni od ljubljanskih osnovnih šol, ki že vrsto let razmišlja o zasebni šoli kot »šoli prijaznih in veselih ljudi«, je prepričan, da bo kdaj tudi pri nas moč odpreti takšno šolo. Sam bo jo že imel, če bi mu bilo to omogočeno, in bi dokazal, da je smiselna. Še več: izkušnje, ki jih je dobil pri delu z mladimi, zlasti še na vsakoletnih pionirskih raziskovalnih taborih, mu pravijo, da je alternativna šola nujna, če naj kdaj imamo tudi pri nas evropsko široko razgledane ljudi. Zasebna šola, kot si jo zamislija, bi namreč vzgajala učence prav v tem smislu.

Kham pravi, da bi se »njegova« šola kar najbolj otresla klasičnih metod poučevanja, v predmetnikih bi črtali odvečne vsebine, učenci pa bi se poglobljeno ukvarjali s pred-

meti, ki jih predvsem zanimajo. Osovražanih predmetov, kot je matematika, Khamov predmet, ne bi bilo več. Ne bi jih črtali, saj profesor Kham zatrjuje, da je moč tudi najbolj odvratno učno snov napraviti privlačno, samo treba jo je znati pravilno rabiti, jo vključiti v ustvarjalnost. In raziskovanje, nenehno odkrivanje neznanega, nedvomno je takšna dejavnost, v kateri se ustvarjalnost učiteljev in učencev lahko polno izrazi.

Boris Kham si drugačno šolo zamišlja kot nekdanjo nižjo gimnazijo, se pravi, da bi jo obiskovali učenci po končanem četrtem osnovnošolskem razredu. V posameznem razredu bi smelo biti največ petnajst učencev, očne pa bi bile opisne. To ne bi bila nikakršna elitna šola za izbrance oziroma odličnjake, temveč šola za slabše in boljše učence, z organiziranim dopolnilnim in dodatnim poukom. Znanjo bi bilo značilno skupno bivanje, nekako obvezni bi bili tudi tabori, raziskovalni in drugi. Učencem bi morala biti na voljo sodobna vsebinsko bogata knjižnica pa glasbena soba in klubski prostor ter poseben prostor, ki naj bi bil prazen. »Vanj bi se učitelji in učenci umikali v samoto, da bi razmišljali o sebi, o vrednotah in vsem drugem, kar gre v vsakdanji naglici tako rado mimo nas. In vsakdo želi biti kdaj popolnoma sam,« pravi profesor Kham.

Nekateri, ki jim je profesor Boris Kham razkril te zamisli, so navdušeni, drugim se zdi »njegova« šola utopijska. Sam je prepričan, da mu bo prvemu pri nas in že kmalu samo tudi praktično dokazati, da tisto, za kar se zavzema, ni nikakršno donkihotstvo, temveč resna, ostvarljiva, predvsem pa potrebna stvar.

I. ZORAN

kultura in izobraževanje

Šolnina odvrča

V Črnomlju zaradi previsoke šolnine malo kandidatov za študij ob delu

ČRNOMELJ — V tukajšnji srednji šoli Edvarda Kardelja so zaskrbljeni, ker opažajo, da vsako leto uspešno zaključijo osnovno šolo manj učencev, to pa se krepko pozna v srednji šoli, saj je vedno večje zanimanje za skrajšani program obdelave kovin. Že doslej se je vpisalo 30 otrok, za šol. leto 1990/91 pa imajo razpisane le eno oddelek. Naprotno pa je za 4. stopnjo programa strojništva zanimanje skromno in se boje, da bodo jeseni odprli le en oddelek, čeprav so razpisali dva. Doslej je namreč prijavičenih 29 učencev, pri čemer so upoštevani tudi tisti s Hrvaškega.

Medtem ko se za vpis v gimnazijo v Črnomlju ne boje, saj imajo vpisanih že 59 učencev, pa je toliko bolj zaskrbljujoč študij ob delu, bodisi na 5. stopnji programa obratni strojni tehnik bodisi na 4. stopnji istega programa. Po besedah ravnateljice šole Gabrijele Vidice-Mihelčič je bilo zanimanje za šolanje ob delu sicer veliko, a se je na koncu prijavilo za prvi program le 5 kandidatov, za drugi program pa 6. Ob tako skromni udeležbi pa ne morejo začeti s poukom. Vpis bi bil prav gotovo znatno večji, če marsikoga ne bi bilo strah visoke šolnine. Zato bi po mnenju ravnateljice morala biti podjetja tista, ki bi spodbujala zaposlene za nadaljnje izobraževanje in bila tudi pripravljena pokriti vsaj del šolnine, toliko bolj, ker je kvalifikacijska struktura v belokranjskih podjetjih slaba.

M. B.-J.

ŽUPANOVA MICKA

V KRMELJU IN SEVNICI

KRMELJ, SEVNICA — Sevnška zveza kulturnih organizacij pripravlja za soboto, 9. maja, gostovanje Gledališča Toneta Čufarja z Jesenic, in sicer se bodo Jeseničani predstavili obakar na prostem s priljubljeno »Županovo Micko«, najprej ob 17. v Krmelju, zatem pa še ob 21. uri na dvorišču sevnškega gradu. Če bo dekvaldo, bo prva predstava v domu DKD Svoboda, druga pa v kulturni dvorani GD v Sevnici.

PRVI NASTOP — Za nedavni praznik Osilnice se je na prireditvi prvič predstavil domači ženski pevski zbor, ki zaenkrat vadi kot oktet. Zbor vodi učiteljica Boža Berlot, ki ga je pred nekaj tedni tudi ustanovila. Aplavz ob prvem nastopu je bil spodbuda za nadaljnje delo. (Foto: J. Prims)

Župani se predstavijo

V teh dneh v vseh slovenskih občinah dobivajo nove predsednike občinskih skupščin in nove vlade, ki so jih izvolili delegati, izvoljeni na aprilskih volitvah, prvih po vojni tajnih, večstrankarskih, demokratičnih. Po dolgem času je bilo vsaj za najodgovornejše funkcije na voljo več kandidatov in od teh mnogo takih, ki so se šele s širjenjem političnega prostora v republiki in z možnostjo nezakazanega večstrankarskega organiziranja povzpeli v sredo političnega prizorišča. Že doslej smo vedno poslušali, kako so bili izbrani najboljši kadri, a po stanju v naši republiki in državi sodeč, temu ni bilo ravno tako, čeprav je gotovo tudi sistem dodal svoje k tej podobnosti. Zaradi tega to o izbranih najboljših kadrih zvani danes vsaj neprijetno, čeprav je naše iskreno upanje, da je končno le tako. Vsaj izbira je bila mnogo širša kot kdajkoli doslej.

Dolenjski list se je tokrat odločil predstaviti novoizvoljene predsednike občinskih skupščin vseh devetih občin, iz katerih redno piše o dogajanju. Dejansko jih predstavljamo le sedem, v Metliki župana namreč niti po dveh volitvah še nimajo, pa tudi v Sevnici to mesto še ni dokončno oddano. Na kratko torej predstavljamo nove predsednike skupščin občin Novo mesto, Črnomelj, Trebnje, Krško, Brežice, Kočevje in Ribnica. Za to so poskrbeli novinari: Zdenka Lindič-Dragaš, Mirjam Bezek-Jakše, Martin Luzar, Jože Simčič, Jožica Teppey in Jože Primc.

Cilj: zdravo in prijazno življenje

Sedanji predsednik občinske skupščine v Brežicah Ivan Tomše je bil rojen leta 1942 v Dobravi pri Škocjanu. Po poklicu je predmetni učitelj. V Brežicah živi od leta 1966, ko se je zaposlil v Osnovni šoli bratov Ribarjev. Od tam je odšel za sekretarja občinske konference SZDL. Zdaj že trinajst let dela v Termah Čatež, kjer je trenutno pomočnik direktorja, vmes pa je bil tudi podpredsednik občinskega izvršnega sveta. Uresničevanje svojega programa si zamišlja tako: »Moj osnovni cilj je, da bi se skupščina čimprej prelevila v parlament, kakršnega pozna razviti zahodni svet, da bi postala mesto, kjer se dejansko oblikuje politika. Zaradi te

Ivan Tomše

ga sem že na prvem zasedanju predlagal, da bi se poslej sestajali na skupnih sejah, ne pa ločeno po zborih. Za tak način dela je brežiški parlament preštevilen in preveč razdeljen in firme in druge interese, zato se bom potrudil, da se bodo gospodarski problemi selili v podjetja, ki morajo poslovati po principu dobička, v skupščini pa se bodo pogovarjali o komuni in komunalnih zadevah. Opozoril sem tudi že na to, da je treba pomeniti državno upravo, kar pomeni tudi zmanjšanje števila zaposlenih. Uprava mora postati služba brez oblasti, prijazen servis za zadeve, ki jih prebivalci občine prenesejo v njeno urejanje. Vodilo v tej občini mora biti prijazno in zdravo življenje. Z manjšimi ekološkimi problemi se bomo spoprijeli sami, večje, kot sta Krka in Sava, pa naj bi pomagala hitreje in učinkoviteje reševati republika. Perspektivo občine vidim skozi razvoj drobnega gospodarstva — podjetništva in obrtništva —, kmetijstva in turizma ter v sprostivih vseh pobud, ki so bile na teh področjih do zdaj blokirane.«

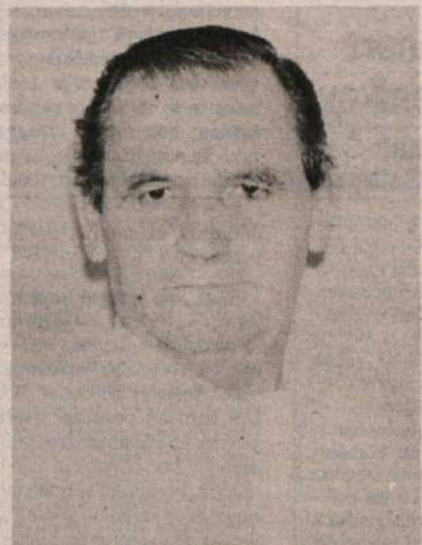
Ljudi izbežati iz apatije

Martina Janžekoviča, ki je na stolu župana že odsedel 9 let, od leta 1969 do 1978., je za predsednika črnomaljske občinske skupščine predlagala Socialistična zveza. Zagotovo bi bil izvoljen tudi v primeru, če bi bil kandidat kakšne druge stranke, kar so pokazale volitve na konstitutivni seji občinske skupščine.

Zaupanja pri volilcih si Janžekovič ni pridobil le kot nekdanji predsednik črnomaljske občine, ampak ugled uživa tudi sicer. Je pač takšna osebnost. Vedno je pripravljen prislušniti sočloveku, mu pomagati, kolikor je v njegovi moči, mu vlivati upanje. Načelo, da so pri njem za vse občane vrata vedno odprta, je veljalo že pri prvem predsednikovanju

in tudi tokrat ne bo nič drugače. Je naključje, da se ob prevzemu nove funkcije, na katero Janžekovič prihaja z mestu vodje poslovne enote Ljubljanske banke v Črnomlju, srečuje z nekaterimi skoraj identičnimi problemi kot pred dobrimi 20 leti? »Takrat smo imeli preveč delovne sile in v devetih letih mi je skupaj z dobrimi sodelavci — upam, da bom imel takšne tudi sedaj — uspelo povečati število zaposlenih v občini s 3.000 na 6.500. Tudi sedaj je brezposelnih vse več, za njihovo zaposlitev pa bomo morali odpirati predvsem majhne enote gospodarstva. Če nam bo uspelo zmanjšati brezposelnost, kar seveda ne bo moč že letos, bomo s tem rešili tudi vrsto drugih stisk,« pravi Janžekovič.

Kar se skupščinskega dela tiče, pravi 56-letni črnomaljski predsednik skupščine, sicer pa dipl. inž. agronomije, da je še veliko nejasnosti, zato je težko napovedati, kaj vse se bo spremenilo. Ve le, da se bo moralo marsi-

Martin Janžekovič

kaj in do konca leta bo marsikaj bolj jasno. »Precej več skupnih sej zborov bomo imeli kot doslej, čeprav s tem ločenih sej ne izključujemo. Prednost skupnih sej vidim v tem, da so problemi delegatov, ki so hkrati tudi občani, navadno skupni in zakaj se ne bi tudi reševali skupaj. Hkrati se bo tudi bolj uveljavljala različnost pogledov strank. Računam, da bo cilj dela vsake stranke njen program, ti pa so si v marsičem tudi povsem enotni. Sicer pa ne delim ljudi po strankarski ali verski pripadnosti, pri meni velja le delitev na dobre in slabe, poštene in nepoštene, delavne in lene.«

Čeprav se Martin Janžekovič zaveda, da čas, ki prihaja, ne bo lahek, je optimist. Poskušal bo znova sprožiti ustvarjalni nemir v ljudeh, jih izbežati iz apatije, kajti prepričan je, da so kljub krizi ali pa prav zaradi nje možnosti za ustvarjanje izredno velike.

Ponovno oživiti Kočevsko

Dr. Mihael Petrovič, predsednik občinske skupščine Kočevje, je bil rojen leta 1938 v Dorstenu-Westfaliji v ZRN, kamor se je kot ekonomski emigrant izselil že njegov ded. V Kočevje se je družina vrnila leta 1947 na povabilo iz domovine. Leta 1964 je končal medicinsko fakulteto, oddelek za stomatologijo v Ljubljani, in se zaposlil v Zdravstvenem domu Kočevje, kjer dela še danes. Kmalu je postal vodja zobozdravstvene službe, bil pa je tudi tri leta direktor Zdravstvenega doma Kočevje-Ribnica. Je še predsednik IS KS Kočevje-mesto, predsednik občinske organizacije RK itd. Ni član nobene stranke, izvoljen je bil na predlog SZ(DL), ki so ga podprli tudi Demos in liberalci.

Pravi, da se bo zavzemal za uresničevanje programa revitalizacije Kočevske, pri nastajanju katerega je tudi sam delno sodeloval. Pri tem zaupa domačemu znanju. Kočevje in okolica so že prenatrpani, podjetja bo treba ustanavljati v drugih krajih. Njegova zamisel je, naj bi živa naselja obkrožala divjino in ne obratno, kot se je dogajalo od vojne sem. Potrebno bo znova naseliti opustele vasi in kraje, vendar ne z uvoženimi ljudmi, ampak z domačimi. Za tak razvoj pa je treba najprej urediti infrastrukturo.

Velike možnosti razvoja so na področju turizma. Ves ta razvoj pa je povezan s sprostivjo in spodbujanjem ustvarjalnosti v za-

Dr. Mihael Petrovič

sebnem in družbenem sektorju. Posebno smiselno je razvijati zasebni sektor, ki naj bi zaposlil čimveč ljudi. Pri tem ne sme biti osnovni cilj le hitra obogatitev, ampak pred-

vsem preusmeritev na drugačno, normalno miselnost. Občinska skupščina bo v bodoče le mesto dogovarjanja in usklajevanja, izvajanje pa bo prepuščen o izvršnemu svetu in drugim organom in organizacijam, ki naj delajo čimbolj samoiniciativno, samostojno in odgovorno. Zavzema se za okolju prijazno proizvodnjo, je za objektivno ocenjevanje na področju ekologije. Je tudi za zmanjšanje zaprtega območja Kočevske na razumno mejo, pri čemer bo občina sodelovala s pristojno komisijo, ki jo je že imenoval republiški izvršni svet.

»Zaupam ljudem in stroki«

Prišel, videl in zmagal! Približno tako očno bi bilo mogoče dati za volitve krškega župana, na katerih je zmagal dvainštiridesletni dipl. inženir elektrotehnike Vojko Omerzu s Senovega. Sedanji krški župan doslej namreč ni bil znan v političnih krogih, vanje je prišel na pobudo Socialistične zveze in zato mu niti njegovi najbližji prijatelji niso pripisovali posebnih možnosti na volitvah.

Prvo zaposlitev je Vojko Omerzu dobil v Šolskem centru Krško, zadnjih 13 let pa je delal v krškem Savaprojektu, od tega je bil polovico dobe direktor te firme. Kot direktor Savaprojekta pozna vse krške občinske probleme, zato je tudi sprejel kandidaturu na listi socialistov. »Dobro sem preštudiral programe vseh strank in lahko rečem, da je v vsakem zagotovo kaj dobrega. Vendar pa se bodo programi preverjali v skupščini in ne na sejah izvršnega sveta, kjer bo morala odločiti stroka,« je prepričan Omerzu. Kot župan ne bo uveljavljal ozkih strankarskih interesov, ampak bo deloval nadstrankarsko. »Čeprav imamo zdaj težave s sestavo vlade, kar je vse prej kot v prid reševanju mnogih občinskih problemov, sem po naravi optimist. Zaupam ljudem in stroki,« poudarja Omerzu. Stroka in zaupanje ljudi pa bosta še kako potrebna, saj je krška občina, kot del Posavja, ravno zdaj pred velikimi premiki. V podjetju Videm so pred zaključkom velikih naložb v nove zmogljivosti in vsega ne bodo mogli izpeljati brez sodelovanja občine. Poleg tega so za Posavje predvideni veliki posegi v prostor, zato morajo biti v Krškem dobro pripravljeni na zastopanje regijskih in občinskih interesov.

Zato Omerzu svoje županske vloge ne razume samo v reprezentativnem smislu, marveč se namerava dejavno vključevati v delo izvršnega sveta. In to bo počel do konca svojega mandata, za katerega pa je prepričan, da ne bo trajal dolgo, saj bodo po njegovem mnenju razpisane predčasne volitve. Sploh pa se namerava vrniti v Savaprojekt, saj mu delovanje v gospodarstvu kljub vsemu še najbolj leži.

Krška občina šteje med štiri najbolj razvite v Sloveniji. Tako visoko mesto na tej lestvici ji je odmerjeno tudi zaradi dveh velikanov — jedrske elektrarne in podjetja Videm. Tako visoka uvrstitev na slovenski lestvici najbolj razvitih sevoda samo še povečuje odgovornost občinskega vodstva. In ta gospodarska moč je opazna, denimo, v mestnem središču, malo manj pa na obrobju občine. Zato si bo

Vojko Omerzu

Omerzu prizadeval, da bi se razvoj občine bolj enakomerno razširil po občini. Tako nekateri kraji ne bodo cokla siceršnjemu razvoju, hkrati pa bodo zaradi tega odpadli mnogi politični problemi. Združena opozicija Demos je namreč v svoj program zapisala tudi razvoj teh krajev in podporo volilcev gre pripisati tudi temu dejstvu.

Demokracija v življenju

Marjan Dvornik, novi predsednik občinske skupščine Novo mesto, se je rodil leta 1949 v Novem mestu. Je dipl. inž. strojništva. Trinajst let je delal v razvojni službi novomeškega IMV-ja, v katerem je bil ob prihodu — tako so rekli — četrti diplomiraneec od okrog 5.000 zaposlenih. Potem je bil tri leta v Iskri Tenel vodja konstrukcije, zadnje leto pa v SOP Ikon Kostanjevica, kjer proizvajajo ekološko opremo. Pred oči širše javnosti je stopil kot kandidat Demosa na aprilskih volitvah za delegata v republiškem zboru občin, kjer je slavil v konkurenci s še štirimi kandidati. Na listi Demosa — je sicer

član Slovenskih krščanskih demokratov — je bil izvoljen tudi v družbenopolitični zbor novomeške občinske skupščine, v tej pa za predsednika skupščine.

»Glede na to, da sem se z volitvami začel ukvarjati na osnovi programa Slovenskih krščanskih demokratov, je to zame osebno izhodišče. Kot izhodišče jemljem sicer naslednje točke: narodno spravo in tukaj konkretno aktivnosti v občini, večjo skrb za mlade, pozornost do družine.«

Kar se tiče gospodarstva, dajem prednost obrti, gospodarski oživitvi vasi, oživitvi gospodarstva Suhe krajine. Poskušali bomo vlo-

Marjan Dvornik

žiti maksimalne napore, da vzpostavimo osnovne komunikacijske povezave, ki so temelj za kakršenkoli razvoj, za odpiranje novih delovnih mest. Zelo nas prizadeva ekologija, glavni problemi so tu Krka, Gorjanci, pitna voda in še drugi. Reševanje je seveda vezano na podjetja in njihove možnosti, zato je to dolgoročna zadeva. Smatramo, da je ekologija osnova za kvaliteten razvoj turizma, kjer novomeška občina ne sme zaostajati. Od velikih podjetij pričakujem transformacijo v podjetniško smer in določitev lastniških odnosov ter vnos kapitala, pri čemer bo pripomogla republiška agencija za razvoj. Gospodarski razvoj predpostavlja kakovostno šolo, zato bomo podpirali vse možnosti višje in visokošolskega izobraževanja v Novem mestu. Kot najtežji problemi, ki jih novomeška občina prinaša v prihodnji čas, pa so problemi gospodarjenja z okoljem, urbanističnega načrtovanja. Dobili smo situacijo, ki je nihče ne mara, a postavljeni smo pred dejstvo, da bomo novomeške investicije iz ekonomskih računov morali speljati do uporabne vrednosti, čeprav niso, kar bi mi želeli. Ena temeljnih opredelitev je seveda demokracija v življenju, svoboda opredeljevanja, angažiranja, brez tutorjev v senci, nontrajna osvoboditev,« razlaga osnovne uredbe svojega županskega dela in truda Marjan Dvornik.

Dvornik je prepričan, da se da marsikaj narediti, saj ima Novo mesto velike razvojne možnosti, je pa na starna položaja zelo slaba. Gospodarstvo je izmučeno, treba mu je dati dovolj zraka, da bo zadihalo, na ta račun pa bo manj finančnih možnosti za posege v okolje, za razvoj skupnih dejavnosti. Računa, da bo sedanja občinska vodstvena ekipa lahko dala kvaliteten prispevek k razvoju Novega mesta in vse občine. Dvornik se je tudi že odločil, da so problemi takšni, da zahtevajo profesionalnega župana, pri katerem bodo tudi odprta vrata za vse občane vsak ponedeljek dopoldne, za obisk pa se da predhodno naročiti, »da ne bo čakanja kot pri zdravniku.«

Blišč in beda Trebnjega znana

Potem ko je trebanjska podružnica Slovenske kmečke zveze kandidirala Cirila Pungartnika za letošnje volitve v občinski družbenopolitični zbor, ga je Demos po svoji dokaj močni volilni zmagi soglasno predlagal za predsednika občinskega parlamenta. Pungartnik je po nekaj razgovorih pristal. Svojo privolitve pa je pogojeval s načelnim zagotovilom strankarskih prvakov Demosa v občini, da ne bodo sektaški. Ko je tako nekako pomiril politične strasti, zdaj politično zrelo zagotavlja svobodo izražanja vseh naj-

Ciril Pungartnik

različnejših interesov delegatov v občinski skupščini. »Če je bil poklicni predsednik potreben vsa leta nazaj, ko je bilo petje enoglasno, je še bolj potreben zdaj, ko je ta zbor mnogoglasen in zna časoma postati še bolj mnogoglasen,« utemeljuje svoje poklicno predsednikovanje, za katerega je po njegovem še več razlogov, ki bodo tudi torej njegovega dela. Nemajhen občinski problem, ki mora skrbeti tudi predsednika skupščine, je precejšnje število zunaj občine zaposlenih prebivalcev. Kot predsednik skupščine bo vlagal moči za zmanjšanje take delovne migracije. Ker pa le-te verjetno ne bo moč zaustaviti, se mu zdi prav, da bi občina Trebnje zahtevala, v zameno za prodano delovno silo, sredstva iz večjih zaposlovalnih središč. Istočasno bo po njegovem potreben v občini združevati zasebni in družbeni kapital, zato se bo kot predsednik zavzemal za razvoj malega podjetništva, v katero naj preda sedanja obrt v občini. Taka gospodarska rast bo prinesla občini poleg kapitala tudi dodatna produktivna delovna mesta. Gled kmetijstva se Pungartnik zavzema za klavnico ali dve in za predelovalnico mleka v občinskem prostoru, ker je po njegovem glavni problem v pridelavi hrane dolga pot središča pot od pridelovalca do potrošnika ki pridelek tudi draži.

Slednje bo verjetno predsednika dobro zapisalo v krajevnih skupnostih, kjer je predvladujoče kmečko prebivalstvo veliko vložilo v pridelavo mleka in govedorejo. Sicer Ciril Pungartnik glede krajevnih skupnosti napoveduje, da bo kot predsednik skušal ohranjati čvrste stike in dobro sodelovanje njimi. Pri tem bo še kako pomembno, če bomo uspeli delati po načelu, ki si ga je zapisal v programu Demos: odpraviti v preteklosti stoljene krivice in ne delati pri tem novih.

Delovanje političnih strank je še neznanost, priznava Pungartnik. Vendar je precej dejstev, ki govorijo, da bo ta 54-letni inženir organizacije dela operiral z omejenimi neznanostmi s dosti modrosti, ki mu jo je zapustilo dosedanje delo v občinskih resorjih, od obrtniških klopcev, v zavarovalnici, v Novem mestu, kjer je 17 let direktor, v cestnem komunalnem gospodarstvu in drugje. Določila dobra je skozi vse to namreč spoznal »blišč in beda občine Trebnje.«

Ohraniti dobro in dodati boljše

France Mihelič, predsednik občinske skupščine Ribnica, se je rodil leta 1949 v Jelovcu pri Sodražici. Na ekonomski fakulteti v Ljubljani je diplomiral leta 1973 in od takrat je bil vseskozi zaposlen v Inlesu Ribnica. Za ta funkcijo ga je predlagal Demos, sicer pa je član Slovenskih krščanskih demokratov.

Meni, da bo treba v občini najprej narediti inventuro stanja. Čeprav je novinec na tem delu, mu položaj v občini ni povsem neznan, saj je bil že doslej član občinskega izvršnega sveta. Pravi, da si ne bi upal reči, da je bil

France Mihelič

doslej v občini vse zanič, ampak ve, da je bolj narejenega tudi marsikaj dobrega, kar bo treba ohraniti in k temu dodati še kaj boljšega.

Slišati je očitke, da skoraj v vsem povojnem obdobju, razen zadnjih nekaj let, ljudje niso mogli vplivati na občinsko politiko, če niso njihove misli, želja in predlogov nikoli upoštevali. Zdaj bo treba storiti vse, da bo vseh očitkov čim manj. V reševanje različnih dev je treba vključiti čimveč ljudi, po možnosti pa je vse treba delati sporazumno. Občinski se bo morala čimmanj vtikati v gospodarstvo in podjetja, z določenimi potezami pa lahko spodbudila marsikatero dejavnost.

Pri davčni politiki je občina sicer omejena. Na področju urbanizma bo treba pripraviti industrijske in druge cone, da bo vsak, ki bi to želel, lahko hitro dobil dovoljenja in vse, kar je potrebno za odprtje nove dejavnosti. Pri razvoju se bo treba čimbolj opirati na lastne sile in poiskati sposobne domače kadre, katerih znanje doslej ni bilo vedno najbolje izkoriščeno. Pri razvoju gospodarstva, turizma in drugih dejavnosti pa ne bi smeli upoštevati ekonomskih koristi, ampak tudi varstvo narave. Zasluge je sicer pomembno, še posebej pa je zdravo okolje, ugotavlja novi predsednik občinske skupščine Ribnica France Mihelič.

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 8. VI.

8.35 — 11.20 in 14.40 — 1.55
TELETEKST
9.00 MOZAIK
9.00 SPORD ZA OTROKE IN
MLADE
9.20 BOJ ZA OBSTANEK, angl. po-
ljudnoznan. serija, 4/12
9.45 DEŽELA SMEHLJAJA, dok.
oddaja
10.15 VNOVIČ V BRIDESHEADU,
angl. nadalj., 3/13
11.10 VIDEO STRANI
14.55 VIDEO STRANI
15.05 ŽARIŠČE, ponovitev
15.35 POLETNA NOČ, ponovitev na-
daljevanj
MURPHY BROWN, amer. naniz.,
4/24
KDO JE BOURNE?, 4., zadnji del
amer. nadalj.
ČRNI GAD, angl. naniz., 4/18
17.35 EP VIDEO STRANI
17.40 DNEVNIK 1
17.45 ITALIA 90, SP V NOGOMETU
ARGENTINA:KAMERUN, prenos
19.45 RISANKA
19.50 TV OKNO
20.00 DNEVNIK 2
20.25 VREME
20.30 ZRCALO TEDNA
20.50 RUMENA REKA, japonska dok.
serija, 2/10
21.45 ZAKON V LOS ANGELESU,
amer. naniz., 4/42
22.35 DNEVNIK 3, VREME
22.55 EP VIDEO STRANI
23.00 OČI KRITIKE
23.40 POLETNA NOČ
MURPHY BROWN, amer. naniz.,
5/24
INFORMATIVNA ODDAJA ZA
GOSTE IZ TUJINE
GLAS SRCA, amer. nadalj., 1/4
ČRNI GAD, angl. naniz., 5/18
1.45 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

12.00 Odprto prvenstvo Francije v tenisu:
polfinale — 17.30 Satelitski programi —
19.00 Alpski večer Bled 1990 (ponovitev
2. oddaje) — 19.30 Dnevnik — 20.00
Koncert simfoničnega orkestra Slovenske
filharmonije (1. del) — 21.00 Vprašajte
ZIS — 22.00 Studio Maribor: Tele M —
23.30 Satelitski programi

SOBOTA, 9. VI.

8.05 — 14.15 in 15.30 — 0.45
TELETEKST

8.20 VIDEO STRANI
8.30 IZBOR TEDENSKE PROGRAM-
SKE TVORNOSTI
8.30 NEMŠČINA — ALLES GUTE,
12. lekcija
9.00 SPORD ZA OTROKE IN
MLADF
10.05 OVČAR HOBO, zadnji del
amer. naniz.
10.30 EX LIBRIS:
NEKOČ JE BILA SLOVENSKA
POPEVKA
11.25 ZGODBE IZ ŠKOLJKE, 23.
oddaja
11.55 VEČERNI GOST: DUŠAN
MRAVLJE
12.35 OČI KRITIKE
13.15 TEDNIK
14.15 VIDEO STRANI
15.45 VIDEO STRANI
15.55 POLETNA NOČ, ponovitev na-
daljevanj
MURPHY BROWN, amer. naniz.,
5/24
GLAS SRCA, amer. nadalj., 1/4
ČRNI GAD, angl. naniz., 5/8
17.55 EP VIDEO STRANI
18.00 DNEVNIK 1
18.05 POSLOVNE INFORMACIJE
18.15 LANDROVER, dok. oddaja
18.45 SPORD ZA OTROKE IN
MLADE
CVETLIČNE ZGODBE: JAKOVE
ZGODBE
19.00 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
19.59 UTRIP
20.20 ŽREBANJE 3x3
20.30 KOLO SREČE
22.05 DNEVNIK 3
22.25 EP VIDEO STRANI
22.30 POLETNA NOČ
MURPHY BROWN, amer. naniz.,
6/24
INFORMATIVNA ODDAJA ZA
GOSTE IZ TUJINE
GLAS SRCA, amer. nadalj., 2/4
ČRNI GAD, angl. naniz., 6/18
0.35 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

13.55 Pariz: Odprto prvenstvo Francije v
tenisu, finale (2) — 16.40 Italia 90: studio;
nogomet Italija: Avstrija, prenos; nogomet
ZAR: Kolumbija, posnetek — 22.30 Sate-
litski programi

TV ZAGREB

8.50 TV koledar — 9.00 Poletni program
— 9.35 Čebelica Maja — 10.05 Barva no-

či (ponovitev nočnega programa) —
12.05 Saga o Forsythih (angl. nadalj.,
21/26) — 13.00 Televizijski družinski
magazin — 14.40 Ciklus filmov W. Dis-
neya: Na mesečini (amer. film) — 16.25
Kritična točka — 17.10 Poročila — 17.15
Sedmi čut (oddaja o prometu) — 17.25
Hrvaški pisatelji na TV ekranu: Miroslav
Križeva: Maškara (TV film) — 18.30
Švenč (dok. oddaja) — 19.15 Risanka —
19.30 Dnevnik 2 — 20.15 Sebastian
(amer. film) — 22.00 Dnevnik 3 — 22.15
Po brezkračnosti sveta: Azija (potopis) —
22.45 Poročila v angleščini — 22.50 Bar-
va noči (nočni program: Casanova, ne-
mška nadalj., 4/4; Vse razen ljubezni,
humor. serija) — 0.50 Poročila

NEDELJA, 10. VI.

8.55 — 13.10 in 14.20 — 23.20
TELETEKST
9.10 OTROŠKA MATINEJA
9.20 ŽIV ŽAV, 25. oddaja
10.10 POLTRONA EXPRESS, Špan-
ska nadalj., 12/13
10.25 NORO, NOREJŠE, NORIŠ-
NICA, norveška igrana serija, 12/13
10.40 GREHI, amer. nadalj., 6/7
11.30 DOMAČI ANSAMBLI:
ANSAMBL IVANA RUPARJA
12.00 KMETIJSKA ODDAJA TV BG
13.00 VIDEO STRANI
14.35 VIDEO STRANI
14.45 KOLO SREČE, ponovitev
16.15 FORMULA 1, franc. nadalj., 9/13
17.00 DNEVNIK 1
17.05 POSLOVNE INFORMACIJE
17.10 ASFALTNJA DŽUNGLA, amer.
film
18.50 RISANKA
19.00 TV MERNIK
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.50 VREME
20.00 ITALIA 90 — SP V NOGOMETU
JUGOSLAVIJA:ZRN, prenos
22.50 DNEVNIK 3
23.10 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

Opomba: 18.55 Montreal F-1
10.00 Oddaja za JLA in igrani film —
13.00 Premor — 13.10 Salzburg: Moto-
dirke, 500 ccm — 13.50 Domači ansam-
bli: ansambel Prerad — 14.25 Motodirke,
250 ccm — 15.05 Pariz: tenis (m) —
16.40 Italia 90: SP v nogometu:
ZDA:ČSFR — 18.55 Satelitski programi
— 20.00 Te presenetljive živali (angl. dok.

serija, 1/6) — 20.30 Kot potovanja: Me-
sta mostovi: Zidani most — 21.00 Orga-
nizacija (amer. film) — 22.50 Italia 90, SP
v nogometu: Brazilija:Švedska (posnetek)

TV ZAGREB

9.30 Poročila — 9.35 Igrana serija (pono-
vitev) — 10.00 Nedeljsko dopoldne za
otroke — 11.00 Kmetijska oddaja —
12.00 Resna glasba — 13.00 Nevarni za-
liv (serijski film) — 14.00 Poročila —
14.05 Nedeljsko popoldne — 16.05
Znanstveno-popularni film — 17.00 Igra-
ni film — 18.45 Sport Billy (risana serija)
— 19.10 TV sreča — 19.30 Dnevnik 2 —
20.00 Vrnitev Arsena Lupina (franc. na-
niz, 4/12) — 21.00 Zabavna glasba —
21.30 Dnevnik 3 — 21.50 Poročila v
angleščini — 21.55 Nočni program —
23.55 Poročila

PONEDELJEK, 11. VI.

8.35 — 10.45 in 13.15 — 0.40
TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK
9.00 SPORD ZA OTROKE
9.20 UTRIP
9.35 ZRCALO TEDNA
9.50 TV MERNIK
10.05 SLOVENSKA LJUDSKA
GLASBILA IN GODCI:
BORDUNSKÉ CITRE
10.35 VIDEO STRANI
13.30 VIDEO STRANI
13.40 ITALIA 90 — SP V NOGO-
METU
JUGOSLAVIJA:ZRN, posnetek
15.55 POLETNA NOČ, ponovitev nado-
ljevanj
18.00 DNEVNIK 1
18.10 MOZAIK, ponovitev
18.10 UTRIP
18.25 ZRCALO TEDNA
18.40 SPORD ZA OTROKE IN
MLADE
18.40 RADOVEDNI TAČEK: KOZA
18.50 ALICA V DEŽELI RISB
19.05 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 Ž. JELIČIČ: LUKNJA, drama TV
ZG
21.20 OSMI DAN
22.05 DNEVNIK 3
22.25 POLETNA NOČ
MURPHY BROWN, amer. naniz.,
7/24
GLAS SRCA, amer. nadalj., 3/4
ČRNI GAD, angl. naniz., 7/18
0.30 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

16.40 Italia 90, SP v nogometu: Kostari-
ka:Škotska — 19.00 Korčula, mesto, ki ga
odkrivamo sami (dok. oddaja) — 19.30

Dnevnik — 20.00 Žarišče — 20.30 SP v
nogometu, Anglija:R. Irska — 23.00
Zvezdni prah (zabavnoglasbena oddaja)

TOREK, 12. VI.

8.35 — 10.25 in 15.00 — 0.35
TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK
SPORD ZA OTROKE IN MLADE
ZGODBE IZ ŠKOLJKE, 24. oddaja
9.30 MOZAIK, ponovitev
OSMI DAN
10.15 VIDEO STRANI
15.15 VIDEO STRANI
15.25 ŽARIŠČE, ponovitev
15.55 POLETNA NOČ, ponovitev na-
daljevanj
MURPHY BROWN, amer. naniz., 7/24
GLAS SRCA, amer. nadalj., 3/4
ČRNI GAD, angl. naniz., 7/8
18.00 DNEVNIK 1
18.05 POSLOVNE INFORMACIJE
18.10 SPORD ZA OTROKE IN
MLADE
18.10 LONČEK, KUHAJ: JANŽEVI
UPOGNJENCI, 1/13
18.20 ŽREBANJE NAGRAD IZ OD-
DAJ PERISKOP
18.45 CVETLIČNE ZGODBE
19.05 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 F. NICOLINI: OČE BOM, itali-
janska nadalj., 2/6
20.55 OPERNE ZGODBE, angl. serija,
8/10
22.00 DNEVNIK 3
22.20 POLETNA NOČ
22.20 MURPHY BROWN, amer. na-
niz., 8/24
22.45 GLAS SRCA, zadnji del amer.
nadalj.
23.35 ČRNI GAD, angl. naniz., 8/18
0.25 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

16.40 SP v nogometu: Belgija:J. Koreja
— 19.00 Naša pesem — 19.30 Dnevnik
— 20.00 Žarišče — 20.30 Žrebanje lota
— 20.35 SP v nogometu: Nizozemska:E-
gipt — 23.00 Satelitski programi

SREDA, 13. VI.

8.35 — 11.20 in 15.30 — 1.20
TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK
9.00 SPORD ZA OTROKE IN
MLADE
9.10 PAMET JE BOLJŠA KOT
ŽAMET
9.15 LUKNJA, drama TV ZG
10.25 OČE BOM, italij. nadalj., 2/6
11.10 VIDEO STRANI
15.45 VIDEO STRANI

15.55 POLETNA NOČ, ponovitev na-
daljevanj
18.00 DNEVNIK 1
18.05 POSLOVNE INFORMACIJE
18.10 ŽARIŠČE, ponovitev
18.40 SPORD ZA OTROKE IN
MLADE
19.10 RISANKA
19.20 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 FILM TEDNA
PRVI PONEDELJEK V OKTOBRU
amer. film
21.45 DANES V PARLAMENTU
22.45 DNEVNIK 3
23.05 POLETNA NOČ
MURPHY BROWN, amer. naniz.
9/24
FANTOM IZ OPERE, amer. nadalj.
1/4
ČRNI GAD, angl. naniz., 9/18
1.10 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

16.40 SP v nogometu: Urugvaj:Španija
— 19.00 Iz tujih kuhinj (izobraž. serija, 2/5
— 19.30 Dnevnik — 20.00 Johnny Logg
v Zadru (zabavnoglasb. oddaja) — 20.4
SP v nogometu: Argentina:SZ — 23.0
Satelitski programi

ČETRTEK, 14. VI.

8.35 — 10.20 in 11.30 — 0.3
TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK
9.00 SPORD ZA OTROKE
GRIZLI ADAMS, 9. del naniz.
9.25 ZAKON V LOS ANGELESU
2. del amer. naniz.
10.10 VIDEO STRANI
11.45 ITALIA 90 — SP V NOGO-
METU
ARGENTINA:SZ, posnetek
14.00 JOHNY LOGAN V ZADRU, p-
novitev zabavnoglasbene oddaje
14.30 POLETNA NOČ, ponovitev n-
daljevanj
16.35 DNEVNIK 1
16.40 ITALIA 90 — SP V NOGOMETU
JUGOSLAVIJA:KOLUMBIJA, pr-
nos
18.55 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 VNOVIČ V BRIDESHEADU
angl. nadalj., 6/13
21.00 TEDNIK
22.00 DNEVNIK 3
22.20 POLETNA NOČ
MURPHY BROWN, amer. naniz.
10/24
FANTOM IZ OPERE, amer. nado-
ljevanj
ČRNI GAD, angl. naniz., 10/24

Tone Jakše
Milan Markelj

KJE SO TISTE STEZIGE?

Beli trak poti se vije med hišami, polji
in vinogradi, za vsakim ovinkom pa je
pogled na pokrajino drugačen.

Široke in mogočne krošnje dreves so
se zgrinjale nad stezo, ki je vodila strmo
v hrib. Bila je že precej zaraščena. Očit-
no se že dolgo po njej ne hodi veliko in je
kot spomin na nekdanje čase, ko so bili
gozdovi še gosto prepreženi s stezami
in kolovozji, kakor tudi vsa pokrajina.
Ljudje so imeli speljane poti do svojih
gozdnih parcel, njiv in travnikov, pa tu-
di med vasmi in zaselki je bila speljana
prava mreža dobro utrjih bližnjic in
stranskih poti. Zdaj imamo ceste, po ka-
terih se da udobneje potovati, s prevozn-
imi sredstvi se pride hitro iz kraja v
kraj, stezic, ki so človeka vodile skozi
množico intimnih kotičkov v pokrajini,
pa ni več toliko. Še kmetije, ki so ustvari-
li to pajčevino poti, se jih sedaj s široki-
mi traktorскими gumami izogibljuje.

Ob stezi naju je spremljal bister pot-
oček, ki je curljal preko skal in mahov. Ni
bil edini. Opazila sva jih še nekaj. Tako
rekoč iz vsake grape je pričuril srebrn
curek hladne, čiste vode. Kot da bi gozd
iz svojega obilja napajal sušno dolino,
hvaležni človeku, da ga je pustil rasti
na pobočjih.

Tiste dni, ko sva potovala od Litije
proti Čatežu, je bila v deželi precejšnja
suša, v Podgorje in v Suho krajino so
moralo vodo že dovažati s cisternami,
dolina, iz katere sva se napotila proti
Rodnemu Vrhu, pa je imela vode še ved-
no dovolj. Tudi po zaslugi gozda. Lepšga
dokaza, kako pomemben je gozd za
življenje pokrajine, bi težko našla.

Gozd je namreč odlični upravitelj z
vodami. Na veliko akumulira padavine,
voda pa le po malem, vendar trajno od-
daja. To izjemno in za človeka še kako
pomembno sposobnost gozda lepo ilus-
trirajo primerjave z drugimi vrstami tal,
kjer je upravitelj človek. Peščena tla
vpivajo osemindvajsetkrat manj vode
kot mahovnata gozdna tla, obdelana
njiva pa štirinajstkrat manj. Tudi pri
zadrževanju vode so gozdna tla daleč

pred drugimi. Naravni gozd zadržuje
vodo petindvajsetkrat močnejše kot pa-
šnik, pragozd pa kar petinštirideset-
krat. Tako vpijanje kot zadrževanje in
počasno oddajanje vode so ključnega
pomena za varčno gospodarjenje s to
življenjsko tekočino. Torej, kdor dobro
gospodari z gozdom, dobro gospodari
tudi z vodo.

Levstik za vse podatke, ki jih je prine-
sela sodobna ekološka in gozdarska ve-
da, ni vedel, je pa nagonsko čutil vred-
nost gozda. V potopisu se je hudoval na
dolenjske kmete, kako nemarno delajo
z gozdom. Svojemu sopotniku Radivoju
je položil v usta: »Kmetu ne dela nobena
stvar toliko nepokoja, kakor lepe, za-
roden les. Nima prej miru, da ga izpridi.«

NA ZGODOVINSKIH TLEH

Iz gozda sva stopivši nedaleč od sliko-
vitega zaselka Rodni Vrh, ki čepi na
slemenu, po katerem teče stara pot. Ho-
ja po slemenu nudi popotniku čudovit
razgled na hribovje s Strmcem in v dolino
Kostrevice. Ves čas popotnika spremlja
pogled na slikoviti grad Bogensperk,
ki kot bela golobica ždi na kopa-
stem hribu.

Staro ime Wagensperg je grad dobil po
prvotnih lastnikih Wagnih. Prva omem-
ba gradu je iz leta 1533. Grad je menjal
več lastnikov in tudi svojo zunanjo po-
dobo. Sedanjost je dobil v 17. stoletju.
Kvadratno dvorišče gradu oklepajo štiri-
je trakti, na vogalih pa so utrjeni stolpi,
ki dajejo gradu veličasten videz. Bogen-
šperk so temeljito obnovili leta 1972
in v njem uredili tiskarski muzej, zbirko
dokumentov o praznovanju, lovsko
zbirko, muzej NOB litijske občine, po-
ročno dvorano in restavracijo. Postal je
zanimiva turistična točka in obišče ga
vse več ljudi.

Še posebno je bilo živahno okoli gradu
lani, ko smo Slovenci praznovali 300-
letnico izida častitljive Slave vojvodine
Kranjske. Tudi po zaslugi njenega avto-
rja, Janeza Vajkarda Valvasorja, po-
zna grad vsak šolar. Valvasor ga je na-
mreč 27. septembra leta 1672 kupil od
Franca Alberta Kheysla za 20 tisoč gol-
dinarjev in 200 dukatov ključarine. To
ni bilo malo denarja in ob velikih stroš-
kih, ki jih je imel z izdajo Slave, nikoli ni
odplačal kupnine. Grad je moral po
dvajsetih letih 2. oktobra 1692 prodati.
Umaknil se je v Krško in tam kmalu po-
preselil leta 1693 umrl.
Kljub temu da je bil Valvasor le raz-
meroma kratak čas lastnik gradu, ostaja
Bogensperk neločljivo povezan z nje-
govim imenom. V gradu si je uredil iz-
redno bogato knjižnico, ki je obsegala
kakih 10 tisoč zvezkov. Imel je tudi bo-
gato zbirko umetniških slik, starih nov-
cev in zbirko matematičnih in astro-

nomskih instrumentov. Leta 1678 je na
gradu postavil tudi bakroreznico in tis-
karno. Okoli sebe je zbral vrsto risarjev,
bakrorezev in tiskarjev. Med njimi je
dve leti živel tudi hrvaški pesnik in
učenjak Pavel Ritter Vitezović. Na Bo-
gensperku se je izučil za bakrorezeza,
pridno pa se je tudi učil od Valvasorja,
ki je tiste čase vso svojo energijo posvečal
študiju in raziskovanju domovine.

Danes si težko predstavljamo, kakšno
gigantsko delo je opravil Valvasor. Pri-
merjali bi ga lahko kvečjemu s tem, da
bi zasebnik izdal Enciklopedijo Sloveni-
je. Kdor pozna vsaj malo naše založniš-
ke razmere, dobro ve, koliko truda in
denarja takšni podvigi zahtevajo. No, če
bi danes imeli človeka, kot je bil Valva-
sor, bi Enciklopedija Slovenije ne prišla
šele do črke H.

Slavo vojvodine Kranjske imamo lah-
ko kar za nekakšno staro slovensko en-
ciklopedijo. V nji je Valvasor zbral iz-
redno bogastvo najrazličnejših podat-
kov. Marsikaj sicer ne drži, med resno
delo so se mu vrinjale tudi vraže in baj-
ke, kljub vsemu pa ostaja še dandanes
pomemben vir podatkov iz naše pretek-
losti.

Človek se na tej poti nekako ne more
odtrgati od zgodovine. Po nekaj kilome-
trih poti od Rodnega Vrha se na stari cesti,
malo predno se pridružijo novi, popot-
nik sreča s cervkivo sv. Mohorja in sv.
Fortunata. Zgodovinski viri jo omenjajo
že leta 1526, umetnostni zgodovinarji
pa menijo, da se njeno srednjeveško
stavbo jedro najbrž še skriva v banjš-
to obokani ladji. Nedaleč od nje so pri
rigolanju vinogradov odkrili halštatske
grobove s prdatki. Zgodovinarji domne-
vajo, da je tu bila prazgodovinska
naselbina.

Popotnik stoji tako rekoč na zgodov-
inskih tleh. Toda pogled po sicer lepo
urejenem pokopališču okoli omenjene
cerkve zaman išče odsev zgodovine.
Nikjer starih nagrobnikov, zato pa
množica novih, marmornih, klesanih
po sedanjem okusu. Je mar nečimrnost
Slovencev tako velika, da zagrne žlaht-
nost starine? Mar ni tudi star nagrobnik
lahko lep?

KLIC ZEMLJE

Slovo od zgodovine je zelo otipljivo.
Noga stopi na asfalt, nov in nedolgo tega
položeni skozi vas Bič in nato po strmem
vzponu do gasilskega doma na Libergo
in naprej. Tu je za pohodnike v času po-
hoda pripravljeno počivališče. Do lan-
skega leta so si zbiralci pečatov tu lahko
odtisnili v pohodno knjižnico tudi kon-
trolni žig, potem pa se je našel nekdo, ki
mu tudi ti odmaknjeni kraji niso bili
preveč daleč, da ne bi stegnil do njih ta-
tinskega kremplja in odnesel žiga s

skrinjico vred.

Midva sva se za nekaj minut ustavila
in oddahnili. Morda bi ostala še dlje in
občudovala vasico Liberga, ki ždi na
strmem grebenu, vendar naju je veter,
ki je močno bril prek slemena, nagnal
naprej.

Pokazali so se prvi vinogradi, to pa je
prizor, ki popotnika očara. Dolenjca še
posebej. Zato sva sklenila, da se na Pre-
seki ustaviva in okrepečava. Sonce je
namreč prav tako marljivo kot midva
ves dan plezalo po nebu in je že prešlo
zenit. Oglašati se je začel tudi sopotnik
— želodec. Ta se ne zmeni za lepe raz-
glede, miselne izlete v zgodovino in
druge lepote. Ko je čas, zahteva svoje.
Kraj za počitek sva dobro izbrala, saj so
nama vrhovi Cerovca, Grmade in Jež-
nega Vrha nudili zavetje pred hladnim
spomladanskim vetrom. Odprla sva na-
hrbntnik in zagrizla v dobroto, ki sva jih
vzela s seboj.

Po malici bi skoraj zadremala. Ptice so
pele v bližnjem gozdu, kmet v dolini je
enakomerno vodil plug za parom konj,
daljšava je spokojno tonila v popoldanski
svetlobi. In čeprav je bil Čatež še daleč
onkraj hribov, bi nama spanec mimo-
grede zatnil oči, ko bi po poti ne pri-
hrumel velik zelen traktor, opremljen z
rinežem, in pričel izravnavati gozdno
poseko.

Dvignila sva se in stopila do traktori-
sta. Takoj je ustavil stroj, kajti tudi nje-
ga je zanimalo, kaj počne dva bratača
na tem kraju, kjer se pohodniki zadržu-
jejo le na Martinovo. Zapletli smo se v
pogovor.

Tone Zaman je povedal, da bo gozdno
poseko spremenil v travnik. »Dovolj
imam teh bregov, kamor s traktorjem le-
s težavo pridem,« se je pridružil.
Seveda naju je zanimalo, kako da
vztraja v teh odmaknjenih krajih. Mladi
ljudet — Tone jih kaže nekaj pod tride-
set — ne ostajajo na hribovskih kmeti-
jah. Že na poti sva opazila, da je kmetij
malo, več je vikendov in začasnih biva-
lišč kot družinskih ognjišč.

V hribovskih predelih Dolenjske na
konje še niso pozabili in jih traktor ni
povsem izrinil s polj.

»Doma imam hlev, v njem pa nek
bikovec in krav,« je pojasnil Zama-
»Vendar to ni dovolj za preživljanje. Za-
to sem zaposlen v šmarski usnjarni. Tu
di žena je zaposlena. Pa se da prežive-
ti ostati na kmetiji. Nekaj kmetij je
okrog še živi. Ljudje imajo veliko volj-
da bi ostali. Upam, da tudi bodo. Saj
drugače ne bi tako trmasto zagrizli in
kratkem času obnovili in asfaltirali in-
sto. Pri modernizaciji so nam pomagali
tudi borci. Tu so bili boji, kot najbrž v
sta. Na Tisju je postavljeno obeležje. Č-
tam je doma moj oče.«

Med pogovorom je priropotal še o
traktor s prikolico. Za volanom je sede-
Tonetova žena Frančiška, v prikolicah
njun sin. Ko se na kmetijski delu, je pri-
du lu zbrana vsa družina.

Ker nisva hotela motiti ljudi pri delu,
sva krenila naprej, med potjo pa razmi-
ljala o davni zimi leta 1944, ko so v te-
krajih divjali hudi boji. Na tem območ-
je namreč prišlo do prvega večjega sp-
pada partizanske in nemške vojske.
(Se nadaljuje)

Tone Zaman bo ostal na kmetiji, v
lino hodi le na delo.

Na poti sva večkrat srečala znamenite
propadanja starega kmečkega spomenika
ki ga izrinja nov. Na posnetku je spomenik
padajoča stara domačija, za njo pa
raste nova hiša.

NAGRADA V DOBRAVO

Izmed reševalcev 19. nagradne križanke je zreb izbral TONETA BOŽIČA iz Ljubljane. Za nagrado smo mu poslali knjigo Bruna Schulzta Cimetove prodajalne, ki slovi kot ena od velikih prozaičnih mojstrov in tega stoletja. Nagradjencu čestitamo in mu želimo obilo užitek ob branju.

Rešite današnjo križanko in pošljite rešitev najkasneje do 18. junija na naslov: Uredništvo Dolenjskega lista, Glavni trg 24, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIZANKA 21.

REŠITEV 19. KRIZANKE

Pravilna rešitev v 19. nagradne križanke se, brano po vodoravnih vrstah, glasi: LOJZE, RADA, SEAN, ADEM, ESPARZETA, BER, APNAR, PETERLE, NN, IKEDA, RETA, ARAS, REZKAR, TITAN, KOR, ELA, AVALLIT, VIRMAN, RAKOVNIK, AIDA, ILA, OTKA, STAS.

MISLI

Lakota dela religijo. Strah pred lakoto in šele potem pred smrtjo sta epitom vsakršnega boga.

J. PIANO

V ljubezni si človek pridobi zaslugo tako slepo, tako nevede, in ravno v tej slepoti in nevednosti je sreča.

I. A. GONČAROV

Ljubezen je najzanesljivejša pot do človeka.

A. TRSTENJAK

NAGRADNA KRIZANKA

21

DL	MIRUJOČ DEL ELEKTRIC- NEGA STROJA	VISTA MEČA	VEŠČAK V ANALIZI	STAROPER- ZUSKO KRALJ	STARI SLOVANI	AVTOR J. UOR	IZDELOVALEC PREST	GRŠKA DEŽELA	ZADAHUNA
TATINSKA PTICA						SODRŽNI MEŠSKI KRAJ ZEMK (OCTAVIO)			
STROJLO						KONICA TRUŠE			
POLITIKA RASNE OSKR- MINACIJE									
VISTA TKANINE PREGRAJA				OTOK V NRA- TANSKEM OTOCJU					
				RUSKA ŽEN- SKA HALJA					
					BRŽAVA V ZDA DENAR				
DL	VZROČEN CLOVEK	VRTINEC AIZ AM ANGAMEL (LAMBADA)		LUKA NA FLORIDI				PRAVNI AKT	POLEDELNO ORODJE
ANGL. PLOSČNA MERA				LESENA KOČA					
MESTO NA DUGEM OTOKU				JUŽNEVOP- SKA OKRASNA BASTLINA			ZOB TKANINE SKUPNA ZHALA		
KODRČ				VISTA LUČLA				DOKTOR REKA V BOŠNI	
POROČJE VLADANA ISLANSKEGA VLADAVJA					PAPESKA PALČA V OBLIKU KRIŽA				
					BESEDA BREZ NAGLASA				
JAPONSKI POLTIK					NEPRAVIL- NOST				

Svet bo brez tokijev

Japonski čopasti ibis ne bo preživel, zapisan je iz-
umrtju — Poslednji živi na otoku Sado

V gozdnatih hribih japonskega otoka Sado je postavljeno zavetišče, v katerem živi nenavadna ptica. Njeno perje je belkasto z rahlim nadihom rožnatega, kljun ima črn in dolg ter zakravljen navzdol, del glave ima gol in svetlordeče barve, na vrhu pa košato čopko. Za ptico že 22 let z največjo ljubeznijo in pozornostjo skrbi poseben čuvaj, ki jo krmi, meri, koliko hrane je ptica pojedla vsakič in kakšno je njeno počutje. Vsa Japonska in ljubitelji narave po vsem svetu pa s strahom pričakujejo dan, ko bo ptica poginila.

Gre namreč za zadnjo preživelo ptico toki, Nipponia nippon, ali po naše japonski čopasti ibis. Ptica je slavna po svoji edinstveni barvi, ki se zlato rožnato in belo preliva pod sončno svetlobo. Ker Japonci niso vedeli, kako bi to barvo imenovali, so v svoj slovar preprosto napisali barva toki. Perje te ptice so nekdaj uporabljali za okrasitev ceremonialnih, z dragulji okrašenih bodal, ki so jih poklanjali šinto bogovom. Vendar ta običaj ni kriv za izumrtje ptice. Njeni resnični sovražniki so bili lovci in kmetje. Toki je bil namreč poljski škodljivec.

Ptica je bila razmeroma pogosta še do konca 19. stoletja. Živela je na japonskih otokih, v nekaterih predelih Kitajske in celo v Sovjetski zvezi in na Koreji. Na prelomu stoletja pa so se za tokije začeli hudi časi. S puško v roki so lovci postali učinkovitejši in leta 1920 je japonska vlada že razglasila, da je toki na Japonskem izumrl.

Pred zadnjo vojno so še prihajala posamezna poročila, da so v odmaknjenih krajih videli tu in tam kakšnega tokija. Vendar se kaj več za ptico ni storilo. Prav obratno. Z uporabo kemičnih sredstev v kmetijstvu in pospešenim sekanjem gozdov so razredčili že tako nadvse redke ptice.

Prvo in edino zatočišče so postavili leta 1967 na otoku Fado, kjer je takrat

ostalih pet tokijev in jih spravili v zavetišče. Vendar pa so ptice zaradi nestrokovnega ravnanja, raze, ene same, poginile. Tako je bila zamujena tudi poslednja priložnost, da bi ptice v ujetništvu spravili in ohranili.

Čez leto, dve ali več tokijev ne bo več.

Sleparski Molière?

Je njegove komedije napisal nekdo drug?

Komedije, kot so Tartuffe, Namišljeni bolnik, Ljudomrznik, Scaplinove zvijače in druge, so navduševale že gladijatorji v 17. stoletju, navdušujejo pa tudi sedanje. Poznamo jih kot mojstrovine francoskega kaomedijografa Jeana Baptista Poquelina, bolj znanega pod imenom Molière. Tako vsaj piše v literarnih leksikonih in tako smo se naučili v šoli. Vendar pa v to dvomitna belgijska pravnik Hippolye Wouters in Christine de Ville de Goyet, ki v svoji knjigi »Molière ali izmišljeni avtor«, natisnjeni pred kratkim, trditva, da Molière v resnici ni avtor komedij, po katerih se je zapisal med nesmrtno literate sveta.

Zares nenavadno ugotovitev naslanjata na nekatera dejstva in analize. Ugotavljata, da ni znano nobeno dobro Molièrovo delo pred njegovim 38. letom, ko je obiskal Rouen, kjer je bival spoštovan francoski dramski pesnik Pierre Corneille. Na osnovi analize Corneillovega Cida in Molièrovega Ljudomrznika pa sta ugotovila, da sta si sloga popolnoma enaka.

Kot pravi univerzitetni profesor Francois Vergnaud, zares oba avtorja uporabljata enake izraze, enake arhaizme in lokalne normandijske izraze, ki so naravn pri Corneillu, ne dajo pa se razložiti pri Molièru. Normandija je rodna pokrajina Corneilla, Molière pa z njo nima tesnejših vezi.

Profesor francoske literature na Sorboni Robert Garapon pa pravi, da gre za fantazijsko teorijo.

ZA GRAMEKOLOGIJE:

IZUMIRANJE

Izumiranje živalskih in rastlinskih vrst se stopnjuje. Ta čas na Zemlji vsak dan izginejo do tri vrste. Čez desetletje bo izumiranje še hitrejšo; do tri vrste bodo izginjale vsako uro. Leta 2000 bo na Zemlji izumrla petina zdaj živečih živalskih in rastlinskih vrst.

Konec romanj na Rdeči trg?

Kritična razmišljanja so se dotaknila tudi svetinj vseh sovjetskih svetinj, Leninevega mavzoleja na Rdečem trgu — Kaj z njim?

Vsak narod ima spomenike, ki ga spominjajo na velike trenutke preteklosti in nagrobne spomenike, s katerimi časti svoje velike može. Vendar pa ga skoraj ni, ki bi bil tako nenavaden in tako čaščen, kot je Leninov mavzolej na moskovskem Rdečem trgu. Vsako leto se mimo bledega, voščene oblička delavskega voditelja, ki leži v steklenem sarkofagu, vrstijo poltretji milijoni ljudi. Ob koncu tedna naštejejo tudi do dvajset tisoč obiskovalcev na dan. Od leta 1924, ko je bil mavzolej postavljen, je z obiskom počastilo balzamirano Lenino truplo že več kot sto milijonov ljudi. K mavzoleju že desetletja hitijo obiskovalci z vseh koncev Sovjetske zveze, kot nekdaj romali kristjani iz dežel srednjeveške Evrope in Jeruzalem na mesto Kristusove smrti in pokopa.

Svet se je dolga leta čudil, kako je mogoče, da je prebivalstvo tako velike države, s toliko različnimi verami in kulturami tako enotno sprejelo čaščenje Lenina in se sprizgajalo z nekoliko grozljivim dejstvom, da posmrtni ostanke velikega voditelja niso bili pokopani, ampak so jih v središču države postavili javnosti na ogled. Seveda se takšna vprašanja v sami Sovjetski zvezi niso smela postavljati. Val sprememb pa je, kot kaže, zajel tudi najbolj tabuizirane koticke razmišljanj. Letos spomladi so v javnosti prvič kritično spregovorili tudi o Leninem mavzoleju. Nekateri ljudski poslanci so ga kritično omenjali v parlamentarnih razpravah, kritično pa so o njem govorili tudi v televizijski mladinski oddaji Pogled. Večina ljudi je ta razmišljanja sprejela z gnevom. Mavzolej z Leninovim balzamiranim truplom v steklenem sarkofagu je v pre mnogih srih zapisan kot svetinja vseh sovjetskih svetinj.

Vendar za takšno izkazovanje časti mrtvem voditelju sprva niso bili vsi, zanesljivo ne Leninova vdova in Lenin sam, ki ceremonij sploh ni maral. Mavzolej so postavili tisti, ki so revolucijo in

komunizem dvignili v edino zveličavno in dovoljeno religijo. Njim je bil potreben »večno živ Lenin«, komunistični svetnik, oče revolucije in Jezus Kristus hkrati.

Vladimir Ilič Uljanov Lenin, vodja oktobrskere revolucije, ki je pretresla svet in za dolga desetletja spremenila tok življenja stotinam milijonom ljudi, je umrl 21. januarja 1924 ob 18.50. Devet mesecev poprej pa ga je že tretjič zadela kap in ga močno prizadela. Desno stran je imel popolnoma paralizirano, delno pa tudi levo. Govoriti ni mogel razen nerezumljivih enozložnic. Zdravilo so ga v Gorkem, kjer je tudi umrl. Po smrti so ga prepeljali v Moskvo in ga za štiri dni položili na mrtvaški oder v Domu sindikatov. Medtem so teklo priprave na pogrebno svečanost (vodil jih je Stalin), hkrati ko so na zaslednjih kongresa sovjetrov razmišljali, kako počastiti Leninov spomin.

Že takrat je prišlo do predloga, da se Peterburg preimenuje v Leningrad. Sklenjeno je bilo tudi, da bodo shranili Lenino truplo pod kremeljskim obzidjem med bratskimi grobovi padlih v oktobrski revoluciji. Toda proti pokopu so bile ljudske množice, ki so zahtevale za velikega človeka nekaj izjemnega.

»Zamisli, da se Leninovo truplo ohrani, izvira iz ljudskih množic, poročja profesor Boris Ilič Sbarski, član skupine, ki je balzamirala Lenino truplo. Ohranjeni so dokumenti s temi zahtevami. Omenimo le dva. Skupina železničarjev iz Kijeva je zahtevala, naj strokovnjaki »tako začnejo postopek, ki naj ohrani telo dragocenega Vladimira Iliča za tisočletja«, iz Rostova na Donu pa je prišlo mnenje, da »pokop ni nič posebnega, dolgoletna shranitev pa je nekaj, česar je zmožna samo Komunistična partija«. Lenino telo torej ni smelo strohneti v zemlji, ohraniti se je moralo za bodoče rodove, da bodo lahko videli obličje človeka, ki jim je prinesel

raj na Zemlji.

Vsem pa ni bilo do stvarjenja novega ruskega svetnika. Balzamiranj in namestitvi v grobnico je že v samem začetku nasprotovala Leninova vdova Nadežda Krupskaja. Zahvali za izrečeno sožalja, ki jo je objavila v Pravdi, je dodala še te besede: »Imam veliko prošnjo do vas. Ni treba izkazovati žalovanja za Iličem z izražanjem zunanjih časti njegovih oseb. Ne postavljajte mu spomenikov, ne imenujte palač po njem... vse to je pomenilo v njegovem življenju tako malo, bilo mu je tako nadležno. Spomnite se, koliko revščine in zanemarjanja je še v naši deželi. Namesto vsega naj tisti, ki želijo izkazati čast imenu Vladimira Iliča, zgradijo otroške vrtoče, šole, knjižnice, bolnišnice, domove za onemogle itd., predvsem pa naj v praksi izvajajo njegova načela.«

Med pomembnimi osebnostmi tedanjega režima, ki so nasprotovali postavitvi mavzoleja na Rdečem trgu in balzamiranj Leninovih posmrtnih ostanke, je bil tudi Trocki. Zavzemal se je, da bi Leninovo truplo sežgali.

Kljub temu so ob kremeljskem zidu zgradili mavzolej iz rdečega granita in vanj postavili na ogled balzamirano truplo mrtvega voditelja. Leta 1944 so balzamirano truplo morali ponovno vzeti v roke strokovnjaki za te reči. Stanje je bilo najbrž slabo. Obnova balzamiranja je lepo uspela, saj so z novimi postopki »stanje večkratno izboljšali«, kot je pisalo v Izvestijih. Mrtvi Lenin je bil pripravljen za dolga desetletja in na obisk novih milijonov vernikov.

Leninov primer ni ostal osamljen v svetu komunističnih režimov. Po metodah sovjetskih znanstvenikov so leta 1949 balzamirali tudi truplo bolgarskega komunističnega voditelja Georga Dimitrova in leta 1969 truplo njegovega vietnamskega kolega Ho Ši Minha.

Kaj bo z mavzolejem po velikem prepihu, ki zdaj prevetrjuje komunistični Vzhod? Za zdaj je še velika svetinja, v bodočih desetletjih pa bo najbrž ostal le spomenik in del sovjetske zgodovine, spomenik nekega časa, od katerega se v Sovjetski zvezi in v svetu poslavljajo. Svetost izginja z balzamirane Lenina. MIM

Rekordni van Gogh

Na lestvici najdražjih slik vodi nesrečni slikar

Po nedavni uspešni dražbi umetnin pri newyorškem Christiju, ko so prodali van Goghovo sliko Portret dr. Gacheta za rekordnih 82,5 milijona dolarjev, je postalo povsem jasno, da je van Gogh najdražji slikar vseh časov. Postal je fenomen stoletja. Edini, ki se lahko kosa z njim po doseženih odkupnih cenah za umetnine, je španski slikar Picasso.

Med enajstimi najdražjimi slikami, prodanimi na javnih dražbah, so kar štiri van Goghove umetnine. Na prvem je omenjena slika, na drugem so njegove Perunike, na tretjem do četrtem mestu so Picassove umetnine: Peirretina poročna veselica, Jaz Picasso in Au lapin agile, nato slede van Goghove Sončnice, pa spet Picasso, stari mojster Jacopo da Pontorno in nato ponovno van Gogh s sliko Portret v Arlesu, prav tako prodano pred kratkim.

Vse to je toliko bolj presenetljivo, če vemo, da je van Gogh vse življenje prebil v hudi revščini. Razen ene, ki jo je prodal svojemu bratu, ni prodal nobene slike. Zdaj pa se bogataši pulijo za njegove umetnine in dajejo zanje bajeslovne vsote denarja. Le drobce tega bogastva bi morda pomagal, da bi se van Gogh prebil iz obroča strašne samote, ki ga je na koncu pripeljala do samomora.

Anton Daugul: MRTVA VAS

Od kod je prihajalo daljno zvonjenje, ni vedel. Tudi ni opazil, kdaj je prenehalo in se prelilo v gluho tišino.

Stal je pod nizkimi vejami hrasta in opazoval svojo vas od hiše do hiše. Čeprav je že vedel, da so prebivalci izgani, je šele zdaj domel resnico in ostra bolečina mu je stisnila srce — vas je bila mrtva. Gledal je v prazna dvorišča med drobnimi, cve-točimi sadovnjaki, še in še s pogledom prehodil cesto med hišami. Nikjer ni opazil žive duše.

Potem se je zastremel v prazna okna rojstne hiše. Stala je tam, nekoliko stran od ceste, v senci dveh košatih lip. Kolikokrat je kot otrok gledal od tukaj v svetle oči domačije! Zdaj so bile slepe, iztaknjene...

Neko novo, še nedoživeto čustvo ga je odtrgalo od spominov. — Prekleta banda! je siknil skozi zobe, stisnil pesti in se spustil po ozki stezi. Pod jablanami je obstal presenečen nad bližino domačnosti. Namesto gluhe tišine je zdaj zaslišal sladko pesem nevidnega roja čebel. Nekoliko pomirjen je potem stopil na domače dvorišče. Polomljen voz brez koles je ležal

pred praznim skednjem. V suhem blatu razni deli pohištva. Razmetana posoda. Pred razdrtim svinjakom lesena zibelka.

Nenadna žalost mu je stisnila grlo. Hitro se je obrnil in stopil na cesto. Pod lipami pred hišo je potem stal in se čudil: na desni in levi pod okni so še vedno rastle in zdaj cveteli razkošni grmi rdečih vrtnic!

Čeprav je bilo to v čudnem nesoglasju z razbitinami in zapuščenostjo, je val spominov spet dahnil vanj s sladko bližino minulih dni.

Stopil je proti vходу, kjer so pred pragom ležala iztrgana vrata. Tam se je nekaj premaknilo, se začelo zvijati in ploščata glavica se je grozeče dvignila proti njemu. Zaslislal je jezno sikanje in odskočil nazaj. Dolga gozdnica ga je svareče sikajoče opazovala. — Glej no, glej, kdo zdaj čuva prag domačije!

Ko se je kača odplazila za grm vrtnic, je stopil v vežo. Tu so nekoč gospodarile mati in sestre. Tu so vladali urenjenost, toplota in srečen smeh. Zdaj je bila veža prazna kot izropana grobnica. Vsa vrata, v kuhinjo in sobe, so bila sneta in odstranjena.

Pošastno so molčala črna usta krušne peči. Kupi razmetanih cunj, slamaric, starih čevljev in razbite posode so pokrivali tla.

Potem je stal na pragu dnevene sobe. Predalnik brez predalov je ležal na tleh. Prevrnjena, zlomljena kotna klop. Razmetani šolski zvezki, koledarji, porumenela pisma, raztrgan molitvenik...

Lastovica je švignila skozi okno. Zašebetala je v kotu pod podobami v pozlačenih okvirjih. Zdaj je gledal v ta kot, ki je bil nekdaj svetišče zbranosti in pokornosti, in zazdela se mu je, da tudi bog resno in strogo opazuje gnezdo lastovic.

— Boga niso ukrali, razbojnik! je jezno rekel. Potem, kot bi se bil prestrašil sam svojega glasu, je pomislil: Kdo ga pa zdaj po vsem tem še potrebuje?

Stal je na pragu sobe, gledal v stroge oči svetnikov in skozi mrtvo tišino kot iz groba nenadoma zaslišal šepetajoč materin glas. Oče naš... dan nam danes...

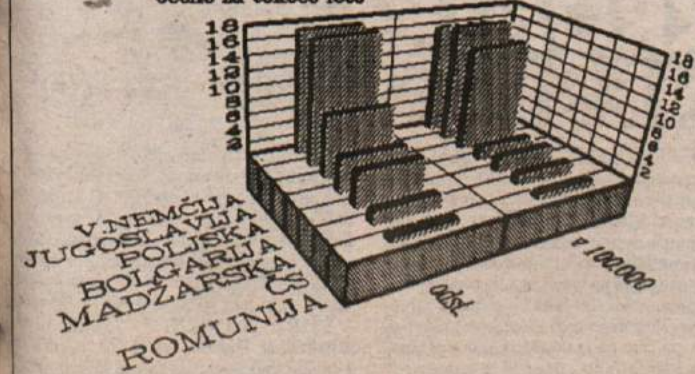
Kot bi ga oplazila mrzla kača, ki jo je bil nagnal izpred praga, se je zdrl in zavpil: Nikar, mati! Nikoli več ne bomo prosili!

(Se nadaljuje)

svet v številkah

BREZPOSELNIŠTVO

Ocene za tekoče leto

Tokrat smo poiskali podatke za izdelavo grafa na straneh revije Newsweek, kjer so objavili ocene rasti brezposelnosti v socialističnih državah. Posebnost teh podatkov je v tem, da jih niso zbrale te države same (bili bi verjetno precej drugačni), temveč prihajajo iz zloglasne ameriške agencije CIA. Za nas so ocene zelo nespodbučne. Po predvidevanjih strokovnjakov, ki delajo za CIA, se najbolj črni časi obetajo Vzhodni Nemčiji in Jugoslaviji, kjer bo odstotek brezposelnosti najvišji. Na grafu prvi stolpec kaže odstotkovno stopnjo brezposelnosti, drugi pa število brezposelnih, izraženo v tisočih.

MINI ZANIMIVOST:

VEČJA SMRTNOST MED KADILCI

Svetovna zdravstvena Organizacija sporoča, da smrtnost med kadilci iz leta v leto narašča. Najnovejši podatki kažejo, da vsako leto umre skoraj 3 milijone kadilcev. Vse večji delež k temu prispevajo tudi ženske in mladoletniki. Tarče multinacionalnih tobačnih družb so zaradi izgubljanja tržišča v razvitih državah postale nerazvite države, kjer kajenje narašča.

JAPONCI IZUMIRAJO

Na Japonskem so demografi že drugo leto zapored zabeležili eno najnižjih stopenj rodnosti na svetu. Rodilo se je le 10,1 otroka na tisoč prebivalcev. Če bo šlo tako naprej, bo narod, ki zdaj šteje več kot 123 milijonov ljudi, do konca prihodnjega tisočletja izumrl.

dežurni poročajo

PRED "OSMICO" OB VOZILCE — 2. junija med 20. in 21. uro se je Novomeščan Andrej Bizjak na kolesu z motorjem pripeljal do lokala Osmica v Dilačevci ulici v Novem mestu. Vozilce je pustil nezaklenjeno in stopil v lokal. Nekdo je to opazoval iz varne razdalje in malo zatem sedel na ponujeni motor ter se odpeljal v neznan smer. Bizjak je vsaj ob 6 tisočakov.

OSTAL BREZ AVTOMOBILA — Franc Palčič iz Novega mesta je 29. maja večer pustil osebni avto Golf pred stanovanjskim blokom v Ulici Majde Silc. Ponoči pa je nekdo v vozilo vlomil in se z njim odpeljal neznan kam. Avtomobil je med brati vreden vsaj 110.000,00 din.

SE EDEN BO PEŠAČIL — Bistveno manjša pa je škoda, ki jo je povzročil Novomeščanu Dušanu Zatežiču neznan zmiškav. Zatežič je 29. maja popoldne pustil Rogovo kolo pred gostinskim lokalom v Cvelbarjevi ulici. Ko se je vrnil, vozilca ni bilo več. Oškodovan je za okoli poltretji tisočak.

NEPREVIDNOST TRAKTORISTA

SEVNICA — 31. maja ob 21. uri je Anton Češek iz Drožanja peljal traktor, na katerega hidravličnem drogu je stal 46-letni Jože Brečko z Mestnega vrha. Za Češkom je, prav tako s traktorjem, peljal 32-letni Rudolf Popelar z Mestnega vrha. Ko je Češek svoje vozilo ustavil, pa tega Popeljarju ni uspelo storiti. Trčil je v Češkovo traktor in pri tem je bil hudo poškodovan na drogu stoječi Brečko.

PADEL Z MOTORJEM

ODRGA — 29. maja ob 17.15 se je 40-letni Alojz Kirm iz Smaavra pri Trebnjem peljal na kolesu z motorjem po lokalni cesti iz Trebnjega proti Repčam. Med vožnjo v strmi klanc je izven vasi Odrga zapeljal na neutrjeno desno banko, izgubil ravnotežje in padel. Kirm so po zdravniško pomoč odpeljali v novomeško bolnišnico.

POLITIKA IN KRIMINAL

Nemara se bo komu, ki danes bere in poslušata to in ono o uspehih uslužbencev organov za notranje zadeve v Sloveniji, zdelo čudno, če mu hkrati nekdo zatrjuje, kako so slovenska kriminalistika, inspeksijske službe in pravosodje v veliki krizi. Toda prav to trditve je bilo zadnja leta večkrat slišati in tisti, ki se na to področje nekoliko bolj poznajo, ji prireditelji. Veliko izkušen in dejstev govori takšno trditve v prid, v pričujočih zapisih jih bomo predstavili nekaj, zavedajoč se seveda, da je z njimi moč tudi polemizirati. Pri zbiranju spoznanj o krizi slovenske kriminalistike, inspeksijskih služb in pravosodja so bile avtorju teh zapisov v veliko oporo izkušnje upokojenega uslužbenca RSNZ Milana Laha, ki je desetletja svojega službovanja posvetil boju proti kriminalu.

ŽRTVE SO BILI POSLOVODJE

Vse od povojnih časov pa do dveh ali treh let nazaj je bilo odkrivanje gospodarske kriminalitete gotovo najbolj občutljivo področje dela. Tudi zato, ker so bili kriminalisti v večnih dvomih, ali delajo prav, ali je tisto, kar odkrivajo, res gospodarski kriminal, in ne nazadnje, ali imajo ob svojem delu času primeren in potreben politični poslušalca takšno delo. Sliši se nemara čudno, toda brez tega v preteklosti ni šlo. Še posebej je bilo to očitno pri najtežjih oblikah gospodarskega kriminala, v katerega so bile vpletene vodilne osebnosti v gospodarstvu, pa najsi je šlo za osebene zlorabe iz koristoljublja, malverzacije v korist njihovih delovnih organizacij, nevostnosti v tekočem poslovanju ali nemara za napačne in škodljive investicijske odločitve, kar vse je zakrivilo neprecenljivo gospodarsko škodo. Prav tovrstnega kriminala je bilo v preteklosti na pretek in prav nobena uradna statistika ni dejansko odsev njegovega stanja. Niso iz trte zvite trditve, da bi bilo ob stoodstotnem povečanju števila kriminalistov v nekem letu tudi sto odstotkov več odkritega gospodarskega kriminala, še zmeraj pa bi ostala uganka, koliko je tega kriminala v resnici. Zanimivo je nemara ob tem, da tovrstnih kaznivih dejanj niti ni bilo težko odkrivati, kajti občani so poskrbeli za dovolj verodostojnih informacij, toda večina od njih je — takšne so bile pač politične razmere — hotela ostati anonimna. Precej težje od odkrivanja je bilo neko drugo delo: dobiti politično verifikacijo, da sme policija brez skrivanja zbirati potrebna obvestila in dokaze za kazensko ovadbo, da jo sme tudi napisati in predati

Morilcu najvišja možna kazen

Dvajset let zapora za Silva Pluta, ki je 16. februarja letos ob Kolpi umoril Marjančo Matjašič — Ni izbiral, kam bo zasadil nož

BOŽAKOVO, NOVO MESTO — Prav na dan, ko mu je predsednica velikega senata novomeškega sodišča Milojka Gutman brala sodbo v imenu ljudstva, je Silvo Plut z Božakovega dopolnil 22 let. Toliko, kot jih je imela njegova sosedka v vasi Marjanča Matjašič, kateri je 16. februarja letos namenil zverinsko in strašno smrt. Toda prav nič kesa ni bilo v obnašanju mladeniča, obteženega v sečrpane kavbojke in gologlavega, s pramenom las preko temena, ki je minuli ponedeljek in torek sedel na zatožni klopi.

Dvodnevna obravnava, katere del je bil zaradi grozovitosti, ki jih je Silvo Plut počel nad 22-letnim dekletom, nedostopen za javnost, je temeljito osvetlila dogodke tistega večera. Krajani Rosalnic so v petek, 16. februarja, okoli 22. ure na cesti pred vasjo našli osebni avtomobil. Vozilo je bilo last Marjanče Matjašič, ki je bila tisti večer namenjena v metliško Beti, kjer je službovala kot kuharica. Toda na pot ji je stopila kruta usoda. Kdo ve, kaj jo je pripravilo do tega, da je med vožnjo v Beti vzel v avto tudi Pluta, ki jo je ustavljal. Nista se peljala daleč, med vožnjo z Božakovega proti Metliki je

PO DOLENJSKI DEZELI

Zadnjega majskega dne se je na obisk v otoški kamp pripeljal zahodnonemški državljan Ulrich Krupp. Možakar si je postavil šotor in se zvečer odpravil k počitku. Ker mu svojega avtomobila v šotor ni uspelo stlačiti, ga je pustil zunaj. To ga je veliko stalo; ponoči mu je nekdo iz vozila zmaknil modro jakno, v kateri je bilo 400 DEM, 330,00 din in voziško dovoljenje.

Podturnski gozdarji imajo na Cinkovem križu v Rogu postavljeno brunarico, ki jim služi kot delovno zavetišče, ob njej pa so imeli še vse do pred nekaj dnevi tudi mizo in klopi iz lesa. Toda nekemu so se ti pripomočki za počitek zdeli tako lično in domiselno izdelani, da jih je sklenil vzeti s seboj. Kdo in kam je mizo ter stole odpeljal, niti slučajno ni znan.

Jože Koprivnik, Željko Hohnc in Štefan Fink, ki stanujejo na Sokolskem trgu v Dolenjskih Toplicah so pred dnevi pustili svoja vozila na parkirišču pred bivališči. A glej ga, zlomka, ponoči so vsi trije avtomobili ostali brez svetil, nepridprav je odvil in odnesel kar osemnajst žarnic. Dobro bi bilo, ko bi si nepridprav vsaj z eno posvetil tudi v svojo glavo.

Silvo iz žepa vetrovke potegnil 30 centimetrov velik kuhinjski nož. Marjanča je avtomobil ustavila in hotela pobegniti, toda Plut je bil močnejši: zgrabil jo je za oblačila in zadržal ter ji ukazal, naj miruje in naj ga uboga. Držeč jo za nad-

Z rolko zapeljal pred avtomobil

Sedemletni Jure J. je hudo ranjen — Opozorilo

TREBNJE — Že več je bilo doslej novic o tem, kako nevaren je lahko novi in sedaj popularni sport mladih — rolkanje. Nov dokaz temu smo dobili v četrtek, 31. maja, ko je ob 17.50 prišlo do nezgode v Rožni ulici v Trebnjem.

Sedemletni Jure J. se je med igro, ležeč na rolki, zapeljal z dvorišča stanovanjske hiše na cesto ravno v trenutku, ko je po njej z osebnim avtom pripeljal 50-letni Franc Drnovšek iz Trebnjega. Nesreča je bila nezgovorna. Drnovšek je s prednjim desnim delom avtomobila zadel Jureta v glavo. Hudo poškodovanega fanta so odpeljali v novomeško bolnišnico, kjer je ostal na zdravljenju.

PROMETNO TEKMOVANJE

MIRNA — Nedavno je bilo na Mirni tekmovanje »Kaj veš o prometu?« za dolenske osnovne šole s prilagojenim programom. V skupini višjih razredov je zmagala novomeška ekipa pred mirenko in krško, med nižjimi razredi so bili prav tako prvi Novomeščani, za njimi pa so se uvrstili Sevničani in Krčani. Črnomaljska šola, ki je tudi sodelovala na tekmovalju, je imela nepopolno ekipo, zato njenih dosežkov niso šteli v končni razvrstitvi. V posamičnem točkovanju je bil med učenci višjih razredov najboljši Darko Mejak iz mirenške šole, med učenci nižjih pa je zmagal Ivan Grgič iz novomeške.

IZSILJEVAL JE PREDNOST

MALI SLATNIK — 3. junija ob 21.45 se je 57-letni Stefan Šurla iz Gornjih Lakenc peljal z osebnim avtomobilom iz Velikega proti Malemu Slatniku. V križišču pri bifeju Srebrnjak pa se ni prepračil, ali lahko varno zapelje na regionalno cesto, pač pa je pri tem izsilil prednost pred 51-letnim Francem Banom s Sel pri Ratežu. Slednji navzlic zaviranju ni mogel preprečiti trčenja. V nesreči je bila ranjena 50-letna Ana Ban. Materialne škode je bilo za 40.000,00 din.

OTROKA ZAŽGALA BARAKO

NOVO MESTO — 2. junija okoli 13. ure je prišlo do požara na leseni baraki 53-letnega Novomeščana Zorana Ličena. Baraka, velika 6 krat 3 metre, je stala blizu bloka v Kristanovi ulici, okoli 13. ure pa sta se ob njej igrala 6-letna dvojčka Darjan in Don D. Z vžgalnikom, ki sta ga prinesla od doma, sta na baraki zažgala karton, ki je gledal iz špranje. Ogenj se je hitro razširil, baraka je zgorela do tal, delo pa tu tudi bližnja garaža, last Darjanovega in Donovega očeta. Materialne škode je bilo za 20.000,00 din, z ognjem pa so opravili novomeški poklicni gasilci.

V zidanico po agregat

Še nepojasnjeni vlomi na Pangrč Grmu in Liscu pri Dobrniču — Ob vino, jeklenko in agregat

PANGRČ GRM, DOBRNIČ — Zadnje tedne so predvsem iz Posavja poročali o številnih vloh in zidanic in po-

KOLESAR OBLEŽAL MRTEV

LESKOVEC — 62-letni Jože Stopar z Brega se je 27. maja okoli 20. ure peljal s kolesom po lokalni cesti pri Leskovcu. Med vožnjo po klancu navzdol je iz neznanega vzroka zapeljal s ceste preko bankine in padel štiri metre globoko na travnik. Poškodbe so bile tako hude, da jim je na mestu nezgode podlegel. Stoparjevo truplo so našli šele naslednjega dne.

PREHITRO V OVINEK

DRUŽINSKA VAS — 19-letni Jože Horvat iz Novega mesta se je 30. maja ob 17.55 peljal na motorju APN 6 po regionalni cesti iz Šmarjeških Toplic proti Otočcu. Med vožnjo skozi Družinsko vas je v nepregledni desni ovinek zapeljal s preveliko hitrostjo, pri čemer ga je zaneslo v levo, kjer je trčil v robnik pločnika, padel in se hujše ranil. Horvat se zdravi v novomeški bolnišnici, škode na motorju pa je za 5 stotakov.

laket, je dekle odgnal preko travnika in železniškega nasipa na jaso ob sotočju Kolpe in Obrha kakih 200 metrov daleč od ceste. Tu se je, potem ko ji je Plut ukazal, naj se sleče in uleže, začel in končal Marjančin boj za golo življenje. Umrla je v strašnih mukah in predsmrtni strahu. Plut ni izbiral, kam bo zasadil nož, ob številnih drugih ranah je imela Marjanča prerezan vrat, prav tako prsno aorto in žile desne ter leve stegenice. Vse to je povzročilo, da je počasi izkrevnela. Morilec je truplo po dejanju avlekel kakih 14 metrov daleč do obrežja Kolpe in ga vrgel v rečno plitvino.

Pluta so že naslednjega dne prijeli uslužbenci novomeške UNZ, le nekaj ur potem, ko so bili priče grozljivemu odkritju v Kolpi pod Rosalnicami. V priporu je počakal tudi na sojenje. Očitno ga dogodek ni pretresel, grozodejstva ni obžaloval, bil je ravnodušen. Sodnikom je trdil, kako je bil tistega večera pijan. O njegovem obnašanju pred sodniki je dovolj zgovorna izjava, da namreč to, kar je počel z Matjašičevo, zanj ni nikakršno grozovito dejanje. Sodniki ob vsem tem za Pluta niso našli olajševalnih okoliščin, dodatno breme zanj je bilo dejstvo, da gre za specialnega povratnika. In kazen? Za poskus posilstva mu je senat odmeril 2 leti in 6 mesecev zapora, za umor na grozovit način pa najvišjo možno kazen — dvajset let zapora. In takšna je bila seveda tudi enotna izrečena kazen, v katero je všteti tudi čas pripora, v katerem je Plut od letošnjega 17. februarja.

En zakon, dve razlagi

Potem, ko je odločba sodišča združenega dela že postala pravnomočna, se je oglasilo Ustavno sodišče

Kako nasprotujoča in izključujoča so si lahko pravila igre v naši zakonodaji! Ob primeru Izolčanke Nade R. smo pred časom pisali, kako previdni so bili v novomeški tovarni zdravil Krka, ko so zakon o stanovanjskih razmerjih presajali v interne samoupravne akte. Omenjeni zakon namreč pravi, da lahko stanodajalec imetniku stanovanjske pravice odpove stanovanjsko razmerje, če je delavec samovoljno prekinil delovno razmerje. Izjema da so tisti imetniki stanovanjskih pravic, ki so dopolnili 10 let delovne dobe, od tega najmanj pet let pri stanodajalcu.

Kamen spotike je prav slednji pogoj. Velika večina delovnih organizacij je takšno določilo zakona o stanovanjskih razmerjih dobesedno vnesla v interno zakonodajo, v Krki pa so zakon razumeli tudi drugače. Ker po njihovem nikjer izrecno ne piše, kako je za to, da delavec obdrži stanovanjsko pravico tudi po prenehanju delovnega razmerja, potrebnih ravno pet let delovne dobe pri stanodajalcu, so menili, da je zakon to število ponudil zgolj kot spodnjo mejo. V interni akt so zato zapisali, da je za ohranitev stanovanjske pravice potrebnih deset let službovanja v Krki. In to je bilo tudi razlog, da so od Nade R., ki je samovoljno prekinila delovno razmerje v Krki in imela že več kot 10 let skupne delovne dobe, od tega več kot 5 pri stanodajalcu, zahtevali, naj dodeljeno ji stanovanje vrne. Nada R. je bila

prepričana, da v Krki za kaj takega nimajo zakonske osnove in je vsa stvar prepustila odločitvi sodišča združenega dela. Tako novomeško kot kasneje republiško sta odločila, da so v Krki ravnali prav in da so zakon o stanovanjskih razmerjih pravilno tolmačili. Vsa zadeva je bila s tem končana, odločitev je postala pravnomočna, toda očitno brez pike na l.

Te dni smo namreč dobili v roke odločbo Ustavnega sodišča Slovenije, katerega sta Nada R. in njena odvetnica zaprosili za oceno ustavnosti in zakonitosti spornega člena samoupravnega sporazuma o dodeljevanju stanovanj in stanovanjskih posojil v Krki. Ustavno sodišče je menilo, da je določilo o desetletni delovni dobi pri stanodajalcu v nasprotju z ustavo in zakonom, slednji po njihovem namreč stanodajalcu — v tem primeru Krki — prepušča le odločitev, ali bo zakonsko določilo o petletni delovni dobi vključil v svoj samoupravni akt, ne pa, da to število tudi spreminja. Sodišče je zategalej sporni člen razveljavilo, to pa očitno pomeni, da je prav tako nezakonita tudi že pravnomočna odločitev sodišča združenega dela.

Prav nič nimamo proti takšnemu razpletu, najbolj ga je bila zagotovo vesela Nada R., toda kar samo po sebi se zastavlja vprašanje: kako nedvoumen, natančen in prepričljiv je zakon, da si ga celo sodniki na najvišjih položajih različno razlagajo?

Službo zamenjala za vamljanje

Ivan Najger in Majda Medved sta imela na vesti kar 22 vlovov po Posavju — V priporu od lanskega 21. decembra — Obema zaporne kazni

BREŽICE — 36-letni Ivan Najger iz Stare vasi in njegova 29-letna prijateljica in sovaščanka Majda Medved sta za rešetkami novomeških priporov že od lanskega 21. decembra, pred dnevi pa sta naposled morala na zatožno klop novomeškega temeljnega sodišča. Kar dva in dvajset vlovov sta imela na vesti, vse sta tudi odkrito priznala in obžalovala.

Ivan in Majda sta se spoznala predlanskega novembra v domu starejših občanov v Ponikvah, kjer sta bila oba zaposlena. Majda se je na Ivana močno navezala, in ko je Najger decembra 1988 izgubil službo, je delo v Ponikvah pustila še Majda ter odšla z njim v Staro vas. Tam sta živela na majhnem posestvu, preživljala pa sta se tako, da sta pomagala vaščanom pri raznih opravilih. Toda vse se je obrnilo v lanskem poletju, ko sta stopila na kriva pota. Pričela sta vamljati. Pri tem sta večino plena obdržala zase, prodala sta le kakšen tehnični predmet. Ivan in Majda sta med 30. junijem in 13. julijem lani vlomila v hišo Kristine Mahkovec v Stari vasi ter iz nje odnesla več oblačil in obuvila. Zanimivo, da sta v isto hišo vlomila tudi med 2. in 4. decembrom, ko sta prav tako zmaknila nekaj oblačil, perila in hrane. 31. avgusta sta nepovabljen stopila v počitniško hišo Anice Krapinec v Pudojvoju ter ukradla radiokasetofon in nekaj drugih stvari, iz zidance pa ondesla motorno žago in pijačo. Med 11. in 15. septembrom lani sta v Brezovici obiskala vikend Dragotina Petrača, med 9. in 18. septembrom pa vikend Valentina Kodriča v Kujancih; oba oškodovanca sta bila ob nekaj hrani in pijači. Več škode sta naredila v vikendu Durbavka Petka v Stari vasi, kamor sta vlomila med 12. in 22. septembrom; odnesla sta televizor, posteljnino in daljnogled. 7. oktobra sta v Stari vasi vlomila v osebni avto BMW, last Ivana Vukasa, in prikrajšala lastnika za evro čeke, prstan, denarnico in nekaj gotovine, medtem ko sta med 7. in 10. oktobrom obiskala vikend Ivana

Šafra v Stari vasi ter ukradla med drugim stensko uro in jeklenko za plin. Med 8. in 14. oktobrom sta obiskala vikend Ivana Rožmana v Pudojvoju, med 28. in 28. oktobrom vikend Ivana Vidmarja v Brezovici; obema sta odnesla nekaj hrane, pijače, oblačil in še kaj. Mirku Ogorevcu sta med 24. in 28. oktobrom iz vikenda v Brezovici ukradla tranzistor, radio in nekaj hrane, Vladimirju Rezarju pa iz počitniške hiše, v katero sta vlomila med 21. in 28. oktobrom, ribiško palico in daljnogled. V Stari vasi sta med 22. in 28. oktobrom vlomila v hišo Janeza Isteniča ter med drugim zmaknila radiokasetofon s televizorjem in smučarski komplet. Med 29. in 31. oktobrom sta iz vikenda Srečka Kmetiča v Dramljah odnesla nekaj hrane in pijače. Manj sreče sta imela lanskega novembra ob vlovu v vikend Ferdinandova Krapinca v Pudojvoju, saj sta odšla praznih rok, vendar sta to nadoknadila z vlomom v vikend Ivana Černeliča v Brezovici med 28. novembrom in 21. decembrom lani, kasneje pa še z obiskom vikenda Petra Pavloviča v Stari vasi. V vikend slednjega sta nato vlomila še enkrat; tako kot prvič sta odnesla predvsem hrano. Med 17. in 20. decembrom sta iz vikenda Srečka Kmetiča v Dramljah poleg jestvin odnesla televizor, decembra lani pa iz vikenda Jožeta Gregla v Stari vasi radiokasetofon. Lanskega 19. decembra sta obiskala hišo Janeza Isteniča v Stari vasi, a ju je pregnala alarmna naprava, konec lanskega leta pa sta iz lesenega hrama Franca Soklerja v Zlakah ukradla kar postejo. Očitno sta jo potrebovala, ko sta v vinskem hramu Branka

PREVRAČAL SE JE Z AVTOM

RAKOVNIK — 1. junija ob 21.55 se je 33-letni Srečko Pavšič iz Škofje Loke peljal z osebnim avtomobilom od Mokronoga proti Mirni. Zaradi prevelike hitrosti ga je v naselju Rakovnik zaneslo s ceste, kjer se je avtomobil večkrat prevrnil. V nezgodi se je huje ranila 28-letna sopotnica Liljana Verščaj z Mirne, kateri so zdravniško pomoč nudili v novomeški bolnišnici. Materialne škode je bilo za 10.000,00 din.

OTROK PODLEGEL POŠKODBAM

LJUBLJANA — Iz ljubljanskega Kliničnega centra je prišlo prejšnji teden tragično obvestilo, da je za posledicami prometne nezgode, do katere je prišlo 24. maja na Cesti herojev v Novem mestu, podlegel 6-letni Robi Gregorič iz Novega mesta. Kot smo zapisali že v prejšnji številki, je do nesreče prišlo, ko je v avtomobil Robijevoga očeta, ki je zavijal proti bloku, trčil 19-letni Andrej Vrhovec iz Otočca, ki se je za njim pripeljal s preveliko hitrostjo.

HUDO RANJEN MOTORIST

DOLENJA VAS — Na regionalni cesti med Krškimi in Brežicami je prišlo 1. junija okoli 21.30 do hujše prometne nezgode. 37-letni Slavko Lončar s Trške Gore pri Krškem se je peljal z osebnim avtom proti Krškemu in v Dolenji vasi prehitel osebni avto. Takrat je nasproti z motornim kolesom pripeljal 17-letni Damjan L. iz Spodnjega Starega Grada. Avto je motorista oplazil, Damjana je odbilo v desno, kjer je hudo ranjen obležal na travniku. Zdravi se v novomeški bolnišnici.

KRONIKA NESREČ

NEPREVIDNO PREHITEVAL — 28. maja ob 13.20 se je 32-letni Slobodan Semiz iz Šabca potikal z osebnim avtomobilom od Ljubljane proti Trebnjemu. Pri Stefanu je dohitel kolono vozil in jo v pregladnem levem ovinku vozil prehitel. Ko pa je bil na levi strani, je preden ne nadomna zavil 50-letni Litijčan Franjo Tomac. Semiz je zavril in sunkovito zavil v levo, pri tem pa je vozilo zaneslo na bankino, kjer je trčilo v nasip in se preko strehe odbilo nazaj na kolesa. Semiz je bil hudo ranjen, materialne škode pa je za 40.000 din.

ŠTIRJE RANJENI — 53-letni Enes Abadžić iz Zagreba se je 31. maja ob 17.05 peljal z osebnim avtom iz Ljubljane proti Zagrebu in pri Jezeru pričel prehitovati tovornjak s priklopnikom. Ko je bil na levi strani ceste, je z osebnim avtom pripeljal nasproti 22-letni Turek Sinat Cokal, ki se trčenju ni mogel izogniti. Hudo ranjen je bil Abadžić, laže pa voznik in potnika v turškem avtomobilu.

V nedeljo za zlati znak

V Krškem na startu osemnajst speedwayistov iz sedmih držav — Starti s šestimi tekmovalci

KRŠKO — AMD Krško bo v nedeljo, 10. junija, organizator tradicionalne, že 9. speedway dirke za »Zlati znak občine«...

Avstrijske bosta zastopala Walter Nebbel in Rainer Selt, Bolgare, ki na tem tekmovalstvu sodelujejo prvič, Nikolaj Manev, njihov državni prvak, in Zdravko Jordanov, za ČSFR bosta vozila Vladimir Kalina in Zdenek Tesar...

Nedeljska prireditev pa ne bo za ljubitelje speedwaya poslastica zgolj zaradi zvenečih imen, pač pa tudi zaradi tega, ker bo vsakič na startu po 6 tekmoval-

Glavni sodnik nedeljske dirke bo Alojz Šestan, delegat Franci Novak, direktor dirke pa Stane Žigante.

cev. Vseh voženj bo 21, od tega 18 kvalifikacijskih, 19. in 20. bosta polfinalni, po trije najboljši iz obeh pa se bodo uvrstili v finalno 21. dirko. V tej bodo tekmovalci vozili kar 6 krogov, v vseh ostalih pa 4. Kot zanimivost velja ob koncu dodati, da so največ zmag doslej na tekmovalstvu za »Zlati znak občine Krško« osvojili madžarski tekmovalci, kar 3, Italijani so zmagali dvakrat, po enkrat pa speedwayisti iz Zahodne Nemčije, ČSFR in Avstrije...

B. B.

Prvenstvo bo počastilo jubilej

Ob 35-letnici PK Celulozar bo med 22. in 24. junijem v Krškem absolutno prvenstvo Slovenije v plavanju — Tudi gostitelji niso brez možnosti

KRŠKO — Plavalni šport v Krškem nima le bogate tradicije, pač pa tudi izvrstne rezultate. Prav slednji so bili hkrati z dejstvom, da PK Celulozar letos praznuje 35-letnico svojega delovanja, poglavitni razlog, da je republiška plavalna zveza Krščanom zaupala organizacijo letošnjega absolutnega prvenstva za člane, mladince in kadete.

Merjenje moči najboljših slovenskih plavalcev bo med 22. in 24. junijem v bazenu tovarne Videm v Krškem. Kot zanimivost dodajamo, da bo v Krškem nastopil tudi dobitnik bronaste medalje na evropskem prvenstvu v Bonnu Matjaž Koželj. Boljšega magnetu za gledalce si organizatorji verjetno niso mogli želeli. Pokrovitelj letošnjega prvenstva bo, kot je za velike prireditve v Posavju in tudi drugod že običaj, tovarna Videm, tekmovalci pa sodi tudi v sklopu praznovanja krškega občinskega praznika. In če dodamo še podatek, da v Krškem že kakih 15 let ni bilo podobnega tekmovalstva, potem organizatorji upravičeno računajo tudi na precejšen obisk. Še zlasti, ker krški plavalci in predvsem plavalke niso brez možnosti za visoko uvrstitev.

ATLETSKE IZ DOLENJSKIH TOPLIC

Topliški atleti so med zimo očitno dobro delali. To je potrdila tudi Gordana Djurić, ki se je uvrstila v mladinsko reprezentanco Slovenije za olimpiado v Foči, kjer je v skoku v daljavo celo zmagala. Potem ko sta Boštjan Šimunič in Vanja Lukšič krepko izboljšala svoja rekorda — Boštjan v troskoku na 13,50, Vanja pa v metu kopja na 39,32 —, sta pred dnevi obiskala dres republiške reprezentance v italijanskem Bressanoneju na mini evropskem prvenstvu za mladince. Šimunič se je imenitno odrezal, svoj rekord je popravil na 13,98 metra in bil četrti, Lukšičeva pa je bila v metu kopja peta s 36,76, v metu diska pa 8., s 30,08 metra. Irena Špelič, ki se letos pripravlja na dobre dosežke v mnogoboju, je prejšnji teden izboljšala svoj rekord v skoku v višino na 160 cm, popravila pa tudi rezultat v metu kopja na 37,48 m.

Prvi vrsti velja to za mladinki Sergejo Gradišek in Natalijo Repec. Prva ima z letošnjega zimskega prvenstva Slovenije po dve zlati in dve srebrni odličji, Repečeva pa dva naslova prvakinj ter dve srebrni in eno bronasto medaljo. Čeprav mlajši mladinci, sta obe nastopili tudi na državnem prvenstvu starejših mladink, kjer si je Repčeva priborila bron za 200 m prosto in bila četrta na 400 ter peta na 800 metrov prosto. Gradiškova je bila v tej konkurenci na 100 metrov prosto četrta, na 200 metrov peta in na 400 metrov prosto šesta. Obe sta se poskusili tudi v članski konkurenci, in to z velikim uspehom: Repčeva je osvo-

ila eno srebrno in dve bronasti medalji, Sergeja Gradišek pa dve peti mesti. Nista pa le Natalija Repec in Sergeja Gradišek tisti, na kateri stajajo krški plavalni delavci. V kadetski konkurenci bo njihovo močno orožje Anuška Cerovšek, v mladinski Irena Resman, da vseh ne naštevamo. Dodajmo le, da ta čas v Krškem vadi kar 60 mladih in starosti osem do petnajst let.

B. B.

KAR ŠTIRJE ZADETKI V MREŽI — Obramba Elana (na posnetku v belih dresih) z leve proti desni Milanović, Kobe in Habič je v zadnjih dveh kolih prejela kar sedem zadetkov, v nedeljo so Novomeščane s 4:0 premagali igralci Partizana Hmezd. Bo črne serije konec v nedeljo, ko prihaja v Novo mesto enajsterica Stol Virtus, ki ji gori pod nogami? (Foto: B. B.)

Klavrna bera v finišu

Nogometaši Elana izgubili v Žalcu kar z 0:4 — Dve koli do konca — V nedeljo s Stolum Virtusom

Čeprav teoretične možnosti, da se po zadnjih dveh kolih, ki sta še do konca prvenstva v slovenski nogometni ligi, novomeški Elan znajde na dnu lestvice, še obstajajo, objektivno na kaj takega vendarle ni moč računati. In kljub temu da finiše prvenstva prinaša nekaj presežnih rezultatov, so minulo nedelje vse tri najbolj ogrožene ekipe zmagale. Novomeški nogometaši so si v prvem trenutku nabrali dovolj veliko zalogo točk

za mirno nadaljevanje prvenstva. To pa seveda ne more biti opravičilo za slabe igre v zadnjih dveh kolih, ko so prejeti kar sedem zadetkov, dali pa nobenega. V nedeljo jih je v Žalcu kar s 4:0 odpravil Partizan Hmezd, ki si je s tem krepko popravil možnosti v boju za obstanek. Po prvem polčasu sicer ni kazalo na katastrofo elanovcev, toda v nadaljevanju so jim gostitelji nasuli v mrežo še tri zadetke, tako da so Novomeščani znova zdrknili po lestvici navzdol. Po odigranem 24. kolu so tako na 8. mestu s 23 točkami, do najbolj ogroženih ekip Stola Virtus, Mure in Partizana Hmezd pa jih ločijo še velike tri točke. V nedeljskem predzadnjem kolu igrajo elanovci doma s Stolum Virtusom.

Še postavba Elana, ki je v nedeljo klonila v Žalcu: Rus, V. Primc, S. Mesojedec, Kobe, Božovič, B. Mesojedec, Dujakovič, A. Primc, Platovšek, Pavlin, Gabrič.

Izčrpanost preprečila pot v finale

Slovenski časnikiarji zamenjali peresa za loparje

MARIBOR — Minuli petek in sobota so bili mariborski časnikiarji gostitelji 4. odprtega prvenstva novinarjev Slovenije v tenisu, ki je potekalo na igriščih teniškega parka ZTK Zelencičar na Taboru. Prav nič novega ni prineslo letošnje merjenje moči, premoč časnikiarjev in časnikiark mariborskega Večera je bila tudi tokrat očitna, saj so pobrali prav vsa prva mesta.

In delež dolenskega zastopstva? V posamični konkurenci je v kategoriji do 45 let Bojan Budja izpadel v prvem kolu proti kasnejšemu polfinalistu Milovanoviču, za Slavka Dokla pa je bilo v kategoriji nad 45 let tekmovalna nja konec v drugem kolu. Veliko bolj ša pa je bila dolenska bera v dvojici Dolenjsko-štajerska kombinacija Buja (Dol. list) — Predan (Večer) je prvem kolu premagala dvojico mariborskega radia, nato v četrtfinalu drugo dolenjsko-štajersko kombinacijo Doki — Mencinger, bila pa je tudi v pragu uspeha v polfinalu. Pri rezultatu 8:8 sta namreč v tie breaku zaradi izčrpanosti predala dvojbo večerovcem Lorenciju in Baumanu. Sicer pa poglejmo izide finalnih obračunov — moški do 45 let: Mencinger (Večer) — Jagodnik (Radio Maribor) 6:3, 4:6; 6:3; nad 45 let: Fric — Kancler (oba Večer) 6:1, 6:1; ženske: Zvonar (7D) — Snejžič (Večer) 9:4; dvojice: Kancler, Fric — Lorenci, Bauman (vsi Večer) 9:4.

Maščevanje večerovcem so slovenski in predvsem dolenski časnikiarji napovedali na jesenskem ekipnem prvenstvu za pokal Dolenjskega lista v Novem mestu.

IKAR DVAKRAT ČETRTE

LJUTOMER — Na veliki kasaški prireditvi, ki je bila minulo nedeljo na hipodromu v Ljutomeru, sta po daljšem času znova na domači tekmi nastopila Ikar in Drago Les iz Sentjerneja. V osrednji točki za Veliko nagrado Ljutomera, na kateri je nastopilo sedem ta čas najboljših slovenskih konj, je Ikar v obeh tekih zasedel četrto mesto, zmagal pa je pripadla Askanu B s Perm Crnkovičem z Brda. Dodajamo še, da je v dirki za 3 do 5-letne kasače Dimbo s Krčanom Marsom zasedel drugo mesto.

USPEH KRKINIH MLADINCEV

NOVO MESTO — Mlajši mladinci KD Krka so minulo nedeljo nastopili na tradicionalni memorialni dirki »Giorgio Ianiss« v Italiji in se imenitno odrezali v konkurenci kar 130 kolesovcjev iz treh držav. Uroš Murn je namreč skoraj cilj prepeljal kot tretji, v točkovanju gorskih ciljev pa je zasedel drugo mesto. Tudi ostali krkaši so vozili zelo dobro, pobrali so bonifikacije na letišnih in gorskih ciljnih, tako da je v ekipnem seštevkju ekipa mlajših mladincev Krke zasedla prvo mesto.

ZDOVC PRVI IN DRUGI

OSEK — Lenarški Mototurist je minulo nedeljo pripravil dirko za republiško prvenstvo v motokrosu v razredih do 125 in 250 kubikov. Nastopilo je preko 60 dirkačev, dirka pa je minila ob premoči brežičkih tekmovalcev. Dirko do 125 ccm je namreč dobil Marjan Zdovec, ekipno pa so bile Brežice prav tako prve, medtem ko je bil v dirki do 250 ccm Zdovec drugi, zato pa Brežičani ekipne zmage tudi tokrat niso prepuštili nikomur.

Še o ponarejanju podpisov in o dvojni morali

Bivše vodstvo RK Sevnica odgovarja tajniku ZTKO B. Bizjaku

SEVNICA — Na članek »Podpis je bil ponarejen«, objavljen 24. maja, so reagirali prizadeti bivši funkcionarji sevnškega rokometnega kluba Franc Sotošek, Franc Špan in Edo Rauter. Ti ne soglašajo z interpretacijo razpleta afere ob odhodu mladih sevnških rokometišev v Radeče, kakor jo je podal tajnik sevnške ZTKO Borut Bizjak.

Komisija za zaščito zakonitosti pri RZS je ugotovila, da so bile izpisnice sevnških rokometišev za prestop v drug klub na njihovo željo pravilno izdane. Sami so se odločili, da prestopijo k RK Radeče, kamor je odšel tudi njihov trener Franc Špan. Vse nadaljnje registracijske poteke vodi klub, katerega igralci prestopajo, v spornem primeru torej Radeče. Tega pa tajnik ZTKO Sevnica očitno ne ve ali neče vedeti, sicer ne bi izjavil, da je podpis na prijavi za novo registracijo njegovega sina verjetno ponaredilo bivše vodstvo RK Sevnica. Vsi ostali igralci so bili pravilno registrirani v prestopnem roku, razveljavili so le tekme, ki jih je igral Bizjakov sin. V nekaterih članskih tekmah so v sporskem delu prvenstva igrali tudi sponorni rokometiši, vendar so kljub pritožbam te tekme bile registrirane z doseženimi rezultati.

P. P.

Franc Sotošek

Spomladanski del DŠI se končuje

Tudi v letošnjih delavskih športnih igrah novomeške občine malo novega — Največ prvih mest v Krko, Pionir, Novoles in Iskro

NOVO MESTO — Tradicionalne delavske športne igre novomeške občine so ta čas v polnem razmahu; spomladanski del tekmovalstva je že prinesel nekaj končnih odločitev. Če je soditi po prvih izidih, kakih večjih presenečenj tudi letos ne bo, prva mesta so kot po pravilu že rezervirana za športnike in športnice iz Krke, Novolesa, Pionirja in Iskre.

V namiznem tenisu je med moškimi zmagala ekipa Krke pred Dolenjskim informativnim centrom in Iskro Hipot, medtem ko je bila v ženski konkurenci Krka prva, pred Domom starejših občanov in Novolesom. V streljanju moških je ekipno zmagala Novoles pred Krko in Pionirjem, posamično pa Manojlovič, drugi je bil Česlesnik in tretji Ancelj. V ženski konkurenci je ekipna zmaga pripadla Pionirju, Krka je bila druga, Dom starejših občanov pa tretji; posamično pa je presežljivo zmagala Gobčeva pred Kosovo in Praščikovo. V igranju malega nogometa so se najbolj odrezali žogobrcarji Krke, 2. je bila Iskra Hipot, 3. Iskra Tenel, 4. Labod, 5. Komunala. V ekipnem seštevkju igranja badmintona so bili Pedagoški prvi,

Novotek drugi in Krka tretja, posamično pa je zmagal Stegnar, pred Resnikom in Malnarjem. V ženski konkurenci je slavila ekipa Iskre Tenel pred Krko in Domom starejših občanov, posamično pa Rifljeva pred Jožefovo in Kraljevo. Dobra udeležba je bila tudi na odbojškem prvenstvu; moškega dela se je udeležilo kar devet ekip, zmagal pa je Novoles pred Pedagoški in Krko, medtem ko je v ženski konkurenci nastopilo sedem vrst: prva je bila Krka, drugi Pionir, tretji Labod.

Za konec še pogled na igralce pikada. V konkurenci devetih ekip je pri moških zmagala Iskra Tenel pred Novolesom in SDK, posamično pa Kristan pred Žuličem in Grandovcem. Med ženskami je prvo mesto zasedla ekipa Iskre, drugi je bil Dom starejših občanov, tretji pa Labod. V

posamičnem seštevkju je bila najboljša Gorsetova, pred Šventovo in Rozmanovo. Te dni bo znanih še nekaj končnih odločitev spomladanskega dela prvenstva delavskih športnih iger, danes med drugim potekajo boji na teniških igriščih v Portovaldu.

ZA DRŽAVNE NASLOVE V GOJU

NOVO MESTO — Od danes, 7. junija, pa do nedelje, 10. junija, bo v novomeškem hotelu Metropol letošnje državno prvenstvo v goju za člane. Organizator prvenstva je Go društvo Novo mesto, nastopilo pa bo 16 najboljših igralcev iz vseh republik in pokrajin. Prvo kolo se bo pričelo danes ob 16. uri, v petek, soboto in nedeljo pa bo pričetek tekmovalstva ob 9. uri.

VELIK USPEH ROKAVCA

MOST — Trebanjski motociklist Brane Rokavec se je imenitno odrezal na nedeljski mednarodni cestno-hitrostni FIM dirki v Mostu v ČSFR. V razredu do 80 ccm je v konkurenci 29 tekmovalcev zasedel zelo dobro šesto mesto in bil v skupini dirkačev, ki so tekmece prehiteli za več kot en krog. Zmagal je Zahodni Nemec Kurtisch.

Vsi šahirajo

V Mirni Peči je za šahovski krožek največ zanimanja

MIRNA PEČ — Na osnovni šoli Ivana Kovačiča-Efenbe je šahovski krožek med tistimi, za katere vlada največje zanimanje. Posebno zadnji dve leti so mirnopaški šolarji prav »zasvojeni« s to kraljevsko igro. Šah igrajo med odmori, za črno-belimi deskami ostajajo po pouku, nemalokrat pa jih učitelji zalotijo tudi pri pouku, ko najbolj korajzari kar pod klopio premakijo figure. »S šahom smo sistematično pričeli šele v lanskem letu, letos pa so se že pokazali prvi rezultati,« pravi učitelj in mentor krožka Anton Perko. Mirnopaščani so bili letos že na osmih večjih tekmovaljih. Na občinskem tekmovalstvu je pri mlajših pionirskih zmagala Erika Zupančič, pri starejših pionirskih pa Nataša Runik. Osvojili so drugo mesto na dolenskem prvenstvu, na republiškem tekmovalstvu v Radencih pa so ekipno osvojili 6. mesto. Ze naslednje leto bo osnovna šola v Mirni Peči gostiteljica najboljših šahistov Slovenije.

J. P.

ERIKA ŠAHOVSKI IGRALNIK — Erika Zupančič je pričela igrati šah šele v letošnjem letu. Kot petošolka je na občinskem tekmovalstvu edina nastopila v vseh kategorijah in postala absolutna prvakinja (na sliki desno). (Foto: J. Pavlin)

Letos v rokah preko tisoč ton

Brežičan Vladimir Kevo o svoji atletski poti in načrtih — Letos na trening v Kijev — Dvigniti 1.100 ton in opraviti 6 tisoč metrov kladiva

BREŽICE — Vladimir Kevo lahko že pri dvaindvajsetih letih mirno reče, da je več kot polovico svojega življenja posvetil atletiki. Kot rojen Brežičan se je pri 10 letih vključil v atletski klub in začel trenirati pri vodilnem možu brežičke atletike — Leopoldu Rovnanu. V začetku je nastopal v mnogoboju, pozneje se je oprijel meta kroglice in diska ter končno pristal pri metu kladiva. Od 27. maja je slovenski rekord v tej disciplini, saj je z daljavo 60,30 metra premagal dosedanj, že 26 let stari rekord v naši republici.

Športna pot Vladimirja Keva se seveda ni začela s tem rezultatom in prav gotovo se pri njem tudi ne bo končala. Pot v atletiko se mu je odprla, ko je v tretjem razredu OŠ na občinskem tekmovalstvu zmagal v skoku v daljavo. Leta 1983 je osvojil tri zlate in eno srebrno medaljo na pionirskem prvenstvu in bil izbran za najboljšega pionirja v Sloveniji. Po tem uspehu je bil štiri leta reprezentant Slovenije v metu kroglice in diska.

RETELJ IN STOKANOVIČ V DVEH FINALIH

NOVO MESTO — Minuli vikend je bil na teniških igriščih v Portovaldu prvi letošnji posamični klubski turnir za pionirje in mladince. Rezultati — mlajši pionirji, polfinale: Hajnšek — Fabjan 6:9, M. Retelj — Janžekovič 6:0, 6:1; finale: Fabjan — Retelj 0:6, 0:6; starejši pionirji, polfinale: M. Stokanovič — Stevanovič 6:1, 6:1, M. Retelj — M. Sadek 6:1, 4:6, 6:3; finale: Stokanovič — Retelj 6:3, 6:2; mladinci, polfinale: G. Lubej — Erak 6:1, 6:2, M. Stokanovič — Špiler 6:1, 0:6, 6:2; finale: Stokanovič — Lubej 4:6, 3:6.

PODBOČJE PRESENETLJIVO ZMAGUJE

PODBOČJE — V teku je tekmovalce za slovenski košarkarski pokal, v katerem je bilo prejšnji teden odigrano že četrto kolo. Največje presenečenje je tem tekmovalstvu predstavila ekipa KK Podbočje, ki je v prvem kolu premagala ekipo KK Brežice z rezultatom 93:66, v drugem kolu ekipo KK Trebnje 93:73, v tretjem kolu ekipo KK Idrije (in sicer 3. v I. SKL) z rezultatom 85:81 in KK Medvode (5. v I. SKL) z rezultatom 89:87 ter se tako uvrstila v četrtfinala tega tekmovalstva, kjer jo čaka v petek ob 20.30 v dvorani OŠ Podbočje ekipa KK Triglav iz Kranja, z novim članom I. B. košarkaške lige.

V MAJU KASTELIC

NOVO MESTO — ŠK GIP Pionir iz Novega mesta je tudi maja pripravil redni mesečni hitropoten klubski turnir. Zmagal je Marjan Kastelic, ki je zbral 10 točk, sledijo pa: Pucelj 8,5, Milič 8, Luzar 6, itd.

bil štiri leta reprezentant Slovenije v metu kroglice in diska.

»Kladivo sem začel metati pred štirimi leti, za kar ima največ zaslug Krešo Račić, za katerega menim, da je ob mojem trenerju Marjanu Ogorevcu edini pravi trener za kladivo v Jugoslaviji. Pred tremi leti sem vrgel jugoslovanski mladinski rekord (56,18 m) in se uvrstil v državno reprezentanco na balkaniado. Nato so prišli vojaki in po prihodu iz JLA sem potreboval kar celo leto trdega dela, da sem spet prišel v tako formo, kot sem jo imel prej,« se spominja Vladimir.

Ze tri leta trenira po načrtih Anatolija Bondarčuka, ki je tudi trener svetovnega rekorderja v metu kladiva. Letos se bo Vladimir odzval povabilu Bondarčuka na posebne priprave v Kijev.

Ni težko opaziti, da ima Kevo še zmeraj

Mladi atleti domov s petimi medaljami

Uspeh Šentjernejčanov na srečanju v Trbižu

ŠENTJERNEJ — Skupina petnajstih atletov in atletinj iz šentjernejske osnovne šole je minuli vikend zastopala barve AK Novo mesto na tradicionalnem pionirskem atletskem tekmovalstvu treh dežel v Trbižu. Mladi šentjernejčani so se imenitno odrezali, saj so se domov vrnili s kar petimi medaljami.

Mlajši pionir Kuhar je zmagal v skoku v višino s 167 centimetri, medtem ko je bila Šinkovčeva v tej disciplini s 152 cm druga. Prav tako je drugo mesto zasedel Tomič v teku na 600 metrov z rezultatom 1:40, s 496 centimetri pa je bil drugi tudi mlajši pionir Kuhar v skoku v daljino. Za peto šentjernejsko medaljo je poskrbel Vavpič, najmlajši pionir, ki je skočil v daljino 414 cm in zasedel tretje mesto. Dodajmo še, da je v Trbižu nastopil kar 22 ekip iz Slovenije, Koroške in Furlanije — Julijske krajine.

Vladimir Kevo

okrog 1.100 ton in opravil okoli 6.000 metrov kladiva. Za letošnje leto ima še dva velika cilja: rad bi dobil republiško prvenstvo in se uvrstil med prve tri v državi. V prihodnjih treh letih računa na državni rekord 72 metrov, kar je že daljšava, ki bi mu odprla pot tudi v mednarodne vode.

B. DUŠIČ

NOVOMEŠČANI DRUGI

LJUBLJANA — Minule dni je bilo v Ljubljani letošnje ekipno hitropotenstvo slovenskega prvenstva Slovenije, na katerem je nastopilo 23 ekip. Odigranih je bilo 11 kol po švicarskem sistemu, šahisti GIP Pionirja pa so zasedli imenitno drugo mesto. Vrstni red: 1. Vrhnika I 19, 2. GIP Pionir I 16, 3. Domžale I 15, 4. Slovenj Gradec 14, 5. Murka Lesce 14, 6. Velenje 14, 7. Kočevje 13, 8. do 13. mesto GIP Pionir II 12, itd. Za novomeško prvo ekipo so igrali Šifer, Čepon, Kastelic, Pucelj in Istenič, za drugo pa Milič, Picek, Božovič in Lončarčič.

Ponovno o razočaranju v Prilipah

Odgovor organizatorjev

Oglašamo se na pisanje Majde Luzar v Dolenjskem listu 31. maja, ker želimo vaše bralce uradno seznaniti s potekom tekmovanja v motokrosu v Prilipah 27. maja. Tekmovanje se je v celoti odvijalo po predvidenem urniku in na osnovi pravilnikov.

Trditve Luzarjeve v zvezi s tekmovanjem v pionirskem prvenstvu v razredu do 60 cm niso točne. Sodnik je pred začetkom starta zares stal na progi, saj je nadzoroval pravilen start tekmovalec. Takoj po startu se je umaknil za trak, kar so potrdili tudi drugi sodniki na stezi. Predstavniki AMD FAM Lukovica, ki je vložil protest, je bil prisoten na seji žirije in na odločitve ni imel pripomba. Vemo, da se tudi vrhunskim tekmovalcem posrečijo »izleti«² zunaj tekmovalne steze. Višina zneska ob predložitvi protesta pa je določena na osnovi dodatka pravilnika za motokros za leto 1990. Tudi »sporni«² tekmovalec je dobil pokal za svoje drugo mesto.

Kar se tiče drugega protesta, ki ga je vložil predstavnik AMD FAM Lukovica na zahtevo staršev tekmovalca tega društva, pa bi radi pojasnili, da so bile meritve prostornine obeh motorjev opravljene strokovno. Ugotovljeno je bilo, da prostornina spornih motorjev presega dovoljeno mejo. Tudi še natančneje poznejše meritve so pokazale, da je bila prvotna ugotovitev pravilna. Luzarjevi in ostalim »strokovnjakom«² želimo pojasniti, da je potrebno pri opravljanju meritve prostornine tudi odpiranje motorja, pri čemer se uporablja izvijač in še kako orodje.

Imena članov žirije gledalcem niso ostala skrivnost, saj so bila objavljena po odločitvi ob odprtju uradnega dela tekmovanja. Sicer pa je od vseh predstavnikov društev in žirije ob zaključku tekmovanja organizator prejel pohvalo za odlično in varno organizirano tekmovanje, saj ni bilo poškodb tekmovalec. Z Luzarjevo pa v sredstvih javnega obveščanja ne mislimo več polemizirati, saj ni strokovnjak na tem področju in ji ne gre zameriti napačnega razlaganja tekmovanja. Vsem, ki nameravajo v bodoče obveščati javnost s tekmovanjem, pa svetujemo, da dobijo tudi izjavo organizatorjev oz. tistih, ki so uradno pristojni za dajanje izjav. Z napačnimi informacijami se namreč izničita prostovoljno delo in trud organizatorjev ter škoduje tekmovalcem in športu v celoti. Mladi tekmovalci, njihovi starši oz. sorodniki pa se bodo morali navaditi zmage in poraze prenašati športno ter s tem prispevati h kvalitetni vzgoji vrhunskih športnikov in pravilnemu odnosu do športa.

Za Avto-moto društvo Brežice:
IVAN ZAJC (direktor dirke)
IVAN PLOHL (predsednik športne sekcije)
MARTIN KOLAR (sekretar AMD)

NAJBOLJŠE V PARTIJO

RIBNICA — Šele te dni smo zvedeli tole zanimivost: Pred leti so imeli vojaške vaje v ribniški občini. Že po ustaljeni praksi so po takih vajah predlagali za sprejem v ZK najprizadenejše in najboljše vojaške. Ko so na sestanku enote predlagali za sprejem tistega, ki se je najbolj odlikoval na vaji, jim je ta odgovoril:

— Oprostite, ne morem v ZK, sem župnik.

P-c

Zakaj politika predpisuje predmetnik?

Odprto pismo

Še do včeraj nedotakljivi predmet »Obramba in zaščita«² bo čez nekaj dni odšel v zgodovino, skupaj z obdobjem enopartijske države, ki je obvladovala vse pore življenja, tudi šolstvo.

Obramboslovci smo si enotni — ni mogoče posodobiti nečesa, kar je potrebno v temelju spremeniti ali zavreči. Vendar se bojimo, da bodo ob velikem hrupu in žvenketu polomljenega popeptane tudi nekatere vredne stvari, ki niso še niti zaživele. Tu mislimo predvsem na nov predmet, ki bi ga naj uvedli naslednje šolsko leto v srednje šole z nazivom »Obramboslovje«² z vsebinami kulture miru in nenasilja. V predmetu uveljavljamo resnično strokovno (in ne politična) načela z obravnavanjem varnostne in mirovne problematike posameznika (današnjega srednješolca) in družbe.

Nikakor ne moremo razumeti direktorja Zavoda za šolstvo, dr. Srečka Zakrajška, ki odločno nasprotuje uvedbi tega predmeta. Prepričan je, da je varnost vojaška zadeva in zato ne sodi v šolo.

Upamo, da bo strokovni svet Republike Slovenije za vzgojo in izobraževanje še enkrat pretelital svojo odločitev, da koncepta novega predmeta ne bo le bežno prelistal, temveč ga bo tudi pregledal in prebral.

Sprašujemo strokovni svet Republike Slovenije za vzgojo in izobraževanje, kako to, da ni upošteval dela pri novem predmetu in ga je brez obrazložitve zavrgel.

Obramboslovci, ki smo šli skozi študijski proces FSPN, katedre za obramboslovje, poučujemo in vzgajamo srednješolce z obramboslovnimi vsebinami, ki daleč presegajo veljavni učni načrt. Aktualizirali smo vsebine na različne oblike ogrožanja varnosti posameznika, družbe in narave, učenci se učijo, kako ravnati z nevarnimi snovmi, kako pravilno reagirati ob naravnih in drugih nesrečah (te so bile in bodo), usposabljaljo se z osnovami samozaščitnih postopkov in ravnanju ter nudenju prve pomoči, za osebno in kolektivno zaščito ob ogrožanju (svoje) lastne varnosti in varnosti svojega okolja. Ni nas obremenjeval zastarel učbenik, navodila za izvedbo novosti v učnem načrtu smo dobili na vsakoletnih seminarjih, ki jih je organiziral Zavod za šolstvo, strokovno smo se usposabljali v okviru permanentnega izobraževanja, ki ga je organizirala katedra za obramboslovje na FSPN. Znanje, ki smo ga diplomirani obramboslovci dobili skozi štiri letni študij, nam tudi omogoča suvereno podajanje vsebin kulture miru in nenasilja.

Učitelji, ki poznajo današnjega dijaka, se bojimo vrzeli, ki bo nastala ob pomankanju znanja na področju obrambno-varnostne problematike. Eden redkih interdisciplinarnih predmetov v srednji šoli ne sme iz učnih predmetnikov. To bi omejilo današnjega srednješolca in bodočega delavca, ki se ne bi znal kritično odzvati na razne oblike nasilja, kriminala in ogrožanja v naravi in družbi.

Iztekajo se zadnji dnevi šolskega leta, ni več niti treh mesecev pred pričetkom pouka, nas, učitelje Obrambe in zaščite šolski uradniki mečejo iz srednjih šol. Zdi se, da je končno prišel čas, da vsak opravlja tisto delo, za katerega se je šolal (ali pa morda tudi ne?) in kaj naj ne bi prevladala politika šolskih uradnikov nad obramboslovljem, nad stroko. Ali pa naj relativno mladim, fakultetno izobraženim strokovnjakom poudarimo nov poklic, s katerim se bomo lahko zaposlili v novi »boljši«² družbi.

Ce je padel politični sistem, v katerem smo končali študij obramboslovja, to ne pomeni, da v parlamentarnem sistemu ne bo potrebna varnostna kultura. Ali pa boste morda odprli nov študij, ki bo učil nove študente enakih vsebin (ovirih ogrožanja v naravi in družbi, ki so bili, so in bodo še naprej prisotni v vsakodnevnem življenju), kot smo se jih učili na obramboslovlju mi?

AKTIV UČITELJEV OBRAMBE
IN ZAŠČITE
DOLENJSKE IN POSAVJA

Malo drugače o novi aferi Krupa

Pri ogledu na kraju samem človek še zdaleč ne dobi katastrofalnega vtisa

Reka Krupa ponovno (Dolenjski list 17. maja) vznemirja Belo krajino, pa ne zaradi visoke vsebnosti PCB, za katero je malo komu kaj mar, ampak zaradi zagrešenih gradbenih posegov v prostor okoli njenega izvira. Ker sem že dolgo zainteresiran za vse, kar se dogaja okoli belokranjskih rek in v njih, sem se minul teden šel sam preprčati, ali je zasut izvir Krupe res nova nesreča, afera, popolno izmaličenje kraja, barbarstvo in še kaj. Večkrat sem bil pri izviru, ogledoval in primerjal, kaj se je pravzaprav zgodilo, in nisem dobil tako katastrofalnega vtisa, kot je opisano v Dolenjskem listu. Pogovarjal sem se z graditeljem, mladim Matjažem Pušom, z novinarko, ki jo že dolgo poznam in zelo cenim, s krajanzi iz krajevne skupnosti Stranska vas, kamor sodi tudi območje izvira, in bi rad zapisal svoje mnenje.

V začetku leta 1987 je prejšnji lastnik posesti, Milan Jurevčič s Krupe, dobil od Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine iz Novega mesta strokovno mnenje o možnih posegih v zaščiteni prostor. V mnenju je priporočena adaptacija in ohranitev objektov (hiša, kozolec) ter neoporečna sanacija in prenova funkcionalnih objektov (mlina, žage, hidroelektrarne); stare hleve, pod in svinjake pa bi bilo treba odstraniti. Stari lastnik se ni misli baviti s tem, ampak je želel vse skupaj prodati. Sam se na osnovi mnenja Zavoda ne bi nikdar odločil kupiti mačka v žaklju in bi najprej iskal dovoljenje za adaptacijo oz. sanacijo. No, Jakob Puš iz okolice Litije je sklepal drugače. Kupil je posest, da bi obnovil gospodarsko dejavnost pri izviru Krupe. Potem je storil še drugo napako, saj si za svoje ideje in programe ni priskrbel ustrezne dokumentacije, ampak je s sinom Matjažem začel delati in graditi po svoji glavi.

Dela so tekla več kot dve leti, ne da bi pristojni organi iz Črnomlja in Novega mesta kaj vedeli. Tačas so Puševi obnovili jez na prednji strani z naravnim kamnom, nekoliko so odvisnili krono jez z armiranim betonskim zidom, kar pa kasneje, ko se bo voda prelivala čez, ne bo vidno. Na pregradi pri bodoči hidroelektrarni sta dve veliki odprtini in ena ožja zapornica. Ko bo vse to nared in zaprto, se bo voda Krupe v hidroakumulaciji ali jezeru dvignila vsaj za en meter in bo slika izvira Krupe povsem drugačna, kot je danes.

Stavba za žago je obnovljena v starem stilu, obita z deskami, le nosilni elementi so iz betona. Menim, da popolnoma ustreza okolju. Pod žago je vse nared za postavitev elektrogeneratorja.

NEMCI ŽE DESETIČ OB KRKI

VEL. MALENCE — Taborniki iz zahodnonemškega Attendorfa bodo letos že desetič taborili na travniku Turističnega društva Vel. Malence ob Krki. Njihov vodja Helmut Epe je objavil v časopisu Sauerland Kurir in še v dveh drugih časnikih zapis z naslovom Počitnice v Jugoslaviji — igre in zabava na bregovih Krke za mladino. Mlade od 13. do 17. leta vabi za poletje 1990 na pustolovščine. Na oglas se je prijavilo približno 40 tabornikov, ki se pripeljejo 14. junija za 3 tedne. Kuhali si bodo in se oskrbovali sami.

B. HORVATIČ

DOMAČE TRNJE

• *Mnogi želijo priti na konja tako, da vse okrog sebe proglašajo za osle.*
• *Teško je razbremeniti gospodarstvo, če so na njem uteži politike.*
• *Samo zamislite si, kaj bi bilo, če bi troti v čebelnjaku imeli tolikšno vlogo, kot v ekonomski politiki.*

M. BRADČ

Slovenija Moja dežela.

za kasneje pa so odprte možnosti za postavitev še enega.

Če spregledamo storjene napake dokumentacijske narave, moramo Puševim priznati podjetnost, iznajdljivost, vztrajnost, pogum in še kaj pri obnovi gospodarske dejavnosti na Krupi. Količina je zapuščenih jezov in mlinov ob Krupi, Lahinji in Kolpi, kjer bi se dalo postaviti majhne hidroelektrarne, samo Puševih manjka in tistih pri oblasti, ki bi morali načrtovati, podpirati in gmotno podpreti gradnjo elektrarn!

Zahodna stran ob izviru in sam izvir Krupe sta nedotaknjena. Mogočna bela stena na severu stoji, vse je kot prej. Izvir Krupe ni zasut, ko pa je jezero dobilo novo podobo, bo še lepše. Tisto, kar je od gradbenih posegov najbolj sporno, je ob vzhodni strani izvira Krupe. To je cesta, ki vodi od asfalta pri vasi Krupa do žage, ki jo je mladi Puš mo-

goče malo preveč razširil zaradi kamionov, ki bodo vozili les. Cesto bo treba zakoličiti, bregove poravnati in ozeleniti, narava pa bo hitro naredila svoje.

Največji greh Matjaža Puša je, da je pod starimi svinjaki in proti izviru oz. Krupi na prejšnje močvirno zemljišče (in nekaj v strugo) navozil kamen in zemljo ter napravil prostrano planjavo, katere brežina delno zeče tudi v Krupo. Ko bo vse dokončno urejeno, bo mogoče še lepše, kot je bilo nekdaj.

Matjaž Puš zdaj nadaljuje delo, ki ga je začel njegov oče. Moral bo iskati vse potrebne papirje, da bi lahko delo nadaljeval in pognal žago in hidroelektrarno. To ga bo precej stalo, vendar upam, da ne bo vrgel krampa v Krupo. Verjamem, da se bo še vse uredilo na zadovoljiv način.

Inž. IGOR JUGOVIČ
Zagreb

KRAMBERGERJEVA ZVEZDA UGAŠA — Od nastopov utrjeni bivši kandidat za predsednika Ivan Kramberger se spet vozi po Sloveniji, se zahvaljuje volilcem za glasove, ki so mu jih prisodili, in kritizira novo oblast. Poslušalcev ni toliko, kot smo jih bili vajeni iz predvolilnih nastopov. V četrtek popoldan je bilo na novomeškem trgu le nekaj več ljudi kot običajno. Ivan je vseeno povedal, kar mu je ležalo na duši, potem pa je poskrbel za prodajo svojih novih in starih knjig. Prodaja je tekla kar iz kombija, posebnega zanimanja pa pri Dolenjcih ni bilo. (Foto: J. Pavlin)

Kritizerskemu poročanju na robu

Še enkrat ugovarjam, in to zaradi ljudi, ki niso zaslužili take enostranske kritike — Teden cvička sodniku za prekrške, metliški Vigredi pa turistični nagelj

Res je tako, kot pravijo, da se z novinarjem Milovanom Dimitričem ni vredno bosti, saj je pri svojem pisarjenju nedojemljiv za argumente drugih. Zato je bolj ali manj nesmiselno, da bi mu resno odgovarjal. Tako in tako sem se v pisnih branec oglasil le zato, da bi se postavil v bralec vinogradnikov, organizatorjev Tedna dolenskega cvička, ki si zaradi nekaj senčnih strani prireditve nikakor niso zaslužili takega javnega kritizerstva, in to izpodbira peresa novinarja, ki ga novinarski kodeks še posebej zavezuje, da mora pisati objektivno in pošteno, ne tisoč v ospredje svojo morebitno osebno prizadetost ali izkušnjo. Menim celo, da je to Dimitričev enostransko pisanje zrelo za častno razsodišče pri Društvu novinarjev Slovenije in v tem odgovoru bom skušal še dodatno utemeljiti, zakaj.

Milano Dimitriču prireditve ni uspelo preprečiti, saj je bil prepozen, uspelo pa mu je, da je organizatorjem in sivo prebarval nekaj las. Še nekaj dodatnih pa bo avtor tega prispevka dobil danes dopoldan, ko bo zaradi prireditve sedel pri občinskem sodniku za prekrške. Ponovno naj zapišem, da bi prireditve na trgu morali vsi odgovorni preprečiti že pred tremi meseci, ko je nastajala, ne pa, da so se tudi delavci občine ustrašili groženj in pritiskov Dimitriča in izdali

S HRUPOM TOVORNJAKA DELA NIMAM NIČ

Čudovito je polemizirati z anonimnim gospodom B., ki me v 22. številki DL javno »obdeluje«, sam pa se pogumno skriva. Moralno, ni kaj! Ni mi jasno, kaj le imam jaz opraviti s hrupom Delovih tovornjakov, razen če ne velja pri nas srednjeveški albanski zakon, po katerem je vsak član hiše (kollektiva) odgovoren za vsako dejanje drugega člana te hiše oz. kolektiva. Prisrčna je dvojna morala gospoda B., ki prikačuje v svojem okolju ponoči idealno tišino, ki jo moti že vožnja tovornjaka, stanovanjci drugega okolja pa niso upravičeni niti do znosnih razmer, temveč naj bi živeli v peklenem hrupu npr. tednov cvička. Na Glavnem trgu je ponoči že leta drugo raztovorno mesto za Delo (kot v Plavi laguni), tovornjaki ponoči na osem mest dovažajo mleko, jogurt itd., na tržnico dovažajo ponoči itd. pa, kolikor vem, se nad tem hrupom, ki je precej večji kot tisti, ki moti gospoda B., še nihče od nas stanovanjec ni pritožil, nad tedni cvička pa že, ker so precej bolj hrupni in moteči. Zato bi gospodu B. privoščil vsaj mesec dni bivanja na Glavnem trgu, za posledke pa še »samo nekaj dni«² tedna cvička. Morda bi tudi v tem primeru gospod B. (ker ne vem za koga gre, je možno, da gre za istega človeka) fizično obračunal s kom, kot je v vznožju, ki je pripeljal častopis v Plavo laguno, pa v kabini tovornjaka pred prihodom v naselje ni ugasil radia in je s tem motil nočni počitek.

M. DIMITRIČ
Novo mesto

dovoljenje, ki v mnogočem celo poreduje prireditve. Kako naj bo Teden dolenskega cvička brez glasbe in hrupa? To, kar Dimitriču ni steklo med prireditvijo, mu je v celoti uspelo po njej. Izbral je možnost napada in grdenja te prireditve prek Dela in Dela Plus ter tej prireditvi posvetil neverjetno veliko vrst, čeprav za Novo mesto kot dopisnik sploh ni zadolžen.

Štirinajst dni po Tednu dolenskega cvička se je končala tudi Vigred v Metliki. Prireditvi sta si v marsičem podobni, upam pa si trditi, da smo Dolenjci sli celo malo naprej, kar zadeva kulturni in etnološki del prireditve. Naš glavni »adu«² pa so še vedno naši vinogradniki, ki so v celoti pripravili prireditve, Vigred pa je tako gasilska, gostilniška in ne vem, cigava še. In Dimitrič je tej prireditvi posvetil natanko 5 pohvalnih vrstic, TV dopisništvo v Novem mestu, pa

VABILO V MIRNO PEČ

Predsedstvo in izvršni odbor Društva invalidov Novo mesto vabita vse svoje člane, meščane in druge občane na družabno srečanje, ki bo ob prazniku društva v soboto, 23. junija, ob 10. uri v Mirni Peči. Prevoz iz Novega mesta bo organiziran, prijave z vplačili sprejemajo v društveni pisarni na Kidričevem trgu 3 do 23. junija. Tam so na voljo tudi druge informacije. Vabljeno!

BORCI TANKOVSKJE BRIGADE

KRANJ — Odbor skupnosti borcev II. tankovske brigade, ustanovljene v ZSSR, vladno prosi borce te enote, naj mu sporoče svoje natančne naslove. Tako bi vsaj približno vedel, koliko bo teh borcev na proslavi skupnosti, ki bo 12. julija letos v vojašnici Franceta Prešerna v Kranju na Cesti JLA. Naslove naj borci sporoče na tale naslov: Odbor skupnosti borcev II. TB, Snedečeva 12, Kokrica — Kranj, ali na telefonsko številko (064) 27-511.

DO KDAJ PO STAREM?

V Črnomlju si že dlje časa želimo, da bi dobili kabelsko televizijo, ki danes spada že v vsakdanje življenje. Vendar je pri nas iskrica upanja ugasnila, preden se je prižgala. Inicijativni odbor, ki je bil očitno določen po direktni, prišel del od tega, da je razposlal ankete. Ne čutijo se niti toliko odgovorne, da bi seznanili širšo javnost z rezultati ankete. Da ne govorim o tem, da bi ponudili različne možnosti tistim, ki bi s kljub visoki ceni odločili za kabelsko televizijo. Več kot očitno je, da jim marketing neznano.

Nima smisla izgubljeni besede, kakšni pridobitve bi pomenila kabelska TV v kraj, kjer je kulturno življenje na tleh. Toliko večja graja zato velja iniciativnemu odboru, v katerem so se, ne po svoji krivdi, znašli ljudje, ki za tovrstno delo niso zainteresirani.

M. SIMČIČ

je v oddaji Zdravo Vigredi podelilo cel Turistični nagelj.

Sedaj, ko imamo novo oblast, bod organizatorji prireditve na trgu morali sestri predstavnik organov občine in pogovoriti o tem, kakšen Glavni trg želimo imeti. Že dobrih dvajset let se trdim, da bi temu mestu dali nekaj žiljenja. Doselej so nam pomagali; pritaškami pritiski, kot smo peljali zadnje prireditve, pa izgubljamo še poslednje troyhe veselja in entuziazma. Kaj la ko se zgodi, da na trgu poslej ne bo več ne Miklavža, ne specializiranih sejmo ne novoletno okrašenega trga in prireditev na njem, ne drugih številnih prireditev. Seveda pa tudi Tedna dolenskega cvička ne.

JANEZ PAVL
vodja in tajnik prireditve
Teden cvička 1990

Metliških fantov grob

Megli spomini na nedavno Vinsko vigred

Pilo se je strahovito. Ob petih popoldan sem videl že dosti pijanih deklet. Ena mi je pala pod nogo, čes da jo lomi božjast, druga butnila vame in mi skoraj zvrnila merico na cesto. Ena je glasno pripovedovala, da so lahko vsi okoli slišali, kako da je danes srečna. Bila je strahovito navdušena od vina, ljubezni in veselja. Sploh je bilo več lepih v zenskem kakor moškem spolu. Videl pa sem veliko moških s strašno širokimi ustmi ali pa z nerodnim, predebelim ali oglatim nosom. Vkljub silni pijanosti in vroči krvi mladih ljudi ni prišlo do hujšega pretepa, nobenega nereda.

Ko ste prebrali te vrstice, vi zlobneži, ste prav gotovo v svojih »zlehtnih«² dušah pomislili, da gre za Vinsko vigred 90. Pa ni res in nikoli ne bo! Tako je o neki podgorski fešti pisal leta 1877 Janez Trdina. Vinska vigred pa je nekaj povsem drugega. Osnovni njen namen je nas, belokranjske domorodce, učiti kulturnega pitja, zato na Vigredi prevladuje predvsem kulturno pitje. Tako pravijo, jaz ne vem, se ne spominjam najbolje. Žal mi je le to, da nikoli ne bom izvedel, kaj je temu vzrok, ali kulturno ali nekulturno pitje.

Zanimivo je, da se v dnevih Vinske vigredi vsi nemudoma preobrazimo v amaterske enologe. Hodimo

od šanka do šanka in pokušamo to in ono vino. Kozarec držimo v rokah tako previdno, kot da bi šlo za predmet iz najtanjšega in najdragocejšega porcelana dinastije Ming. Potem vsebina kozarca splava po grlu in pogledamo sogovornika in kimamo z glavo. Kimajo vsi. Sonce pa je vedno nižje na obzorju in kmalu vedno nižje. Prej opisani obred izgublja svoj čar, postaja vedno bolj malomaren, dokler se povsem ne razblini.

Nenadoma s krvavim in precej tresočim se pogledom opaziš, kako kulni simbol prireditve — kozarec frfota kot steklena piščica po svobodnem belokranjskem nebu, dokler ne pristane na asfalu enega od metliških trgov, kjer se razbije na tisoč koščkov. Takšnih frfojačih steklenih pišček je bilo na letošnji Vigredi najmanj 4000, kar je rezultat svetovne vrednosti.

Letos sem se spet preprčal, da je Vinska vigred najpopolnejši izum metliškega barbarogenija. Vigred je perpetuum mobile. Nič je ne more ustaviti. Vedno je drugačna in hrčati vedno enaka. Fantastična in lepa. Vigred je magnet in neizživetu upanje. Vinska vigred so sanje otrok iz spomini starcev. Vinska vigred je umiranje na obroke.

Brez vednosti organizacijskega odbora spisal stari vigrednik
MATJAŽ RUS

Težišče dela na usposabljanju

Občinska konferenca ZRVS v Sevnici izvolila tudi novo vodstvo

Krajevne organizacije Zveze rezervnih vojaških starešin (ZRVS) v Boštanj, Krmelju ali v Sevnici se vedno ne skrbijo dovolj za usposabljanje svojih članov, kakor so pričakovali v vodstvu občinske organizacije ZRVS v Sevnici pred leti, ko so se odločili za njihovo ustanovitev. Tako so lahko tudi na nedavni občinski konferenci ZRVS le ugotovili, da sta organizator usposabljanja še zmeraj občinski odbor ZRVS oz. njegova komisija za vojaško in idejno-politično usposabljanje.

Med 349 člani morajo obvezno sodelovati na usposabljanju 239 starešin. Za te so pripravljali tudi nove prijeme oz. oblike usposabljanja, od orientacijskih pohodov pa do raznih preizkusov telesnih in drugih sposobnosti, seveda tudi v streljanju itd. Pregled ocen izpolnjenih testov, ki so zajeli vprašanja iz splošno vojaškega, vojaško strokovnega, idejno-političnega in varnostnega pouka, pa

tudi preizkus v streljanju sicer dajejo zelo ugodno podobo usposobljenosti starešin. Nekoliko manj pa je zadovoljstva zaradi udeležbe v raznih oblikah usposabljanja, ki se je ustalila med 60 in 70 odstotki. Nobene oblike usposabljanja se ni udeležilo iz neupravičenih razlogov samo 23 starešin. Usposabljanje v letu 1990 pa kaže slabšo udeležbo. Pičlo je tudi zanimanje starešin za ekscurzije, spoznavanje tradicij JLA zaradi slabih gmotnih razmer organizacije in članstva.

Težišče dela OK ZRVS bo tudi po slej, v političnem in strankarskem pluralizmu, na usposabljanju članstva. ZRVS je strokovna organizacija in se ne bo povezovala ali vključevala v nobeno stranko. Do programov strank se bo sevniška ZRVS opredeljevala le v točkah, ki se nanašajo na stroko, ki jo obravnava ta organizacija. Ob vseh teh

spremembah, so ugotovili na občinski konferenci ZRVS v Sevnici, pa bodo vendarle morali znova opredeliti, kaj je s članstvom, zakaj in koga usposabljujejo. Trudili se bodo, da bosta vsebina in oblike usposabljanja privlačni za večino članstva. Vsekakor bodo skušali Sevnščani na republiški ravni doseči, da se status ZRVS jasno opredeli v konceptu SLO in DS, da ne bo položaj organizacije tako kot doslej odvisen od razumevanja posameznikov.

Na sevniški konferenci ZRVS so soglasno izvolili nov 9-članski občinski odbor ZRVS. Predsednik je Boris Stariha, sekretar pa dosedanji predsednik Edvard Zbogor. Novoizvoljeni predsednik Stariha je pozval predstavnika garnizije Cerklje, naj tudi oni prispevajo, da se bo JLA hitreje prilagajala pluralističnim tokovom v naši družbi.

JANKO BLAS

Za razveljavitev volitev!

Napredna narodna stranka centra, politične organizacije združene v Slovenski akciji (Komisija za človeške pravice republike Slovenije, Neodvisni sindikati, Ekološki zbor Slovenije) so v okviru boja kot bojkota informirali svetovno in jugoslovansko javnost; slovenski mediji naših pozivov in stališča po volitvah še niso objavili, zato se obračamo na člane in simpatizerje z različnimi oblikami, med drugim tudi s pismi. Ker nam ni bil cilj zgolj boj za oblast, ampak delo za ljudi in demokratično ureditev, kar smo dokazovali s svojimi akcijami od leta 1984, nam je bil onemogočen dostop do medijev in enakopravna udeležba na volitvah. Našem bojkotu se je pridružil 400.000 Slovencev, volilnih upravičencev, od 1.400.000. Model volitev na Slovenskem 1990 je pokazal svojo nedemokratičnost in politično nezrelost ter s tem vplival na razvoj demokracije tudi v sosednji republiki Hrvaški, kjer so bile ravno tako odrinjene določene organizacije in posamezniki, med njimi Dobroslav Paraga. Ni šlo za kroge volitev ali dva kroga volitev, ampak za kolobaranje, kar obnavlja kandidature oseb iz politične preteklosti. Namesto evropske civilizacije pa se pojavlja na Slovenskem vir desnega in levega ekstremizma, to je hitlerizma in stalinizma po eni strani, po drugi pa apatičnost in borovničarstvo posameznikov na drugi strani. (Borovničarji so ljudje, ki se borijo za krpicje zemlje pri nabiranju borovnic). Vrhunec pa predstavlja žalostna povolilna situacija. Zahtevamo ponovni predvolilni postopek in razveljavitev volitev.

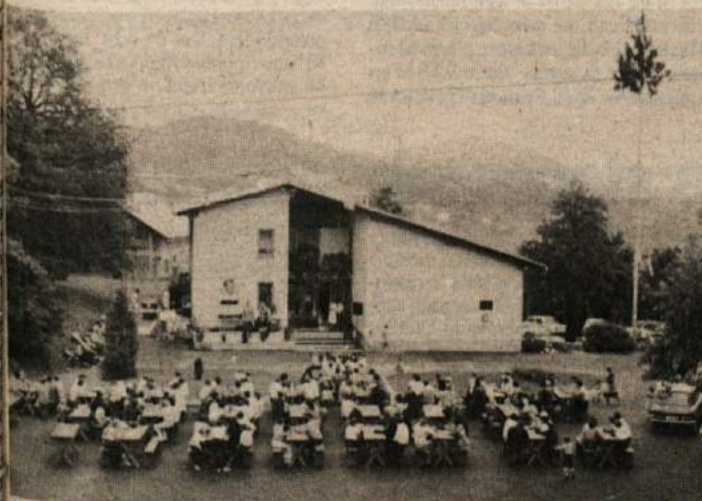
Napredna
narodna stranka
centra

Podjetja in še en sindikat

Razmišljanje o brezposelnosti in oblasti

Kot posameznika me boli, pa ne samo mene, da je nova oblast zanemarila velik sloj ljudi, ki jih veže enaka nadloga. Brezposelni smo in vsi vemo, da nas bo še več. V preteklosti je bila to tabu tema ali pa nekaj samotnega. Dostikrat so ljudi kaznovali z izgubo službe zaradi različnih pogledov na življenje, tudi zaradi vere in narodnosti. Velikokrat so bile ovire za službo neurejene družinske razmere, dostikrat otroci, nosenost. Seveda so tudi ljudje, ki nečejo delati ali pa se pri iskanju življenjskih dobrin zatečejo na kriva pota. Stara oblast si je pred tem zatiskala oči, pred javnostjo je prikazovala druge podatke in imela birokratski Zavod za zaposlovanje in socialno službo. Kakšen je uspeh teh služb, je občutil skoraj vsak nezaposleni: le redki primeri so rešeni. Shranili so delavsko knjižico, vpisali v kartoteke, povedali, naj se čez kak mesec oglasi. Mnogo študentov je po končanem usmerjenem izobraževanju iskalo zaposlitev za poklic, a je na koncu našlo delo v čisto drugi dejavnosti, manj plačano delo in službo v tujem kraju.

Delavoljni brezposelni se preživljajo

NA PRIMSKOVEM — Pri novi osnovni šoli ob krajevnem prazniku. (Foto: M. Ovnik)

Vendarle teko ure hitreje

Kaj je pred 22 leti pisalo v Tovarišu — KS pod vodstvom Braneta Zadražnika — Zgodovina

Leta 1968 sta Primskovo obiskala novinarja. V članku z naslovom Na Primskovem teko ure počasi, objavljenem 10. decembra 1968 v Tovarišu (predhodniku ITD in Teleksa), je predstavljeno Primskovo, kot sta ga videla Jože Šircelj in Egon Kaše pred 22 leti. Vsa ta leta do zdaj pa se je na Primskovem marsikaj dogajalo. Najbolj aktivni so bili tu zadnji nekaj let, ko je bil predsednik sveta KS Braneta Zadražnik. In rezultati teh aktivnosti? O odrezanosti krajanov od »sveta«, kakršna je bila pred 22 leti, ne moremo več govoriti. Dejstvo, da je precej pomembnih cest asfaltiranih, da ima kraj šestkrat dnevno avtobusno povezavo z Ljubo in to, da imajo pri vsaki hiši vsaj en avtomobil ali motor, govori v prid gornji trditvi. Pred dobrim letom so napeljali skoraj v vsako gospodinjstvo telefon (prek 100 priključkov), v večino hiš pa so napeljali s pomočjo vojakov z Vrhniko tudi vodovod. Nekaj zaselkov ima javno razsvetljavo. Zaradi hribovitega terena je zelo težko kmetovati, zato daje krajanom glavni zaslužek delo v tovarnah. V glavnem so zaposleni v Šmartnem in Litiji, veliko pa jih hodi v službo v Ljubljano. V trgovini na Gradišču ni mogoče kupiti kruha, mesa, mleka, vendar to za krajane ni večji problem, saj ni težko »skočiti« do Šmartna, Litije, pa celo trgovine prek državne meje niso predalec. Leta 1972 je bila zgrajena nova šola, žal pa ima od 1975. leta samo štiri nižje razrede. Višje razrede vozijo v OŠ Šmartno. Kljub boljšim prometnim povezavam pa je izobraževanje oz. šolanje Primskovljanom še vedno težje, saj ima le kakih 20 krajanov poleg osnovne še poklicno, srednjo ali kakšno drugo višjo šolo.

Omeniti moramo delovanje KUD in RK v Sobračah in delo gasilskega društva; gasilci dokončujejo nov gasilski dom. Zapisali bi lahko še marsikaj, a smo omenili le najpomembnejše pridobitve v kraju. Med načrti za prihodnost je asfaltna pove-

s priložnostnim delom na zemlji ali s solidarnostjo sorodnikov, prijateljev. Le redki prejemajo legalno podporo sklada za nezaposlene. Rdeči križ pri tem problemu le malo pomaga. Za nezaposlene največkrat zmanjka oblačil, čeprav se jih na RK veliko nabere. Zaradi pomanjkanja kadra in ustreznih skladišč romajo oblačila v predelavo. Nezaposlenih se bojijo zdravstvene ustanove. Ob vsem navedenem pozivam novo oblast in javnost, naj si s skupnimi močmi prizadevata ustanoviti nova podjetja z dejavnostmi, ki jih zdaj kot živo ekonomijo opravljajo nezaposleni. Zbiranje sekundarnih surovin, in naravnih sadežev, ročna dela in možnost, da lahko kmet ali podjetje (agrokombinat) zavaruje delavce tudi samo za nekaj dni v sezonskem delu — o tem velja razmišljati. Seveda je treba brezposelne registrirati, da se ne bi mednje pomešali ljudje, ki bi se radi izognili davkom. V taki ekonomiji bi se lažje uveljavili tudi nezaposleni invalidi. Seveda pa ne sme nikogar začuditi, če se bo pojavil še en sindikat — sindikat nezaposlenih, neodvisen in drugačen od dosedanjih.

DUŠAN JERČ

Razstava za učenje in življenje

Razstava učil Didacta 90 v Baslu — Smeh — učenje — življenje kot osrednji moto prireditve — Grafoskop za v kovček in Pitagora v lesu — Nakup

Mnogim, ki smo kakorkoli sodelovali pri izdaji knjige Petra Zalokarja Slovenija, te poznam?, je ljubljanska založba Orbital plačala ekskurzijo na razstavo učil Didacta 1990 v Baslu od 16. do 19. maja. Izletnik Celje pa se je tokrat izkazal z dobro organizacijo, dobrim strokovnim vodstvom in poskrbel za številne zanimivosti, ki smo si jih ogledali na poti.

Na razstavi sem največ ur preživela v prostorih založbe Diesterweg zaradi izjemnih knjig, delovnih zvezkov, bogato ilustriranih učnih listov, zloženk in stavnic, pesmi in pravljic ter posebnih vaj za bogatenje besednega zaklada. Veliko gradiva je bilo tudi iz waldorfske šole. Vseposod pa osrednji moto letošnje Didacte: Lachen-Lernen-Leben (LLL). Učenje z veseljem, učenje s pozitivno naravnostjo, učenje — odkrivanje in užitek. Torej: smeh — učenje — življenje. Pa vse to seveda ne izključuje trdega dela, vztrajnosti, marljivosti. Predšolski del razstave je bil eden: tajbogatejših, veselih in zanimivih prostorov na Didacti 90. Za biologe — užitek! Toliko modelov človeškega telesa, organov vseh vrst, prerezov in delčkov, da bi učenci 7. r. z učitelji vred uživali pri pouku biologije. Oddelek z grafoskopom, s kamerami, z nešteti modernimi pri-

pomočki. Grafoskop z odlično povečavo se zapre kar v ročno torbo, s papirji in pisalnim priborom vred. Od vsega, kar sem videla na Didacti 90, sem si prav tak grafoskop najbolj želela.

A cene so izredno visoke. Za nekaj knjig in vaj besednega bogatenja, ki sem jih kupila, je »zginilo« čez 100 švicar-

skih frankov (iz lastnega žepa, seveda). Geografski oddelek je bil prava paša za oči. Cene — nedostopne; tu in tam kak zemljevid kot reklamni izvod. Za matematiko, npr., ogromno pripomočkov; celo Pitagorov izrek, narejen iz lesa. Vsak matematik bi ga lahko izdelal sam ali naročil pri mizarju. Nasploh je bilo tako kot zmeraj na podobnih prireditvah: nove ideje, novo veselje do učenja in dela s šolarji.

Privoščili smo si še pravo geografijo, biologijo, zgodovino, pedagogiko, ekologijo, tudi enologijo, kajti v petek in soboto smo si ogledali največje slapove v Evropi — na Renu blizu švicarsko-nemške meje. Poskusili smo rinski riling, obiskali Bodensko jezero z otočkom Mainau, kjer prav zdaj zorijo pomaranče in limone in cveto banane. Vmes je bilo veliko vrst dreveja iz vsega sveta. V Zürichu smo posedli pred velikim pedagogom J. H. Pestalozzjem, upodobljenim sredi parka. Omenila bi rada še očarljivo lepoto čistih mest, zelenic, hotelov, samopostrežnic in vseh stranišč. In zanimivosti Lichtensteina.

Prijazna in potrpežljiva družba je bila zbrana iz Zagorja, Celja, Velenja, Koprca, Krmelja in še nekaj udeležencev iz drugih krajev. Izletniku Celje in tov. Petru Zalokarju se prijazno zahvaljujemo.

MARIJA GABRIJELIČ,
prof. pedagogike,
Posvetovalnica za učenje
Novo mesto

S turizmom nad Valvasorja

Zamislite mladih trebanjskih turističnih delavcev — »Trebnejemu mesto, ki si ga v Sloveniji zasluži«

Čeprav v trebanjski občini še nekako plaho razvijajo turistično ponudbo, se vendar trudijo. Med tistimi, ki pri tem po svojih močeh zavzeto delajo, so tudi najmlajši trebanjski turistični delavci, ki so povezani v Trebanjski turistični podmladek. Svoje misli o trebanjskem turizmu so položili na papir in tako nastalo pismo povzemamo.

Že Valvasor je Trebnje opisal kot ilovnat, umazano vas med Ljubljano in Novim mestom. V več kot 400 letih se je sicer mnogo spremenilo, toda člani turističnega podmladka iz Trebnjega in še mnogo prebivalcev Trebnjega si ne želimo, da bi naš kraj še kdo opisal kot umazano vas, je rečeno v omenjenem pismu. Ampak če hočemo kaj doseči, moramo v Trebnjem še veliko postoriti za obiskovalce našega kraja. Zdaj umazano reko Temenico bi lahko naredili privlačnejšo za ribiče. Ker pa je ponikalnica, bi lahko mesto, kjer izvira in ponikne, uredili in pokazali turistom kot izredno naravno zanimivost. Trebanjski grad bi lahko bil zaščitni znak Trebnjega. Seveda bi ga morali obnoviti, potem pa bi ga lahko uporabljali za muzej in za razne poletne prireditve na prostem, del njegovih prostorov pa bi se nemara dalo usposobiti za gostinsko dejavnost na visoki ravni. Frideriku Baragiu in Pavlu Goliju, znamenitima možema od tod, bi lahko uredili spominski hiši ali vsaj sobi. V okolici Trebnjega je veliko arheoloških najdišč in Trebnje bi si s primerno predstavitvijo teh povečalo zanimivost. Galerija likovnih samorastnikov bi bila lahko odprta več časa, saj bi s tem ustregli marsikomu, ki bi si rad ogledal umetnine v njej. Tudi za popularnost cerkvene zgradbe bi bilo možno narediti več, saj se že od daleč

vidi zvonik, ki daje mestu značilno podobo. Gotovo bi si marsikaj turist z zanimanjem ogledal notranjost in orgle v cerkvi. Kar zadeva okolico Trebnjega, bi lahko v njenih gozdnih ureduh čudovita sprehajališča in trimske steze. V vaseh, ki obkrožajo Trebnje, pa bi se večje kmetije lahko ukvarjale s kmečkim turizmom. Toda tega bi se morali lotiti načrtno in prositi za nasvet etnologa. Na turizem pa vleče tudi tole: da bi si Trebanjci zagotovili obiskovalce v zimskem času, naj bi si uredili smučišče in kupili snežni top.

Upamo, da boste katerega od teh predlogov uresničili in s tem dali Trebnjemu mesto, ki si ga v Sloveniji zasluži, so zaključili mladi trebanjski turistični animatorji pismo, s katerim se je po preverjenih informacijah dosti trudila Nataša Dulc.

O pobojih po zadnji vojni

Kaj pravi o njih major Simo Dubajić iz Knina

KOČEVSKI ROG — Dolgo so bili neznani dogodki, ki so spremljali velike zmage partizanskih enot. Zadnje čase pa prihaja marsikaj na dan. Posebno velja to po zmagi novih sil na volitvah, saj je zdaj dovoljeno tudi drugi strani, da spregovori. Tista dogajanja so tako strašna, da se zde nemogoča.

Največja skrivnost vsa leta so bile zaključne operacije pred koncem vojne in pobjo v Kočevskem Rogu po vojni. Prav v tistem Rogu, kjer je bil med vojno slovenski partizanski štab in sedež najvišjih organov, je izgubilo življenje mnogo vojnih ujetnikov, ko so bili že premagani in nemočni.

Javnost zdaj zanima predvsem, kdo so bili idejni nosilci projekta, imenovane »Masovni masakri v Kočevskem Rogu«. Vse kaže, da je dal še najbolj zanesljiv odgovor Simo Dubajić iz Knina ob koncu vojne 21-letni major jugoslovanske partizanske vojne. Pred kratkim je za neki beograjski časopis povedal podrobnosti o dogajanjih in tudi imena v zvezi s streljanjem v Kočevskem Rogu. Dubajić trdi, da je bil takrat v Ko-

čevju in da je sprejemal raporte ljudi, ki so bili zadržani za pokol. Zase pravi, da je bil vseskozi popolnoma pijan, ker je neprestano pil bakarsko vodico pred neko krčmo v Kočevju. Pravi, da se zaradi pijanosti podrobnosti ne spominja več.

Za zaključek razgovora pa Simo Dubajić predlaga spravo oz. dogovor. Na nekem kraju naj bi se našli vsi, ki so bili vmešani v zločine na tej in oni strani (to se med vojno ni imenovalo zločin), in se za vedno pomirijo.

M. GLAVONJIĆ

ZUNANJA ŠPORTNA IGRIŠČA PRI METLIŠKI ŠOLI

METLIKA — Pred kratkim so dokončno uredili zunanja športna igrišča pri metliški osnovni šoli. Gre za okoli 2.800 kvadratnih metrov površine, na kateri so uredili igrišča za rokomet, košarko, odbojko ter krajšo atletsko stezo z zaletiščem za skok v daljavo. Hkrati so uredili tudi vhod za gledalce v športno dvorano. Zunanja igrišča sedaj povsem zadostujejo za šolski pouk, hkrati pa jih bodo uporabljali tudi športna društva in klubi, namenjena pa so tudi za druge potrebe Metlike in občine. Pri ureditvi igrišč, ki je trajala zadnji dve leti, so na tisoče delovnih ur opravili učenci in učitelji metliške šole, metliški rokometarji in kolesarji ter člani športnega društva Kolpa iz Podzemlja. Seveda je sedaj, ko je to delo opravljeno, tudi okolica šole dobila lepši videz.

M. GLAVONJIĆ

Špet je prispelo pismo iz ZDA in v njem fotografija dveh Dolenjcev, ki sta se pred 45 leti rešila iz jame v Kočevskem Rogu, danes pa živita v ZDA. Dovolila sta, da se objavi njuna fotografija in točen naslov, da lahko vsak preveri resničnost njihovih kratkih izjav. To sta Milan Zajec iz Velikega Gabra in Franc Dejak iz Dolenjih Lazov pri Ribnici.

Skopi podatki v pismu povedo: Milan Zajec je bil rojen 8. oktobra 1925 v Velikem Gabru na Dolenjskem. Med vojno je bila hišna številka 3, danes pa je 51. Je streljan in vržen v jamo v Kočevskem Rogu 2. junija 1945. Ker ni bil hudo ranjen, se je po petih dneh in štirih nočeh čudežno rešil iz jame. Zdal dela v tovarni v Clevelandu, jesen pa bo šel v pokoj. Njegov naslov je: 15703 School Ave, Cleveland, OHIO 44110 — USA, telefon: 216-851-4961.

Franc Dejak je bil rojen 20. septembra 1925 v vasi Dolenji Lazi številka 39 (sedaj številka 10) pri Ribnici na Dolenjskem. Sedaj je na njegovem domu brat Tone. Bil je ustreljen, vendar ne do smrti, saj ga je krogla zadela le v nogo. Po 12 urah je prišel iz jame v Kočevskem Rogu. Sedaj živi na naslovu: 18924 West Nef Road, Cleveland 44119, OHIO — USA, telefon: 216-531-3593.

V pismu je poudarjeno, da bo fotografija obeh preživelih sploh prvič objavljena v Sloveniji in da oba, skupaj s piscem pisma (naslov je v uredništvu), moralno in materialno odgovarjata, da je vse popolnoma resnično.

● Vse, kar je doslej Zahod rekel in mislil o problemih prostora, časa, gibanja, števila, volje, zakonskega stana, lastnine, tragike, znanosti, je ozko in dvomljivo. Druge kulture govorijo drug jezik, za druge ljudi veljajo druge resnice. Za misleca so veljavne vse ali pa nobena. (Spengler)

Marinerjeva diamantna poroka

Kljub poznim letom se zakonca Virant iz Ribnice še vozita s kolesi in delata na njvah

DIAMANTNA VIRANTOVA — Zakonca Angela in Franc Virant iz Ribnice sta te dni praznovala diamantno poroko. Imata 4 hčere, 10 vnukov in 5 pravnukov, šest pravnuk pa je na poti.

RIBNICA — 60-letnica poroke (diamantno poroko) sta zadnje dni maja praznovala zakonca Angela in Franc Virant z Gorenjske ceste v Ribnici. Po domače se pri njih reče pri Marinerjevih, ker je bil Franco praded v avstroogrski mornarici.

France je dopolnil januarja 90 let, Angela pa septembra 80. On je bil rojen le nekaj hiš naprej (v tedanji Gornji vasi), mati pa v Loškem potoku. France se je kar v rojstni hiši izučil za kolarja, saj je imel kolarsko obrt že oče, ki je izučil tega še sinove in nekatere sorodnike. Med vojno je bil aktivist OF, po vojni pa se je zaposlil pri LIP (danasnjem Inlesu), kjer je bil leta 1963 tudi upokojen.

Žena Angela je doma podpirala tri vogale (včasih tudi štiri, saj se je

DVA IZ ROGA — Na fotografiji je na levi strani Franc Dejak, na desni (s kravato) pa Milan Zajec.

Še dva, ki sta se rešila iz jam v Rogu

Še eno pismo iz ZDA

Spet je prispelo pismo iz ZDA in v njem fotografija dveh Dolenjcev, ki sta se pred 45 leti rešila iz jame v Kočevskem Rogu, danes pa živita v ZDA. Dovolila sta, da se objavi njuna fotografija in točen naslov, da lahko vsak preveri resničnost njihovih kratkih izjav. To sta Milan Zajec iz Velikega Gabra in Franc Dejak iz Dolenjih Lazov pri Ribnici.

Skopi podatki v pismu povedo: Milan Zajec je bil rojen 8. oktobra 1925 v Velikem Gabru na Dolenjskem. Med vojno je bila hišna številka 3, danes pa je 51. Je streljan in vržen v jamo v Kočevskem Rogu 2. junija 1945. Ker ni bil hudo ranjen, se je po petih dneh in štirih nočeh čudežno rešil iz jame. Zdal dela v tovarni v Clevelandu, jesen pa bo šel v pokoj. Njegov naslov je: 15703 School Ave, Cleveland, OHIO 44110 — USA, telefon: 216-851-4961.

Franc Dejak je bil rojen 20. septembra 1925 v vasi Dolenji Lazi številka 39 (sedaj številka 10) pri Ribnici na Dolenjskem. Sedaj je na njegovem domu brat Tone. Bil je ustreljen, vendar ne do smrti, saj ga je krogla zadela le v nogo. Po 12 urah je prišel iz jame v Kočevskem Rogu. Sedaj živi na naslovu: 18924 West Nef Road, Cleveland 44119, OHIO — USA, telefon: 216-531-3593.

V pismu je poudarjeno, da bo fotografija obeh preživelih sploh prvič objavljena v Sloveniji in da oba, skupaj s piscem pisma (naslov je v uredništvu), moralno in materialno odgovarjata, da je vse popolnoma resnično.

● Vse, kar je doslej Zahod rekel in mislil o problemih prostora, časa, gibanja, števila, volje, zakonskega stana, lastnine, tragike, znanosti, je ozko in dvomljivo. Druge kulture govorijo drug jezik, za druge ljudi veljajo druge resnice. Za misleca so veljavne vse ali pa nobena. (Spengler)

Komercialni oglas, osmrtnico ali mali oglas lahko naročite v programu

TELEVIZIJA NOVO MESTO
vaš kanal

v novomeškem Kabelskem razdelilnem omrežju na kanalu 3

Glavni trg 24/1
68000 Novo mesto
Telefon: 068/23-611
Telefax: 068/21-696

14 komercialnih objav 470 din
malih oglis (2 objavi) 45 din
osmrtnica (2 objavi) 110 din

**TURIZMU POMAGA
LASTNA GLAVA**

Pretekli petek smo bili člani našega novinarskega krožka na Bledu, kjer je bil 4. otroški turistični festival z naslovom Turizmu pomaga lastna glava. Čeprav naš kraj turistično še ni zaživel, smo se dobro odrezali, saj smo bili med sedmimi najboljšimi v Sloveniji. Finaliste nas čaka še nagradni izlet v neznanu, ki ga komaj čakamo.

MONIKA TRŽOK
OŠ Loka, Črnomelj

GRAD SNEŽNIK

V nedeljo popoldne smo obiskali grad Snežnik. Grad je skozi stoletja prehajal iz rok v roke različnih lastnikov. Ko sta umrla zadnja dva iz rodu Lichtenberških, je grad v rokah posestnikov začel propadati. Zato so ga s posestvom vred prodali na dražbi knezu Schönburgu, ki ga je obnovil. Tudi med NOB je ostal grad nepoškodovan. V prenovljenem objektu je danes polharski muzej, v kletnih prostorih pa galerija.

LIDIJA DEBELJAK
OŠ Loški potok

SLON

V četrtek smo šli v živalski vrt, kjer smo videli veliko živali. Najbolj se mi je smilil slon. Imel je čisto malo prostora, bil je sam. Žalostna sem bila, ko sem ga gledala.

MAJA KASTELIC
Dol. Nemška vas

ZA IZLET 6,2 DIN

TREBNJE — V 33. številki PILA (Pionirskega lista) smo lahko prebrali tudi odprto pismo, ki so ga Surovini Trebnje napisali učenci 8. razreda OŠ dr. Petra Držaja iz Velikega Gabra. Takole so zapisali (nekoliko skrajšano): Pred petimi meseci smo začeli zbirati steklo, da bi pridobili sredstva za zaključni izlet. Naša razredničarka je takoj naročila kontejner, vendar smo ga dobili šele prejšnji teden. Delavci Surovine so zahtevali, da morajo biti steklenice razbite, kontejner pa bodo že takoj odpeljali. Pa smo razbili steklenice, kontejner je odpeljal 670 kg stekla. In plačilo? Nakazali so nam 6,7 din, in ko so odšli poštno, je ostalo le 6,2 din. Naše petmesečno delo je tako vredno natanko dva čikgumija ali en sadni jogurt ali pa eno vozovnico na relaciji Gaber-Trebnje. Ali sta naš trud in delo res tako malo vredna? Zanima nas, po kakšni ceni prodajate surovine naprej, se sprašujejo učenci 8. razreda in Surovino iz Trebnjega prosijo za odgovor.

TOMOS ZA VARNEŠO VOŽNJO — Pretekli petek je bilo v Črnomlju pod tem naslovom regijsko tekmovanje, v katerem so se pomerili v poznavanju cestno-prometnih predpisov in vožnji s kolesi z motorjem osmošolci iz osnovnih šol Mirana Jarca Črnomelj, Podzemelj in Prevole. V tem vrstnem redu so bile tudi končne uvrstitve. Predstavniki Tomosa — sponzorja tekmovanja — so opozorili, da znanje tekmovalcev ni bilo zadovoljivo, vsaj v praktičnem delu ne. To bodo vsaj v črnomljski šoli lahko izpopolnili sedaj, ko so si kot zmagovalci prislužili Tomosovo kolo z motorjem. Na fotografiji je zmagovalna ekipa: Andrej in Miha Kolbezen, Jasmin Rahmanovič, Matej Malerič, Slavko Hudorovac in Mladen Stipanovič. (Foto: M. B.-J.)

ZMAGA BLANCI — V finalnem obračunu dvanajstega izmed 14 regijskih tekmovanj pod skupnim naslovom »Tomas za varnešo vožnjo« so v Sevnici zasluzeno slavili Blanci in si prislužili Tomosov moped avtomat. Blanca je zbrala le 117 kazenskih točk (od 480 možnih iz teoretičnega in praktičnega dela tekmovanja). Brestaničani 190, ekipa Rimskih Toplic pa 196. Na sliki: zmagovalna ekipa Blance z ravnateljem OŠ Francem Zorkom in mehanikom Tomosa, ki je poskrbel za Tomosov vozni park in tudi brezplačno popravil motorna kolesa Sevnčanov. (Foto: P. Perc)

Priznanja uspešnim

Ribniški šolarji tudi letos na več republiških tekmovanjih

RIBNICA — Podpredsednik občinske skupščine Ribnica Franc Mihalj je na svečanosti 22. maja podelil nagrade najuspešnejšim na občinskem šolskem tekmovanju iz znanja slovenskega jezika. Za drugo in tretje mesto sta prejeli nagradi Martina Kos in Zdenka Mihelič, medtem ko je bila prva nagrada podeljena Poloni Porenta že ob občinskem prazniku.

Ravnateljica osnovne šole dr. Franceta Prešerna v Ribnici Anica Benčina je povedala še, da potekajo zaključne prireditve za bralne značke in da jih bo letos prejelo na ribniški šoli na 400 učencev.

Šolarje nagradujejo za uspešno delo na raznih področjih tudi tako, da jih vodijo na ogled raznih kulturnih prireditev. Tako so učence nižje stopnje, ki so prizadevno sodelovali v dramsko-recitacijski, gledališki in lutkovni skupini, peljali na ogled predstave lutkovnega gledališča v Ljubljani, učence višje stopnje pa na ogled predstave Mladinskega gledališča v Ljubljano. Podobno so učence, ki se ukvarjajo s plesom in glasbo, odpeljali na operno predstavo. Zelo prizadevni so bili tudi likovniki, ki so se odzvali natečaju revije Kurirček, njihovi izdelki pa so bili razstavljeni v Moderni galeriji v Ljubljani. Učenci literarnodopisniškega krožka so ta dela opremili z besedili. Vsi ti so nato za nagrado obiskali razstavo v Moderni galeriji.

Solski mladinski pevski zbor je bil letos (sploh prvič) na reviji mladinskih pevskih zborov v Zagorju. Ribniški šolarji so se udeležili tudi natečaja »Odnos med udeleženci v prometu«, ki ga je razpisalo podjetje Integral. Petdeset učencev, ki so napisali najboljše naloge, so odpeljali nato na izlet. Tako sodelovanje naj bi pomagalo k izboljšanju odnosov med učenci-vozači in šoferji avtobusov, ki zdaj niso vedno najboljši.

Ribniški šolarji so tudi letos tekmovali na republiški ravni v znanju iz mnogih šolskih predmetov in drugih tem. Rezultati še niso znani. Pohvaliti velja tudi prizadevne šahiste, pravi ravnateljica Anica Benčina.

J. P.

ODIGRANO ČETRTO KOLO

NOVO MESTO — Te dni je bilo odigrano četrto kolo letošnje rekreativne lige v badmintonu. Poglejmo rezultate! Moški: Žižek — Lenart 2:0, Rifelj — Radež 2:0, Legan — Brudar 2:0, Andoljšek — Kopač 2:1, Špendal — K. Gutman 2:0, Svetina — Judež 2:0, Peljhan — Muihič 2:0, Božič — Golob 2:0, Les — Petrovič 1:2, Križman — Božič 0:2, Abram — R. Judež 2:1, M. Gutman — Lubej 0:2, Praž — Resnik 2:0 in Stegner — Malnar 2:0; ženske: Rifelj — Kovačič 2:0 in Peljhan — Muihič 2:0.

IZ NAŠIH OBČIN IZ NAŠIH

Socialni program v nastajanju

V novomeški občini se povečuje število prejemnikov družbenih pomoči

NOVO MESTO — Zaostrovanje gospodarske krize in prehajanje na tržni način gospodarjenja negativno vpliva na socialno varnost vse večjega števila delavcev in občanov tudi v novomeški občini. Vztrajno se povečuje število prejemnikov različnih družbenih pomoči, ta usmeritev naj bi bila v bodoče še bolj očitna.

Izdelava socialnega programa v občini Novo mesto je ena zadnjih nalog prejšnje občinske vlade. Narejen naj bi bil do konca junija, izhajal pa naj bi iz tega, da je osnova socialne varnosti delovno mesto, takšno, da jo bo zagotavljalo. Delovnih mest je danes premalo, nove naj bi iskali predvsem v obrti in kmetijstvu, pa tudi v manjših novih podjetjih. S socialnim programom naj bi v občini zagotovili načrtno reševanje socialnih težav.

V novomeški občini vse več ljudi išče informacije o pogojih in merilih za uveljavljanje socialno-varstvenih pomoči. Narasča število novih zahtevkov za pomoči. Vedno več je takih, ki želijo zaradi bistvenega znižanja tekočih mesečnih prejemkov ponovno ugotovljati višino prispevka za otroke v vrtcih, ki so se znašli med klavdivom in nakovalom zakona o pomočeh in zahtev, da pod pretvezo razbremenjevanja gospodarstva več pokasirajo od staršev. Zaradi nizkih osebnih dohodkov, ki v občini precej zaostajajo za republiškim povprečjem, novi prisilici seveda izpolnjujejo pogoje za pridobitev pomoči.

V novomeški občini se povečuje število prejemnikov varstvenega dodatka k pokojnini. Konec leta 1989 je prejemalo 1.888, v marcu 1990 pa 1899 ali skoraj četrtina vseh upokojencev. Po-

večuje se število prejemnikov otroškega dodatka. Konec leta 1989 ga je prejelo 2.095 družin za 4.609 otrok, v marcu 2.163 družin za 4.741 otrok. Strokovne službe pričakujejo, da se bo število prejemnikov te pomoči letos še povečevalo, pa žal ne v smislu zahtev, da bi morali biti vsi otroci deležni katere od oblik denarne pomoči. Ob približno enakem številu kadrovskega štipendij (1.742) se je za 144 odstotkov (iz 648 na 930) povečalo število štipendij iz združenih sredstev. Povečuje se število prejemnikov denarne pomoči kot dopolnilnega vira za preživljanje in začasnih pomoči, vse več družinam pa je treba z enkratno pomočjo pomagati iz hujših trenutnih materialnih stisk. Lani jih je bilo 468, v prvih mesecih 1990 že 58. Povečuje se tudi število občanov, ki prosijo za oprostitev plačila participaci-

Kruha vse manj

Neobetavne napovedi (ne)gospodarskega razvoja v (ne)gospodarski podarstvu Posavja

Po podatkih, ki jih je zbrala strokovna služba enote za zaposlovanje v Posavju s sedežem v Sevnici, so namreč delovne organizacije brežiške občine napovedale zmanjšanje povprečne zaposlenosti za 2,8 odstotka oz. za 16 oseb, v sevniški občini pa kar za 2 odst. (132 oseb). V obeh primerih gre običajno zmanjšanje zaposlenosti v gospodarstvu za 3,4 odst. V brežiški občini napovedujejo največje zmanjšanje gozdarstvo, industrija in kmetijstvo v sevniški industriji pa skoraj ni organizacije, kjer ne bi napovedali zmanjšanja števila zaposlenih. Med temi sta prejemnik Kopitarna in Stilles, medtem ko Jutrzanje vprašalnika niso vrnili.

V krški občini ugotavljajo nekoliko večje zmanjšanje zaposlenosti v negospodarski, predvsem v izobraževalni kulturi, znanosti pa tudi v družbenopolitičnih organizacijah in skupnostih, sicer skupaj za 2,2 odst. (23 oseb), medtem ko naj bi gospodarstvo povečalo zaposlenost le za 20 delavcev.

Da se bo letos zares zelo zmanjšala povpraševanje po delovni sili, kaže tudi naslednji podatki. Brežiške organizacije napovedujejo potrebo samo 104 delavcev, to je 80 manj kot lani. Podobno velja za Sevnico, kjer potrebo je 89 delavcev, kar je 31 odst. manj kot lani. Sevniške organizacije napovedujejo 108 upokojitev, namesto teh bo na voljo le 17 odst. izpraznjenih delovnih mest; Brežičani načrtujejo 13 upokojitev, nadomestili pa naj bi le 1 odst. na ta način izpraznjenih delovnih mest. Niti razvita krška občina ni izjema, saj Krčani napovedujejo samo 14 potreb po delavcih (za 100 manj kot lani), upokojili naj bi 158 delavcev, njihovo mesto pa naj bi prišla le dob četrtina novih.

Upadanje povpraševanja po delovni spremlja v brežiški in sevniški občini boljše kvalifikacijska sestava potreb delavcih od tiste v preteklem letu. N. prijetno presenečenje je Krško, kjer organizacije napovedale slabšo kvalifikacijsko sestavo potreb po delavcih kot preteklo leto. Kar 64 odst. vseh potreb Krčanov predstavljajo namreč potrebe po nekvificiranih in priučenih delavcih.

P. PERC

ANSAMBEL FRANCJA OCVRKA — Narodnozabavni ansambel Francija Ocvirka iz Sevnice zojet igra na vseh koncih in krajih. Tokrat godci nastopajo z novim kitaristom Jožetom Živcem. Franci Ocvirki je pred leti prejel zlato plaketo na srečanju harmonikarjev v Ljubčeni in od takrat ga je igra harmonike vsega prevzela. Fantje igrajo po svetbah in veselnicah, ne odročajo pa se tudi dobrodelnim nastopom. Precej imajo tudi lastnih skladb, za katere pišejo besedila sami, glasbo pa ustvari Franci. Vsi tisti, katere ta sestav zanima ali bi ga radi povabili na veselico, se lahko oglašijo na naslov: Ans. Francija Ocvirka H M 17 Sevnica.

Ni ne služb ne stanovanj

METLIKA — Od začetka lanskega novembra deluje v Metliki Center za socialno delo v ustanavljanju. Ta center v bistvu opravlja dela prejšnje strokovne službe skupnosti socialnega skrbstva. Nanovo pa so začeli urejati skupno evidenco socialnovarstvenih pomoči, tako da bodo ti podatki zbrani in enem mestu, medtem ko je bilo to prej razdrobljeno in je imelo otroško varstvo svojo evidenco, zdravstvena skupnost svojo, socialno skrbstvo svojo itd.

»Sedaj smo na centru zaposleni skupaj s strojejsko štirje ljudje, čimprej pa naj bi zaposlili še enega socialnega delavca, kar nam pripada tako glede na kriterije kot tudi glede na resnost problemov, s katerimi se na tem področju v naši občini srečujemo in spopadamo,« pravi vodja centra Nada Krašovec. »To nam bo omogočilo, da se bomo lahko posvečali tudi preventivni dejavnosti, za katero sedaj nimamo dovolj kadra.« Skupaj z referatom za bore imajo računalniki in vanj vnašajo poleg evidences borcev tudi vse podatke, ki omogočajo čim jasnije sliko socialnega stanja posamezne družine. Tako je na enem mestu možno dobiti vse podatke, ki naj čim

jasneje pokažejo sliko socialnega stanja družine, od otroškega dodatka, socialne pomoči, plačila ali doplačila k oskrbnim stroškom v socialnih zavodih, subvencije za plačilo stanarine do kadrovskega štipendij.

Še vedno je največji socialni problem v metliški občini zaposlovanje. Ta problem je tako rekoč iz meseca v mesec večji in resnejši in večina drugih socialnih težav izhaja prav iz nezaposlenosti. Zaradi nezaposlenosti za socialno pomoč prosi vse več mladih ljudi, tudi takih, ki so komaj odslužili vojaščino. Očitno je tudi, da pri konkretnem reševanju socialnih težav ljudje preveč pričakujejo od Centra za socialno delo. Center nima ne stanovanj ne služb, pa tudi izvršilne moči ne. Vse, kar lahko naredi, lahko le v sodelovanju z drugimi službami in institucijami, sami lahko v najboljšem primeru odobrijo le socialno pomoč, pa še pri tem morajo natančno upoštevati stroge kriterije. »Na srečo dobro sodelujemo z Rdečim križem in precej problemov na terenu rešujemo s pomočjo aktivistov Rdečega križa,« pravi Krašovec.

A. B.

Dvakrat močno obdavčene plače

Kar 90 odst. Kometovih proizvodnih zmogljivosti dela za izvoz — Največji strošek so plače, ki pa jih pogoltna država dvakrat krepko obdavči

METLIKA — Približno tak rezultat, kot so ga dosegli v prvem četrtletju, pričakujejo v metliškem Kometu tudi po izteku letošnjega prvega polletja. Še pravi, da poslujejo v okviru zastavljenega plana, kar v sedanjih razmerah v tekstilni industriji pomeni dokaj uspešno. Pa na ni to poslovanje tudi v finančnem pogledu bolj uspešno, je krivda, trdijo v Kometu, v nenormalno hudi obremenitvi gospodarstva.

Za relativno uspešno poslovanje Kometa gre v prvi vrsti zaslugi dejstvu, da je ta metliška firma že leta usmerjena v glavnem v izvoz. Včasih je tak izvoz, še pravi izvoz storitev, tako imenovani »lohn« posel, veljal za »črnski« posel, danes pa je še kako dobrodošel, saj devize pri takem poslu redno »cingljajo«, kar je v času, ko se za tekstilce domači trg zaradi drastičnega padca kupne moči in vsesplošne finančne nediscipline usodno krči, lahko kar odresilno. Že do tega leta je večina Kometovih proizvodnih zmogljivosti dela za izvoz, letos pa so ta delež še povečali, tako da je v prvem četrtletju kar 90 odst. Kometovih zmogljivosti delalo za izvoz na konvertibilno tržišče.

Pri tem je prihodek znašal 21 milijonov dinarjev, od tega pa so zaradi strukture proizvodnje (storitve) največji stro-

šek bile plače, kar 9 milijonov din ali 44 odst. vseh stroškov. Po odbitku vseh stroškov je ostalo 2,3 milijona dinarjev bruto dobička, od tega pa je moral Kometa plačati kar 1,8 milijona din raznih prispevkov, tako da jim je ostalo le prv milijona dinarjev akumulacije. »To, da smo morali od 2,3 milijona din bruto dobička plačati kar 1,8 milijona din prispevkov, imamo v Kometu za nepošteno. Država nam ne dovolj, da bi si vsaj malo opomogli, ampak gleda, da reveža udari že takoj na začetku, da ja ne bi mogel zadihati,« pravi v Kometu. »V našem primeru je to nepošteno, ker večji del tega »dohodka« predstavljajo osebni dohodki, ki pa so strošek in tako so plače še enkrat močno obdavčene: najprej v obliki prispevkov iz bruto osebnih dohodkov in sedaj še v obliki prispevkov iz dobička. To bi bilo prav, če bi namesto ljudi delali roboti.«

Kakorkoli že, v Kometu bodo še naprej v glavnem delali za izvoz, v glavnem za stalne in dolgoletne naročnike znane firme iz Nemčije; z nekaterimi poslujejo neprekinjeno že več kot 15 let. »Kar zaslužimo, zaslužimo v Evropi, najbolj zahtevnih tržiščih, ne pa doma, kjer je tržišče še vedno neurejeno in nenormalno. Domači trg pa se mora ustrediti, vendar je sedaj na potezi državna mora zmanjšati obveznosti gospodarskega sveta, le tako se bodo lahko znizale cene. Če tega ne bo, se bomo še naprej vrtno začaranim krogu,« trdijo v Kometu, kjer imajo s tem več kot dovolj izkušenj in problemov.

Kot dolgoletni in za svoj obseg vse izvoznik Kometa boleče občuti tudi pomanjkanje dinarja v primerjavi s konvertibilnimi valutami. Pravijo, da je dinar precejšen vsaj za petino. Zanje, pravijo, tudi omejitve osebnih dohodkov prav nič potrebna, saj je Kometa vedno izplačal le toliko, kot je glede na ustvarjeno lahko. To pa, žal, ni veliko. V prvem četrtletju je tako povprečna plača znašala 3.362 dinarja na mesec.

Pet tednov pri naših v Kanadi

»Zdaj vsaj vem, kakšno kulturno pomoč potrebujejo tamkajšnji slovenski izseljenci,« pravi Silvester Mihelčič, ki je tam koncertiral in pomagal

Belokranjski glasbenik Silvester Mihelčič iz Črnomlja se je to pomlad spet odpravil na dolgo pot čez Atlantik, tokrat v Kanado med slovenske izseljence, pri katerih je gostoval od 13. aprila pa vse do 17. maja. To svojo do'go koncertno turnejo po krajih, kjer bivajo kanadski Slovenci, je posebej za Dolenjski list opisal v pričujočem prispevku. Takole pravi:

V Kanado sem odšel kot glasbeni pedagog, koncertant in skladatelj na povabilo kulturnega centra župnije sv. Gregorja Velikega v Hamiltonu. Festival Ljubljana je podprl to mojo kulturno mislijo, češ da »je Silvester Mihelčič v dveh desetletjih prek Festivala Ljubljana uspešno koncertiral na slovenskih in jugoslovanskih koncertnih odrih, nedavno tudi v Sovjetski zvezi, kamor ga bomo spet poslali februarja 1991 na povabilo Goskoncerta iz Moskve, in povabilo iz Kanade samo potrjuje njegovo kvaliteto«. S takim las-kavim priporočilom domače ustanove sem torej ponovno stopil na severno-ameriška tla, v meni pa je telesa še ena želja, namreč ta, da bi čas, ko ne bom nastopal, izbral kar najbolj koristno.

Ko sem opravil prvo srečanje s Slovenci na farnem banketu, ki so ga pripravili v mojo čast v banketni dvorani

že omenjene hamiltonske cerkve, so za naslednji dan že napovedali moj solistični koncert z elektronsko harmoniko. Predstavili so me kot »poslanca etnografskega glasbenega izročila Slovenije, ki nudi občinstvu izjemne glasbene večere«. Naj ob tem povem, da sem imel s seboj paste in grafike novomeškega slikarja Janka Orača, ki je prav za mojo turnejo ustvaril dvanajst del na temo Slovenske domačije. Ob vsakem svojem nastopu sem pripravil razstavo teh njegovih del in razstavljena dela so smiselno popestrila moje izvajanje.

Ljudje so pokazali skoraj nostalgčno zanimanje za moj in Oračev način izražanja. Tako je torej Miniart iz Črnomlja, ki sem ga seveda zastopal tudi v Kanadi, na tem mojem koncertnem potovanju utrl pot tudi likovni umetnosti. Običaj je, da se koncertant po prireditvi pridruži poslušalcem v dvorani. Stiski

rok in besede so mi povedali, da so naši ljudje tam čez željni tudi resne glasbe, ne samo narodnozabavnih zvokov, s kakršnimi so jih desetletja obkladali najrazličnejši tovrstni ansambli, ki jih je iz Slovenije pošiljala Slovenska izseljenska matica. Naši ljudje v Kanadi in ZDA se ne le zabavajo, temveč je med desetisočniki nemalo takih, ki radi obiskujejo tudi koncerte, operne predstave, razstave ipd. Na ljudi, ki bi radi tudi kaj resnega, pa je izseljenska matica do zdaj vse premalo mislila.

Med pogovorom po prvem koncertu sem poslušalcem pripovedoval, kaj vse obvladam in česa ne. Takoj so začele deževati ponudbe, da bi tu in tam pomagal na glasbeno kulturno področje. Tako sem se nehote vrnil v njihovo ljubiteljsko kulturo in takoj opazil, kaj vse potrebujejo. V Hamiltonu so mi »obesili« tri zborove, otroškega, ki deluje v okviru slovenske šole, pa mladinskega in mešanega, ki sta ustanovljena pri cerkvi sv. Gregorja Velikega, povrhu pa še tri folklorne skupine. Za folklorno skupino KUD Bled sem z magnetofonskega traku »prepisal« note za Semiško ohcet, za drugi dve skupini pa pripravil glasbene posnetke na podlagi not.

V Torontu sem imel tri koncerte. Tam sem našel na enake potrebe Slovencev kot v Hamiltonu, a kaj, ko je v petih kratkih tednih nemogoče vsem ustrediti. Tako sem na prošnje lahko le svetoval, zborovodje pa povabil na pevске vaje, ki sem jih pripravil v Hamiltonu.

Posebno doživljam srečanje s torontskimi radiom, ki vsak dan oddaja v slovenskem jeziku. V kontaktni oddaji sem se slovenskim izseljencem oglašil tudi sam, zato vidim tudi v tem razlog, da so v tako velikem številu prišli na moje koncerte. Predvajali so tudi kaseto Minute z glasbo Kanade, ki sem jim jo predložil, sestavili pa smo jo nekaj dni pred mojim odhodom čez Atlantik Božena Petrov, Srečko Jurejevčič in jaz za poslušalce novomeškega Studia D. Kako odmevna je bila ta oddaja, dokazuje dejstvo, je šla ta kasetna potem iz rok v roke in vsi so si je želeli presneti. Prišlo mi je na misel, da bi lahko poslej z Dolenjske pošiljali »zvočna pisma« v Kanado in tam naše ljudi seznanjali s kulturnimi dogajanjmi pri nas.

13. maja, bila je nedelja, smo v Hamiltonu pripravili zaključni nastop

vseh, ki so sodelovali pod mojim vodstvom. Ker je bil materinski dan, se je zbralo nenavadno veliko ljudi. Nastopili so pevski zbori, folklorne skupine, prekmurska rojakinja Darinka Ferletič, ravnateljica slovenske šole v Hamiltonu, je pripravila recital Slovenija — moja dežela, ki sem ga jaz opremil z glasbo, mladi iz slovenske šole pa so se predstavili z dvema igricama. Obiskovalci so bili navdušeni.

Ne morem si ka, da ne bi povedal tudi naslednjega. Enega od svojih koncertov sem imel v domu starejših ljudi Lipa v Torontu. Za nastop sem izbral najstarejše pesmi in plese Slovenije. Izvajanje sem poenostavil, saj so Slovenci in Slovenke takoj začeli te pesmi prepevati. Bilo je ganljivo, potočila se je marsikatera solza. Po koncertu sem s harmoniko obiskal tudi bolnike, priklenjene na postelje. Srečanje z očmi teh ljudi je name delovalo kot magnet in v meni je nekaj reklo, da se moramo v ta dom še vrniti. Še marsikaj bomo morali storiti, da bomo vsaj malo povežali slovenski rod, tako neusmiljeno razkropljen po vsem svetu.

Knjižnici župnije sv. Gregorja Velikega v Hamiltonu sem pustil 47 mojih rokopisov in posnetkov in se poslovil z besedami: Nasvidenje oktobra! Zdaj vsaj vem, kakšno kulturno pomoč naši onkraj »luže« predvsem potrebujejo.

SILVESTER MIHELČIČ

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 2. do 18. maja so v novomeški porodnišnici rodile: Mojca Jevšnik s Senovega — Matica, Ružica Filipovič iz Črnomlja — Iris, Mirjana Matešič iz Reštovega — Marinka, Vesna Pečarič iz Obreže — Ano, Renata Kralj iz Potočne vasi — Klavdijo, Milena Menič iz Malega Podloga — Majo, Jožica Žganjer iz Metlike — Tomislava, Marija Svajger iz Črnomlja — Tomaža, Banica Brnec iz Rosalnica — Toneta, Bernarda Nadu z Drečjega Vrha — Majo, Darja Mahne iz Kostanjevice — Romano, Lidija Lindič iz Vinice — Ines, Štefka Brkopec iz Dol. Suhadola — Andreja, Brigita Ruperčič iz Dol. Maharovca — Majo, Mira Svajger iz Irče vasi — Matica, Sonja Jarc iz Dol. Podboršta — Katjo, Elizabeta Grebenc z Mirne — Vita, Jelena Alibašič iz Črnomlja — Teo, Anica Lužar iz Šenturja — Katarino, Nada Jordan iz Dol. Stare vasi — Sabino, Gordana Kosič iz Ozlja — Marka, Anica Vrančar iz Metlike — Jureta, Slavica Udovč z Vrha pri Šentrupeju — Tanjo, Slavica Mašič iz Črnomlja — Igorja, Karlina Moravec iz Svržakov — Slava, Stanka Založar iz Dol. Brezovice — Matejo, Zdenka Rahija iz Mošancev — Ivano, Darinka Malešič iz Metlike — Simona, Rozalija Jerman iz Semiča — Jerneja, Liljana Mavsar s Potovega Vrha — Neja, Terezija Anželj z Vrha pri Trebelnem — Natalijo in Bojana, Jožica Konda iz Semiča — Katjo, Marinka Nemančič iz Slamne vasi — Majo, Anica Medel s Sel pri Ratežu Natašo, Darinka Jakše iz Moverne vasi — Bojana, Liljana Šebuk iz Semiča — Saša, Jelka Zupan iz Loške vasi — Katjo, Stanislava Gerdin iz Razbora — Petra, Danica Vidmar iz Dol. Nemške vasi — Lariso, Vida Muhič z Orklyevca — Tadeja, Marija Savič iz Male Loke — Jasno, Jožica Novak iz Loke — Tanjo, Branka Škoda s Podboršta — Boruta, Bojana Matešič iz Rosalnica — Jerne-

jo, Marica Strniša iz Vrbovca — Mojca, Marjeta Lavrič iz Drganjih sel — Tino, Janja Mihalič iz Družinske vasi — Anžeta, Vesna Jelenič iz Ozlja — Ivano, Mojca Keber iz Birne vasi — Karmen, Mojca Božič iz Jedinščine — Mišo, Marija Grabek iz Petrove vasi — Matjaža, Majda Kristan iz Praproč — dečka.

IZ NOVEGA MESTA: Mojca Grah, Slavka Gruma 12 — Roka, Metka Cigar-Skrinjar s Ceste herojev 26 — Lidijo, Milena Volčanjk, Pod Trško goro 14 — Denisa, Zlatka Resnik s Ceste herojev 4 — Vita, Mira Dujakovič z Broda 6 — Žarka, Dragica Medved iz Vandotove 13 — Tatjano, Suzana Kastelec iz Jedinščine 3/a Saro, Zora Milošević iz Ragovega 7 — Sonjo, Lea Hribar z Drske 46 — Teo, Bahrija Mujič, Nad mlini 24 — Eldarja, Vitomira Bečević, Slavka Gruma 4 — Saro, Milka Durič s Ceste herojev 62 — Dunjo, Danica Kenda iz Čankarjeve 62 — Jaka, Jožica Zadnik iz Segove 6 — dečka. Čestitamo!

Verjamemo tistim, ki jim zaupamo, in ti zaupajo na podoben način dalje in na koncu je vedno lažnivec, ki zaupanje s pridom izrabli.

P. ZIDAR
Smisel življenja je obdelava informacij.

A. C. CLARKE
Čas ne dela za tiste, ki bi hoteli biti, četudi za ceno trpljenja, veliki.

E. FRITZ
Kdor hoče žensko, mora znati samo hvaliti in se dobrikrat njenemu samoljubju.

G. SAND
Vse v nas se upira minevanju kot bolečini in smrti.

C. MILOSZ
Saj se mogoče ne zgodi nič nekoristnega.

M. MAETERLINCK

Avto-hit trgovina z vozili in deli Novo mesto, d.o.o.

NOVO MESTO
Stranska vas 1
tel. (068) 43-502

Obveščamo cenjene stranke, da smo odprli novo trgovino z vozili.

- Prodajamo nova in rabljena vozila znamke toyota, mazda in ford.
- Prodajamo po sistemu staro za novo.
- Nudimo strokovno pomoč pri prodaji in nakupu.

Dotatne informacije dobite po telefonu vsak dan od 17. do 19. ure, ob sobotah od 9. do 13. Se priporočamo!

VZGOJNOVARSTVENA ORGANIZACIJA OTON ŽUPANČIČ ČRNOMELJ

razpisuje

JAVNO DRAŽBO, in sicer:

a) 14. 6. 1990 ob 12. uri v prostorih vrta na Čardaku za prodajo enosobnega stanovanja na Čardaku v Cankarjevi ulici 2. Stanovanje meri 42,35 m² (z balkonom in kletnimi prostori), nahaja se v II. nadstropju bloka. Izklicna cena 350.000,00 din

b) 15. 6. 1990 ob 12. uri v prostorih vrta Semič za prodajo enosobnega stanovanja v Semiču 30/b. Stanovanje meri 31,59 m² (z balkonom in kletnimi prostori), nahaja se v I. nadstropju bloka. Izklicna cena: 200.000,00 din

Dražbeni pogoji:

- interese lahko sodelujejo na javni dražbi, če pred pričetkom dražbe vplačajo varščino v znesku 10% od izklicne cene
- uspel bo ponudnik, ki bo ponudil višjo ceno,
- neuspelem dražiteljem bomo varščino vrnili,
- uspelemu ponudniku, ki bo odstopil, bomo varščino obdržali
- prometni davek in druge dajatve plača kupec in niso vštete v izklicno ceno,
- kupoprodajno pogodbo je treba skleniti v 15 dneh po opravljeni javni dražbi. Kupnino plača kupec ob sklenitvi kupne pogodbe.

Ogled stanovanj je lahko vsak dan od 7. do 14. ure, oziroma v Semiču od 15. do 20. ure v času objave.

Kmetijska zadruga Krka, n.sub.o. Novo mesto

MERCATOR-KZ KRKA n. sub. o. NOVO MESTO
TOZD BRAZDA n. sub. o. NOVO MESTO
Pot na Gorjance št. 8, NOVO MESTO
DELAVSKI SVET TOZD

razpisuje dela

— pomočnik direktorja TOZD (delavec s posebnimi pooblastili in odgovornostmi)

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev po zakonu izpolnjevati še naslednje pogoje:
— da imajo končano šolsko izobrazbo VI. ali V. stopnje strojne ali kmetijske smeri in 4 oziroma 5 let delovnih izkušenj.

Kandidat bo izbran za 4 leta. Kandidati naj pisne vloge z dokazili o šolski izobrazbi in opisom delovnih izkušenj pošljejo na gornji naslov z oznako »za razpisno komisijo« v 15 dneh po objavi. O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po končanem zbiranju ponudb.

novoles

Lesni kombinat NOVOLES n.sol.o., Straža, Na žago 6
Delovna skupnost strokovnih služb

objavlja javno licitacijo za odprodajo osnovnih sredstev, ki bo v sredo, 13. 6. 1990, ob 10. uri v sejni sobi DSSS v Straži.

Zap. št.	Naziv	Izklicna cena
1.	Adria IMV — 450 št. 7, letnik 1983	6.000,00 din
2.	Adria IMV — 450 št. 8, letnik 1983	6.000,00 din
3.	Adria IMV — 450 št. 12, letnik 1983	6.000,00 din
4.	Adria IMV — 450 št. 11, letnik 1983	5.000,00 din
5.	Adria IMV — 450 št. 1, letnik 1983	4.500,00 din
6.	Adria IMV — 450 št. 3, letnik 1983	4.500,00 din
7.	Adria IMV — 450 št. 9, letnik 1983	4.000,00 din
8.	Adria IMV — 450 št. 19, letnik 1983	2.000,00 din

Prometni davek za izlicitirano ceno plača kupec. Na licitaciji enakopravno sodelujejo fizične in pravne osebe, ki pred licitacijo vplačajo varščino v višini 10 odstotkov od izklicne cene. Predstavniki pravnih oseb morajo predložiti pooblastilo. Nakup bo potekal po načelu »VIDENO — KUPLJENO«, kasnejših reklamacij ne bomo upoštevali. Ogled in plačilo varščine bo na dan licitacije od 9. do 10. ure v interni blagajni DO Novoles, Straža, DSSS. Kupljeno blago mora kupec plačati in prevzeti najkasneje v petih dneh po licitaciji, sicer bomo menili, da odstopa od nakupa, in bomo varščino zadržali.

IZJEMNA PRILOŽNOST

Pri Rudniku Senovo lahko nabavite kvaliteten rvavi premog 14,5 odstotka ceneje. Razen tega vam nudimo brezplačen prevoz do razdalje 30 km. In kakšen je vaš prihranek pri nabavi na primer 5 ton kock? Natanko 972,70 din!

	stara cena	priložnostna cena
5 ton kock prevoz do 30 km	4.835,50 360,20	4.223,00 —
	5.195,70	4.223,00

Številke so prepričljive!

Izrabite to izjemno priložnost, ki jo nudimo od 23. 5. 1990 do vključno 15. 6. 1990. Nakup lahko uredite na blagajni ali komerciali Rudnika Senovo.

Rudnik Senovo
Titova 106
68281 SENOVO
0608/29-315

Slovenija Moja dežela.

objavlja prosta dela v karosernici, lakirnici in montaži R-4 in R-5.

Delo takoj dobijo:

- brizgalci
- kleparji
- varilci
- avtoelektrikarji
- PK in NK delavci

Delo je normirano, dvoizmensko, z urejenim prevozom in s primernim osebnim dohodkom! Prednost pri izbiri imajo mlajši delavci z odsluženim vojaškim rokom! Pisne vloge pričakujemo v 8 dneh, vabimo pa vas tudi na osebni razgovor.

Naš naslov: IMV-TOZD REVOZ, kadrovska služba, Zagrebška 20, Novo mesto.

tedenski koledar

Četrtek, 7. junija — Robert Petek, 8. junija — Medard Sobota, 9. junija — Primož Nedelja, 10. junija — Marjeta Ponedeljek, 11. junija — Žalika Torek, 12. junija — Adela Sreda, 13. junija — Anton

LUNINE MENE
 8. junija ob 13.01 — ščip

kino

BREŽICE: 8. in 9. 6. (ob 20. uri) ameriški erotični film Servis za avtomobile in moške. 10. (ob 18. in 20. uri) in 11. 6. (ob 20. uri) ameriški kriminalni film Tatovi poršev. 12. in 13. 6. (ob 20. uri) ameriška komedija Zaljubljeni porotnik.
ČRNOMELJ: 7. 6. (ob 20. uri) ameriška drama Obtožena. 8. in 10. 6. (ob 20. uri) ameriška črna komedija Voja zakonec Rose. 10. 6. (ob 18. uri) ameriški kungu film Kong fu pobalini — I. del. 12. 6. (ob 20. uri) ameriški spektakel Konan — II. del.
KRŠKO: 7. 6. (ob 20. uri) ameriški triler Tequila Sunrise. 8. 6. (ob 22. uri)

ameriška erotika Ljubezen v svili. 10. 6. (ob 18. uri) ameriški glasbeni film U 2 (velika rock predstava). 12. 6. (ob 20. uri) film Poljub ženske pajka. 13. 6. (ob 19. uri) ameriški avanturistični film Indiana Jones in zadnji križarski pohod.
KRMELJ: 9. 6. ameriški grozljivi film Petek, 13.
KOČEVJE: 7. (ob 19. in 21. uri) in 8. 6. (ob 19. uri) ameriški akcijski film Avtocesta smrti. 9. in 10. 6. (ob 19. uri) ameriški akcijski film Dinamit Jackson. 9. in 10. 6. (ob 21. uri) ameriška historična melodrama Nevarna razmerja. 11. in 12. (ob 19. in 21. uri) ameriška ljubezenska komedija Ko je Harry srečal Sally. 13. 6. (ob 19. in 21. uri) erotični film Ljubezen in strast.
NOVO MESTO — DOM KULTURE: 7., 9. in 10. 6. (ob 18. in 20. uri) ameriški akcijski kriminalni film Črni dež. 8. 6. (ob 20. uri) koncert glasbene šole Novo mesto. 9. in 10. 6. (ob 22. uri) ameriški erotični film Porno baby. Od 11. do 14. 6. (ob 18. in 20. uri) ameriška fantastična komedija Vrnitev v prihodnost — II. del.
SEVNICA: 7. in 8. 6. ameriški grozljivi film Petek, 13. — 7. del. 9. in 10. 6. ameriški film Ninja in 13 kondorjev. 11. in 12. 6. slovenski lutkovni film Zvezdica zaspanka.

čestitke

DRAGIMA staršema Jožetu in Mariji Prijatelj iz Zeljn pri Kočevju ob njunem jubileju želijo vse najboljše njuni otroci z družinami. 280

kmetijski stroji

PRIKOLICO za traktor Tomo Vinčič, novo, izdelano doma, prodam. 273
ŽITNI KOMBAJN Claas prodam. Mirček, Mačkovec 15, Novo mesto. 299
TRAKTOR TV 818 in frezo, novo, prodam za 62.000,00 din. (068) 49-202. 329
TRAKTORSKE grablje SIP za sušenje sena, rabljene eno sezono, prodam. Bobnar, Novomeška 55, Straža, 85-306. 333
KOMBAJN Clas Cosmos — bunker preša, hidravlični volan, kosa 220 cm, prodam. Stjepan Blažević, Otok 104, 41430 Samobor. 336
GRABLJE SIP, plug, brane prodam. Polde Zupančič, Dol. Gradišče 10, Šentjernej. 354
OBRAČALNIK za seno za TV prodam. Franc Gotlib, Gor. Ponikve 19, Trebnje. 362
SNOPOVEZALKO BCS, mlatilnico ter obžagan les za ostreže prodam. Alojz Kastelic, Vinja vas 12, Novo mesto, 43-049. 368
PLUG posavec, nov, prodam 25% ceneje. Franc Mali, Krka 16 a, Novo mesto, 27-814. 376
TRAKTORSKE GRABLJE, dobro ohranjene, širine 2,20 m, ugodno prodam. Kos, Dolnji Maharovec 7, Šentjernej. 390
TRAKTOR FIAT ŠTORE 402, letnik 1980, prevoženih 2000 ur, zelo ohranjen, prodam. Cena po dogovoru. Jože Vegelj, Kraška vas 6, Cerklje ob Krki, (0608)32-457. 402
OBRAČALNIK za seno za traktor TV 720 prodam. Franc Jakoš, Šentrupret 3. 406
TRAKTORSKO kiper prikolico, nosilnost 4 tone, prodam. (0608)60-202. 415
ENOOSNO traktorsko prikolico, nosilnost 5 ton, prodam. Jože Bratkovič, Dobravica 36, 68310 Šentjernej. 417

kupim

KUPIM Burdo special 11/1987 braut - mode in Burdo special braut - mode leto 1989. 24-249. 325

motorna vozila

TOMOS avtomatik Colibri, nevožen, ugodno prodam. 43-718. 274
ZASTAVO 101, letnik 1977, odlično ohranjeno, prodam za 21.000 din. Naslov v oglašnem oddelku. 277
FIAT 126, starejši, registriran do marca 1991, prodam. Radkovič, Dol. Brezovica 2, Šentjernej. 278
GOLF GTD, letnik 1985, prodam. Gor. Kamence 23, Novo mesto. 279
R 4 TL, letnik 1977, malo karamboliran, v voznem stanju, neregistriran, prodam. Marjan Tomašev, Ragovska 16, Novo mesto, 20-373. 282

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: DIC, toz Dolenjski list, Novo mesto.
UREDNIŠTVO: Drago Rustja (glavni urednik in vodja tozda), Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik Priloge), Mirjam Bezek-Jakše, Bojan Budja, Breda Dušič, Anton Jakše, Zdenka Lindič-Dragaš, Martin Luzar, Milian Markelj, Pavel Perc, Jože Primc, Jože Simič, Jožica Teppy in Ivan Zoran.
TEKOČI RAČUN pri SDK Novo mesto št.: 52100-603-30624. Devizni račun št.: 52100-620-970-25731-128-4405/9 (LB — Dolenjska banka d.d. Novo mesto).
IZHAJA ob četrtkih. Posamezna številka 7 din, naročnica za 2. trimesecje 80 din; za delovne in družbene organizacije 160 din; za tujino 40 ameriških dolarjev ali 70 DM (ali druga valuta v tej vrednosti) na leto.
OGLASI: 1 cm v enem stolpcu za ekonomske oglase 100 din, na prvi ali zadnji strani 200 din; za razpisne, licitacijske ipd. 120 din. Mali oglasi do deset besed 80 din, vsaka nadaljnja beseda 8 din.
NASLOV: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 130. Telefon: uredništvo (068) 23-606, 24-200, naročniška služba, ekonomska propaganda in fotolaboratorij 23-610, mali oglasi in zahvale 24-006. Nenaročniški rokopiesi in fotografije ne vračamo. Na podlagi mnenja republiškega komiteja za informiranje Republike Slovenije (št. 23 od 21. oktobra 1988) se za Dolenjski list ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov. Časopisni atavke, prelom in filmi: DIC, toz Grafika, Novo mesto. Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

FIAT 126 P, dobro ohranjen, star dve leti in pol, prodam. Cena 28.000 din. 367
JUGO 45 AX, star 2,5 leta, prevoženih 25.000 km, prodam. (068)58-249, do 19. ure. 370
Z 750, letnik 1981, prodam. Bašelj, 73-292. 371
JUGO 55 KORAL, star eno leto, registriran do aprila 1991, prodam. 84-843. 372
Z 101 GTL, letnik 1984, prodam. Darinka Steingel, Sadinja vas 16, Dvor. 374
PRODAM nove rezervne dele za motor avtomobila prve 1000. 40-367. 375
RENAULT 4 GTL, letnik 1985, registriran do aprila 1991, prodam za 38.000,00 din. Informacije na 25-235. 377
R 18 TLJ, letnik 1987, prodam ali menjam. 51-667 int. 29 ob delavnih od 7. do 13. ure. Damir Grguraš, Železničarska 4, Črnomelj. 381
126 P, letnik 1980, dobro ohranjen, 43000 km, in Z 101 confort, letnik 1982, prodam. 25-325. 382
KADETT LS, letnik 1985, odlično ohranjen, garažiran, radio z notranjo anteno, prodam. 21-818, po 17. uri. 383
ZASTAVO 101 GT, letnik 1984, prodam. 26-812, zvečer. Ogled popoldne: Ločna 24, Novo mesto. 384
GOLF JGL diesel, letnik 1985, prodam. Jančar, Črmošnjice 2 pri Stopičah. 385
126 PGL, nov, rdeče barve, prodam. 43-622. 388
Z 128, letnik 1985, prodam. Stane Butalin, C. herojev 26, Novo mesto. 389
MORIS MARINA, letnik 1978, ugodno prodam. (0608)82-545 po 14. uri. 391
STAREJŠO, zelo dobro ohranjeno in registrirano mazdo 1200, z veliko količino rezervnih delov, prodam. 24-192. 393
NOVO SAMARO, 5 vrat, prodam ali menjam. 41-169. 394
Z 750, letnik 1980, generalno obnovljeno, ugodno prodam. (068)51-165. 395
Z 101, starejši letnik, prodam. Janez Lenart, Tomažja vas 25, Škočjan. 396
JUGO 45, letnik avgust 1989, rdeče barve, prodam ali zamenjam za cenejšo vozilo. (068)44-756, po 16. uri. 397
R 4 GTL, letnik 1986, prodam. Radovan, C. oktobrskih žrtv 25, Šentjernej. 398
MINI 1100 SPECIAL, letnik 1979, in jugo 60, letnik 1990, prodam. 21-114. 399
Z 126 P, letnik september 1988, 12000 km, prodam za 4700 DEM dinarske protivrednosti. (0608)61-566. 400
JUGO 45, letnik 1986, registriran do maja 1991, prodam. 25-821. 403
Z 750, letnik november 1981, prodam. Turk, Vel. Brusnice 58 a, Brusnice. 404
JUGO 45, star 6 mesecev, prodam. Cena po dogovoru. 84-588 ali na naslov: Karel Lukan, Ob Krki 11, Straža. 405
Z 101, letnik 1978, in pralni stroj Obodin prodam. 41-028. 408
Z 101 JUGO SKALA 55, november 1989, prodam. Cena 67.000 din. (068)45-317, popoldne. 411
OPEL KADETT 1200, letnik 1979, prodam. (0608)60-202. 412
MOTOR MZ ETZ, letnik 1989, prodam. 42-698. 413
JUGO 45, star eno leto, registriran do aprila 1991, prodam. 59-082. 416
TOMOS ATX 50 C s čelado, malo vožen, prodam za 14.000,00 din. Ogled vsak dan po 18. uri pri Ognjanovič, Prežihova 12/9 (Trnje), Brežice. 418
APN 6, dobro ohranjen, prodam. (068)23-611, Srečo Petric. 419
126 P, november 1983, prodam. 23-290. 420
ZASTAVA 128 1,1 GX, temno modre barve, letnik 1988 prodam. 23-850.

obvestila

NESNICE, mlade jarkice pasme hisex, rjave, stare 12 tednov, iz kooperacijske reje, opravljena vsa cepljenja, prodajamo po ugodnih dnevnih cenah. Naročila sprejema in daje informacije: Jože Prosenik, Gostilna Humeč, Dobova, (0608) 67-607. 111
ELEKTROMECHANIKA Jože Klemenčič, Črešnjevec 25, 68333 Semič, (068) 59-058, previjanje in servisiranje elektromotorjev, servis ročnega električnega orodja. Delo opravljamo hitro, kvalitetno in po konkurenčnih cenah. 123
PEČENJE velikega asortimana domačega peciva za vse vrste praznovanj in pok. Marija Vuk, Ulica 1. maja 6, Metlika. 289
POLAGANJE, brušenje, lakiranje vam hitro in kvalitetno opravi Parketarstvo Slobanja, 68290 Sevnica, Drožanj-ska 21, (0608)81-958 ali (061)453-707. 303
PIŠČANCE, bele, stare en mesec, in rjave nesnice lahko dobite. Knafelc, Na tratah 8 (Žabja vas), Novo mesto. 312
JARKICE, rjave, stare 6 tednov, bomo prodajali od 10. junija dalje. Stane Prevotšek, Čatež, 68212 Velika Loka. 324
GRADITELJI in instalaterji! Po konkurenčni ceni izdelujemo peči in boilerje za centralno ogrevanje. Peči 25—38 KW že po ceni od 9.000 do 11.500 din. (063)39-878, popoldne ali zvečer. 342
FRIZER M. Majda Novak, Gubečeve brigade 12, Trebnje, obveščate cenjene stranke o spremembi delovnega časa: ponedeljek, sreda, petek od 8. do 12. ure, popoldne od 14. do 19. ure. V četrtek od 12. do 19. ure, v soboto od 8. do 15. ure.

Torek in nedelja zaprto. Se priporoča! 410

VKLJUČITE SE V KOMERCIALNO VERIGO UNITRADE, ki vam za 600 din omogoča DOBITEK 625.000 din. Samo pri nas prijavljenim igralcem iščemo kupce. Prijave na tel. (041) 322-439.

AVTOMECHANIKA SLAVKO GRIL

Dol. Kamence 46 b, Novo mesto tel. (068) 28-714

Na zalogi imamo in montiramo po zelo ugodnih cenah uvožene izpušne cevi za vse avtomobile FIAT, LANCIA, ZASTAVA in LADA. Sprejemamo naročila tudi za vse ostale znamke avtomobilov. (P23-5M0)

AVTOUSLUGA

Odkup rabljenih avtomobilov z zastava, golf in opel od letnika 1979 do letnika 1985. Informacije na telefon (068) 58-120. Tine Brodnarič, Rosalnice 15, Metlika. (P26-6M0)

DEOMAX d.o.o. MAXMEDIA Družbena podjetja, podjetniki, zasebniki! Edinstvena, celodnevna in najcenejša oblika predstavitve vaše dejavnosti. Naročila za objavo vašega sporočila (ugoden nakup, akcijska prodaja, pust), na svetlobnem »displayu« — hotel Kandija, sprejemamo na tel. številko: 21-466, med 9. in 12. uro ter med 16. in 19. uro. Nudimo pomoč pri oblikovanju teksta.

preklICI

MARJETKA ORLAČ, Dolšce 13, Kostanjevica na Krki, prepovedujem svojemu možu Antonu Orlaču prodajo vseh premičnin. Opozarjam tudi vse tiste, ki bi od njega karkoli kupovali, da jih bom sodno preganjala. 414

posest

STAREJŠO dvostanovanjsko hišo z garažo v Sevnici, primerno tudi za obrt, prodam. Informacije popoldne na (061)214-791. 284
PARCELO, v izmeri 25 arov v Šalki vasi pri Kočevju prodam. Možna zadržava. (061)851-135 popoldne, (061)852-273 popoldne. 287
ENOSTANOVANJSKO hišo, novejšo, z vrtom (1160 m²), na lepem kraju na Senovem prodam. (064)28-565, zvečer. 294
TRAVNIK (0,50 ha) na Kamnem Potoku in mlin za gozduje prodam. Jože Godnjavec, Jurčičeva 5, Trebnje, 44-036. 297
KMEČKO hišo z vrtom v okolici Šmarjeških Toplic oddam v najem. 76-179. 298
HIŠO z vrtom v Novem mestu na Bregu 25 prodam. (067)73-022, zvečer. 305
GRADBENO parcelo, 3 km od Sevnice, prodam. 76-395. 326
MANJŠE POSESTVO ali parcele pri Sevnici prodam. (041) 155-205. 328
GRADBENO PARCELO z lokacijsko dokumentacijo prodam v Sevnici. Uspoštevan stanovanjski kredit, osebni avto. (0608)43-106 v petek od 17. do 19. ure. 337
ZAPUŠČEN VINOGRAD, 33 arov, primeren za vikend, od Krškega oddaljen 9 km, ugodno prodam. (068)73-746, popoldne. 343
V BLIŽINI KRŠKEGA, do 10 km, iščem starejšo hišo z vrtom in možnostjo reje malih živali, za starejšo žensko. (0608)75-766. 364
PARCELO za vikend na Libni pri Krškem, lepa lega, asfalt, takoj prodam ali menjam za osebno vozilo. (0608)33-108. 366
VEČ PARCEL GOZDA v Mali Gori nad Ribnico prodam. 24-182. 369

prodam

OBŽAGAN les za ostreže, 3 m3 suhih plohov ter 2 m3 desk debeline 20 mm prodam. 73-424, petek in sobota popoldne. 275
BRAKO prikolico in surf ugodno prodam. (0608)69-323. 285
RABLJENA okna in vrata ter plinski bojler poceni prodam. 25-820. 288
PRIKOLICO Adria 500 z baldahinom ugodno prodam. (0608)79-100, int. 141, vsakdelavnik od 7. do 9. ure. 292
KOTNO garnituro z dvema foteljema prodam. 26-575. 300
ŠOTOR za štiri osebe, dve blazini in plinski kuhinjski z jeklenko prodam. Ogled 9. in 10. junija na naslovu: Korosec, Sončnik pri Šentjerneju. 301
BRAKO prikolico prodam. 23-742. 302
TELEVIZOR Iskra, črno-bel, ekran 44 cm, star eno leto, prodam. 25-456. 307
PRODAM 10 m bukovih drv in 5001 vina, Jablan 30, Mirna Peč. 310
ŠPORTNO kolo maraton, dobro ohranjeno, prodam. 76-540. 314
PREPROGO (2 x 3 m), volneno, malo rabljeno, prodam 50% ceneje. 23-355. 323
ELEKTRIČNI zemeljski kabel PPOO/A 4 x 70 + 2,5, 194 m, ugodno prodam. (0608)70-358, od 16. ure dalje. 327
OMARO za dnevno sobo (3 m) prodam. 21-113. 331
ZLOŽLJIVO kotno sedežno garnituro Meblo ugodno prodam. Hajnšek, Šegova 14, Novo mesto. 332
GUMI voz (15 col), malo rabljen, poceni prodam. Boršt 6, 69-240. 334
KLAVIRSKO HARMONIKO Weltmeister, 48 — basno, nerabljeno, prodam. 65-645. 341
INDUSTRIJSKI OVERLOG zelo ugodno prodam. 59-009, od 17. do 19. ure. 344
GORENJE VAREX 160/180, brusilni aparat in kotno brusilko Bosch 1600 W prodam. (068)58-502. 349
NOVE STOLE — rustik izvedba — zelo ugodno prodam. Cena 450 din. 350-294. 350
SKOBELENI STROJ in poravnalko, 50 cm delovne širine, prodam. (0608)79-006. 352

službo dobi

DOBREGA KV AVTOMECHANIKA z najmanj 5 — letno prakso sprejemamo v redno delovno razmerje. Informacije na 20-572, po 19. uri. 281
POHISTVENEGA mizarja zaposlim. Mizarstvo Brišar, (061)51-791. 295
4 — URNO zaposlitev dnevno nudimo mlajši upokojenki v bifeju. Ostalo po dogovoru. Društvo upokojencev Krško, Cesta 4. julija 57. 330
AKVIZITERJE za prodajo kozmetike iščem. Odlične zasluge. (0608)43-106, v petek od 17. do 19. ure. 338
DEKLE za strežbo takoj zaposlimo. 69-102, gostilna Račić. 351
DOBER ZASLUŽEK za zastopanje tuje firme. Znanje jezika ni pogoj. (061) 766-189. (P23-8M0)

stanovanja

ENOSOBNO, družbeno stanovanje, centralno ogrevano, (45 m²), Nad mlino 27, v drgem nadstropju, zamenjam za enakovredno na lokaciji Drska v prvem nadstropju. 22-956, popoldne. 296
SOBO s sanitarijami ali garsonjero v Zidanem Mostu, Radečah, Loki, Bregu, Sevnici, Krškem ali Brežicah najamem. (061)313-248. 313

ženitne ponudbe

SAMSKI moški (50 let), z manjšo kmetijo na Dolenjskem, išče žensko za skupno življenje. (064)75-726. 276

Delo in skrb tvoje je bilo življenje. Niti zbogom nisi rekel niti roke nam podal, smrt te vzela je prerano, a vedi, da v srcih naših vedno boš ostal.

ZAHVALA

V 29. letu je tragično preminil naš dragi mož, očka, sin, brat, stric in zet

MARTIN GRUBAR mlajši

iz Polhovice 5, Šentjernej

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in znancem, ki so nam v najtežjih trenutkih pomagali, izrekli sožalje, darovali cvetje ter pokojniku in tako velikem številu pospremlili na njegovi prerani zadnji poti. Zahvaljujemo se tudi podjetjem KRKA-TOZD Zdravila, Emona Doljenka, IMV, NK Moko polje, GD Moko Polje, ŽSAM Novo mesto, Obrtnemu združenju Novo mesto, Obrtnikom iz Orehovice, Šentjernej in Novega mesta ter gospodu župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoci: žena Milena, hči Mateja, sin Marko, oče, mati, sestra in ostalo sorodstvo

Preljubi Janko in tvoj priljubljeni obraz, cvetje majsko cveti, a ti si šel od nas, pa vendar ne v cvetoci gozd kot lovec mlad, v črno zemljo za vedno proč od nas.

ZAHVALA

V 44. letu starosti nas je nepričakovano in pre zgodaj zapustil naš dobi mož, oče, sin in brat

JANKO ŠUTEJ

Kovačji Grad 1 pri Vinici

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, stricu, tetam, vsem bratrancem in sestricam z njihovimi družinami, prijateljem in znancem, sosedom, posebno družini Gračan, lovskemu in gasilskemu društvu, govornikom, pevcem in vsem tistim, ki so na kakršnen koli način prisostvovali in pomagali v najtežjih trenutkih, izrekli sožalje, darovali cvetje in spremili Janka na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala gospodu dekanu za lepo opravljen obred. Še enkrat vsem iskrena hvala!

Žalujoci: žena Marica, otroci Stanka, Oliver in Nikole, mama, brat Jurij z družino, brat Jože z družino, brat Mirko in sestra Anica z družino

V SPOMIN

Te dni mineva leto dni, odkar nas je za vedno zapustil naš ljubi sinek

MARTIN PODKRAJŠEK

Neutolajžljive so besede, le pri tvojem grobu ptica poje; ne pozabite name.

Žalujoča: ati in mami

*Skrb, delo in trpljenje
tvoje je bilo življenje.
Bolečine si prestala,
zdaj boš v grobu mirno spala.*

ZAHVALA

V 65. letu starosti nas je zapustila naša draga mama in stara mama

MALČI MEDVEŠEK

iz Reštanja

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in vaščanom za podarjeno cvetje. Posebej pa se zahvaljujemo tudi pevcem iz Koprivnice za zapete žalostinke, Ani Breznikar za poslovilni govor in župniku za opravljen obred.

Žalujoči: mož Drago in sinovi z družinami

*Delo, skromnost in poštenje —
tvoje je bilo življenje.
V domu našem je praznina,
v srcih naših bolečina.*

ZAHVALA

71. letu starosti nas je 29. maja nepričakovano zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat, tast in stric

LEOPOLD ROŽIČ

iz Črnomlja, C B O 13

Z žalostjo v srcih se najlepše zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam pomagali v težkih trenutkih, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje in pokojnika spremili na njegovi zadnji poti. Zahvaljujemo se Zvezi borcev za poslovilne besede, enoti JLA Črnomelj, kolektivu Beti Črnomelj, osebju ZD iz Črnomlja ter osebju internega oddelka bolnice Novo mesto.

Žalujoči: žena Amalija, hčerki Slavica in Anica, zeta Milan in Rade, vnuki Gorčana, Nina, Dragan in Bojan ter ostalo sorodstvo

*Pomlad na vrt bo tvoj prišla
in čakala, da prideš ti,
in sedla bo na rožna tla
in jokala, ker tebe ni.
(Simon Gregorčič)*

ZAHVALA

Za vedno nas je v 35. letu starosti 28. maja zapustil naš dragi mož, ati, sin in brat

IVAN KRAŠOVEC

šofer Avta Kočevje in kmetovalec
z Lopate 21

Iskrena zahvala sorodnikom, prijateljem in znancem za vso izkazano požrtvovalnost in pozornost, darovane vence in cvetje, za poslovilne besede od pokojnika na domu in spremstvo na zadnji poti ter DO Avto Kočevje in KZ Krka — TZO Žužemberk. Še posebej hvala gospodu župniku za opravljen pogrebni obred in obema govornikom za ganljive besede ob slovesu.

Žalujoči: žena Saša, otroka Aleš in Jasminka, mama Amalija, sestra Malči in drugo sorodstvo
Lopata, Šmihel pri Žužemberku, Malo Lipje, Kočevje, Ljubljana, Lašče, Smuka, Novo mesto, 31. maja 1990

*Nihče ne ve, kako boli, ko tebe ljubi
sinks, več na našem domu ni, a spomin na
tebe še živi, saj takih src, kot si ga imel
ti, malo še živi.*

ZAHVALA

Kruta usoda nam je vzela našega ljubljenega sina, brata, nečaka in bratranca

PETRA ŠPRAJČERJA

iz Vojne vasi, Črnomelj

Ob boleči izgubi se najlepše zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in vaščanom za podarjeno cvetje in izrečeno sožalje. Iskrena hvala Obrtni zadrugi Bela krajina, Združenju obrtnikov Črnomelj, Združenju šoferjev in avtomehaničkov Metlika, Črnomelj, KZ Črnomelj, nekdanjim sodelavcem Integrala Črnomelj, VVO Rezke Dragar Ljubljana. Posebno zahvalo smo dolžni govornikom Sonny Beronji in Vinku Smrekarju, Stanetu Jevščku za organizacijo pogreba in govor, g. župniku za opravljen obred, cerkvenemu pevskemu zboru in godbi na pihala. Hvala vsem, ki ste v tako velikem številu pospremili našega Petra do preranega groba!

Neutolajžljivi: oče, mama, sestra Danica, brat Branko, Marica, tete, strici, bratrance in sestrične

ZAHVALA

V 65. letu starosti nas je zapustila naša draga žena, sestra in teta

MARIJA KROŠELJ

rojena Malus
z Bizeljskega

Vsem, ki ste nam v težkih trenutkih pomagali, izrazili sožalje, poklonili cvetje in pokojno pospremili na zadnji poti, prisrčna hvala: Najlepša hvala Francu Premelču za poslovilne besede in g. župniku za opravljeni obred ter pevcem za zapete žalostinke.

Žalujoči: mož Jože, sestre in bratje z družinami, teta Nežka z možem in drugo sorodstvo

ZAHVALA

V 86. letu starosti nas je zapustila naša draga mama, stara mama, babica, sestra, teta

JOŽEFA ROGELJ

z Rožnega Vrha pri Trebnjem

Iskreno se zahvaljujemo vaščanom, sorodnikom, prijateljem, delovnim kolektivom za zadnje slovo, darovano cvetje, sveče in svete maše. Zahvalno smo dolžni dr. Vilfanovi in sestri Leničevi za dolgoletno zdravljenje in obiske na domu. Hvala gospodu kaplanu za lepo opravljen obred in pevcem za zapete žalostinke. Hvala vsem, ki ste našo mamico spremili na zadnji poti, nam izrekli ustno ali pisno sožalje in kakorkoli pomagali.

Vsi njeni

*Niti zbogom nisi rekel,
niti roke nam podal,
smrt te vzela je prerano,
a v srcih naših boš ostal.*

ZAHVALA

V 55. letu starosti nas je nepričakovano zapustil dragi sin, oče, brat in stric

FRANC KUNIČ

iz Hrasta pri Vinici

Ob boleči in tragični izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so pokojnega pospremili na zadnji poti, nam izrekli sožalje in nam kakorkoli pomagali v naši bolečini. Posebna zahvala govorniku za poslovilne besede, gospodu dekanu za opravljen obred. Vsem ponovno prisrčna hvala!

Žalujoči: mama in vsi njegovi

ZAHVALA

V 69. letu starosti nas je zapustila naša draga sestra in teta

PEPCA DVOJMOČ

iz Ostroga 36

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, dobrim sosedom, prijateljem in vaščanom, ki ste nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje in jo pospremili na njeni zadnji poti. Zahvala tudi gospodu župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoči: vsi njeni

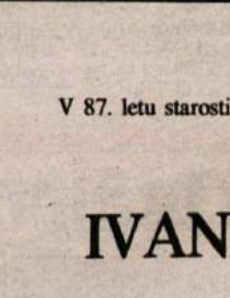
ZAHVALA

V cvetu mladosti je odšel od nas v lepše življenje

ANDREJ ŽULIČ

Najlepše se zahvaljujemo vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti, podarili cvetje, nam izrekli sožalje in nam kakorkoli pomagali v naši bolečini. Hvala vsem, ki ste pokojnega obiskovali, še posebej njegovemu prijatelju Boštjanu, in mu s tem lajšali težke trenutke. Hvaležni smo sošolcem in učiteljem Srednješolskega centra Kamnik ter osebju ZUIM Kamnik. Lepa hvala sosedom, osebju ZD Kostanjevica, posebej dr. Pope-Tothovi in g. duhovnikom za lepo opravljen pogrebno svečanost. Hvala Kostanjeviškemu oktetu, sodelavcem Agrokombinata Krško in Kostanjevica ter sodelavcem Novoleša Kostanjevica.

Vsi njegovi
Kostanjevica, 29. 5. 1990

ZAHVALA

V 87. letu starosti nas je zapustila draga mama, stara mama, prababica in teta

IVANKA GRAHEK

Rožanc 16

Najlepše se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem za pomoč in sočustvovanje z nami, vsem, ki so nam izrazili sožalje, pokojni darovali cvetje in jo v tako velikem številu spremili na zadnji poti. Posebna zahvala dr. Paunovi iz ZD Črnomelj, tov. Bernardi Petric za govor pred domačo hišo in tov. Stanetu Grahku za govor pri odprtem grobu, pevcem ter gospodu kaplanu za opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: sinovi Polde, Slavko, Rafko in Jože z družinami ter ostalo sorodstvo

*Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpel sem,
in večni mir mi zaželite.*

ZAHVALA

V 59. letu starosti nas je po hudi in težki bolezni zapustil naš dragi mož, oče in stari oče

JOŽE TURK

z Velikega Slatnika 7

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, prijateljem in sosedom, še posebej pa Marici za poslovilne besede ob odprtem grobu, tovarni Iskra Semič, Tovarni avtomobilov IMV Novo mesto, Jožici Florjančič za podarjeni venec, internemu oddelku bolnice Novo mesto za lajšanje bolečin, pevcem za ganljive žalostinke in gospodu p. Luku za lepo opravljen obred.

Žalujoči: vsi njegovi

*Moje roke se ne srečujejo več z rokami,
moji koraki odmevajo v neznanem prostoru,
moja usta kričijo neme besede.*

ZAHVALA

V 56. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, sin in brat

MARTIN STARIČ

iz Radne vasi pri Trebelnem

Prisrčno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, ki so nam pomagali, darovali cvetje in nam izrekli sožalje. Posebno se zahvaljujemo delavcem Trima Trebnje, SŠTSOS Ljubljana, Domu učencev Bežigrad, gasilskemu društvu Štatenberk in Trebelno, pevskemu zboru Trebelno, gospodu župniku za lepo opravljen obred. Posebna zahvala dobrim sosedom. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njegovi

IVAN DOBERŠEK

za vojno odškodnino, pa ne vem, če nam bo kdaj uspelo. Pri tem se je vsekakor premalo angažirala vsa družba, meni Doberšek. Toda grozote druge vojne niso bile omejene samo na eno stran, marsikdaj, tako meni Doberšek, je narobe ravnala tudi zmagovita stran. Kdo ve, morda so ga tudi zaradi tega pred petimi leti v Sevnici vrgli iz partije. »Za tako partijo, kakršna je bila naša v zadnjih letih, mi ni čisto nič žal.«

V pogovoru se vedno znova vračava h kmetijstvu. Ivan Doberšek ima načrt, da bi se nekoč lotil samostojnega pospeševalnega dela. Za tako delo je v Posavju več kot preveč priložnosti in tudi potreb. »Srce me boli, ko vidim območja na območju Gorjanec in Bohorja tako rekoč nedotaknjena, lahko pa bi bila zelo primerna za pašo živine. »Pa vendar se v zadnjem času nekaj premika na tem področju. Zdaj smo vsi spoznali, da bomo morali tudi v kmetijstvu uveljaviti evropske normative. Po mojem mnenju bi morala imeti vsaka kmetija, ki bi hotela živeti od živinoreje, vsaj 40 glav živine. V zadnjem času smo v Posavju že dobili 12 takih kmetij, interes pa je, da bi jih dobili še več. Živino bomo pasli na pobočjih Gorjanec in Bohorja, tako pa bomo povežali interese dolinskega in hrbovskega kmetijstva.«

Da je Doberšek povsem skočil iz okvirov, ki jih je določala dotedanja kmetijska politika, kaže tudi predlog za priznanje, ki je prišel s strani kmetov. »Zdaj smo dokončno opravili z malimi kmetijami, ki so bile doslej večkrat igračka v rokah kmetijskih združenj,« pravi Doberšek in je očitno, da je njegov delež pri tem več kot razviden.

J. SIMČIČ

Tudi letos po slovenskih rekah

Žužemberčani pripravljajo ljubiteljem slovenskih rek zanimivo doživetje — Konec junija spusti po štirih slovenskih rekah: Reki, Kolpi, Krki in Savinji

ŽUŽEMBERK — Kajak — kanu klub iz Žužemberka bo tudi letos organiziral mednarodno turistično rekreativno čolnarsko regato, ki bo udeležencem nudila obilo naravnih užitkov in prijetnih doživetij. Regato za kanuiste, kajakaše in splavarje bo prizadeveni žužemberški klub tokrat organiziral že petič, do sedaj pa je vedno pritegnila veliko število udeležencev, hkrati pa si je pridobila mednarodni sloves. Kako bo letos, za mednarodno udeležbo, se še ne ve, zanimanja pa je veliko. Žal je stalne goste iz Češke letos nekoliko zmedla negotovost z vizumi in obvezno menjavo za turiste med Češko in Jugoslavijo. Kot pravijo zadnje vesti iz prestolnice, naj bi se to le še pravčasno uredilo.

Letošnja regata, imenovana Slovenske reke 1990, bo trajala od četrta, 26. junija, do nedelje, 1. julija, in bo vsak dan na drugi reki. V četrtek na Reki: start bo pri gostilni lovec v Ilirski Bistrici ob enajsti uri, cilj pa po petnajstih kilometrih spusta v Ribnici. Udeleženci si bodo popoldne ogledali bližnje Škocjanske jame in prenočili v tamkajšnjem kampu. V petek je

RIBIŠKI TEKMOVANJI

NOVO MESTO — Ribiška družina Novo mesto organizira v prihodnjih dneh dvoje ribiških tekmovanj. To nedeljo, 10. junija, bo tekmovalje v lovu rib s plovcem za pionirje in mladince ob Krki v Kronovem. Zbor bo ob 7. uri pred pisarno ribiške družine, od koder bo organiziran prevoz tekmovalcev. Zadnji rok za prijave je petek, 8. junija. Teden dni kasneje, 17. junija, pa bo družinsko tekmovalje v lovu rib s plovcem za člane in članice RD Novo mesto. Organizator sprejema prijave do 14. junija, zbor pa bo na dan tekmovanja ob 7. uri. Zanimati se lahko praviš osebno v pisarni RD Novo mesto ali po telefonu 21-251.

SREČANJE OTROŠKIH FOLKLORNIH SKUPIN

TRBOVLJE — V tukajšnjem Delavskem domu bo jutri, v petek, 8. junija, popoldne republiško srečanje otroških folklornih skupin. Nastopile bodo skupine iz Gorenjske, Dolenjske, Bele krajine, Štajerske, Prekmurja in Primorske, izbrane na območnih srečanjih.

na vrsti 18 km dolg spust po Kolpi. Start bo v Oslinici ob enajsti uri, cilj pa v Brodu na Kolpi. Prenočevanje bo v kampu na Oslinici, nakar se bodo v soboto udeleženci zbrali v vasi Krka, da bi se ob 11. uri spustili tudi 18 km po dolenskih lepoticah Žužemberka, kjer si bodo v tamkajšnjem kampu nabrali moči za ponoven spust po zadnji reki, ki je na programu, se pravi po štajerski Savinji. Nedeljski spust po Savinji, ki se bo tudi pričel ob 11. uri, je med najkrajšimi, zato pa med najbolj zahtevnimi. Start bo v Strugah, cilj pa 6 km nižje v Ljubnem, kjer bo zaključek regate.

Emil Glavič, predsednik Kajak-kanu kluba Žužemberk, posebej poudarja, da to ni tekmovalno čolnarjenje, temveč turistično rekreativno, bo pa spust v skupni dolžini okrog 60 kilometrov kar zahteven za tistega, ki se bo letos prvič prijel vesel. Poleg naravnim znamenitostim in lepotam bodo udeleženci posebno pozornost posvetili tudi ekološkemu problemu, ki jih, žal, ne manjka. Udeleženci lahko startajo na vseh spustih, lahko pa katerega tudi izpustijo. Svojo udeležbo bodo lahko prijaviли kar na startnem mestu samem. T. J.

Fotograf gre tudi na smreko

Drago Mohar, upokojeni fotograf iz Ribnice, bo z aparati spet sodeloval na »Foto antiki«

RIBNICA — Drago Mohar, upokojeni fotograf iz Ribnice, se bo tudi letos 10. junija udeležil s svojimi starimi fotoaparati razstava »Foto antika«, ki bo v Ljubljani. Na teh razstavah sodeluje že osmo leto. Najstarejša njegova aparata štejeta okoli 100 let in sta na plošče formata 24x18 in 18x13.

Drago, ki je star 64 let in že 12 let upokojen, ni le fotograf, ampak je bil tudi prizadeven fotoreporter. Mnogo let je pošiljal zanimive fotografije raznim časopisom, največ prav našemu Dolenjskemu listu, in je med drugim prejel tudi več nagrad za »Fotografijo tedna« (na primer za avto pod mostom smrti v Prigorici in druge). Prav on je tudi že pred 20 leti izdelal prve barvne razglednice, najprej Kolpske doline, nato pa še ostalih turističnih in gostinskih objektov ter naravnih in drugih zanimivosti.

»Pred leti sem šel slikat Krško jamo Ogenjca, kjer je bila med vojno znana partizanska bolnišnica. Da bi bil posnetek boljši, sem splezal na smreko. Ko sem bil že gor, sem ugotovil, da sem doma pozabil očala. Spet sem moral dol, da mi je spremljevalec po mojih navodilih nastavljal čas in zaslonko, nakar sem spet zlezal na smreko...« Tudi Motel Janico je fotografiral s smreke, in to najprej pozimi, nato pa še spomlad. Fotografiral je tudi mnoge poplave. Najbolj pa mu je ostalo v spominu noč-

no snemanje poplavljenega Ribnice. Takrat si je obul visoke ribiške škornje in se s kolesom vozil sem in tja, da bi posnel najbolj dramatične prizore... potem pa se je z biciklom in aparati vred zvrnil v naraslo vodo. Posnel je tudi veliko poplavo v Strugah.

DRAGO MOHAR IN STARI FOTOAPARATI — Na fotografiji je Drago Mohar, upokojeni fotograf iz Ribnice, s svojimi starimi fotoaparati. (Foto: Alenka Mihajlovič)

Drago je naredil mojstrski izpit leta 1959 v Mariboru. Prvo službo je dobil pri »Sava filmu« v Ljubljani, kjer so preslikavali tudi diapozitive za šole. V Ribnici je prišel leta 1962 in predlagal občinskemu mozem, da bi ustanovili družbeno fotografsko podjetje. Ko pa so ti zvedeli, koliko stroškov bi bilo z odprtjem takega podjetja, so mu — varčni kot Ribničanje so — predlagali, naj kar sam odpre zasebno delavnico, in tako je tudi storil.

Zdaj vodi fotoatelj njegova hči Alenka, Drago pa ji pomaga. Pred nekaj leti sta med prvimi daleč naokoli opremila laboratorij tako, da izdelujeta tudi barvne fotografije. Uvedla sta ekspresno izdelavo fotografij in v nujnih primerih izdelata fotografije že v eni uri. J. PRIMC

Ansambel Rudolfovo v sedanjih »izvedbi«. Pred 15 leti so se vpisali v zgodovino novomeške rockovske scene.

I. Z.

Halo, tukaj je bralec »Dolenjska«

Pohvala za nabavo kruha in obnovo kapelice — Avstrijec je slikal smeti — Tovornjaki motijo mrtve — Novo mesto še v Sloveniji? — »Ta igra je prevara«

Še vedno je v tistem, kar ob četrkih zvečer prestreza telefon dežurnega novinarja v uredništvu Dolenjskega lista, največ opozoril bralece na vsakdanje drobne probleme. Večkrat se v njihova sporočila vpletajo tudi kritike in pohvale, zadnje čase nemalokrat na račun Dolenjskega lista, češ da je bralec najbolj pred tabu temami. Res pa je, da telefonski sporočevalci potem večinoma ne želijo biti imenovani v zapisu. Še več, nekateri se sploh nočejo predstaviti, niti za interno rabo ne.

Minuli četrtek se je najprej, že pred 20. uro, oglasil bralec F. M. z desnega brega Krke v Novem mestu in pohvalil prijaznost trgovk v bližnji trgovini, ki so proti večeru, ko je zmanjkalo kruha, takoj poskrbele, da so ljudje lahko kupili svež kruh. Rekel je, da ga je motilo, ker se večina oglašila samo takrat, ko je kaj narobe, ne pa tudi, ko se kdo res potrudil. F. M. pa ni edini, ki ima čut za pravičnost in ki zna dobro opazovati. J. P. iz Zagradca je naprej pohvalil Dolenjski list, da piše čedalje bolj in čedalje več o temah, ki so bile še včeraj pod ključem, in v zvezi s tem povedal, kaj je videl na Dvoru. »Večkrat sem se peljal mimo razbite kapelice, ki stoji nad cesto in pred naseljem, če pridete iz žužemberške smeri. Zdaj pa kar nisem mogel verjeti očem: krajani so kapelico tako rekoč čez noč obnovili in ji dali še lepši videz, kakršnega je najbrž imela nekdanj. Zelo se mi zdi pohvalno, da se ljudje lotevajo takih reči.«

Bralec M. B. iz Krke je pripovedoval, kako ga je dan poprej stisnilo pri srcu, ko je nedaleč od mostu v Ločni videl avto z avstrijsko registracijo, nekaj metrov

stran pa moža, ki je s fotoaparatom slikal velikanski kup smeti in druge najrazličnejše navlake pod mostom na desnem bregu Krke. »Mislim, da nastujec s temi posnetki ne bo prikazal ravno kulturne in skrbne za okolje, in to nam pred izbruhom turistične sezone ni v čast in ponos,« se je jezil.

Naročnica iz Ločne, ki pa želi ostati neimenovana, se je hudovala nad tovornjaki (različnih firm), ki kar naprej parkirajo pri ločenskem pokopališču in gazijo zelene površine okrog, da vse skupaj ni ničemur več podobno. Svojci, ki obiskujejo grobove mrtvih in se večkrat pripeljejo od daleč, pa nimajo kje pustiti svojega avta. Parkirišče pred Mercatorjevo trgovino v »Plavi laguni« zasedajo labodovci in tako marsikdo, ki se tja pripelje po nakupih, nima kje pustiti avta in se zato odpelje nakupovat drugam. Ta nered prav ključ inšpektorje in druge odgovorne, naj kaj uredijo. »Zakaj ni enotnega prometnega režima in discipline povsod v Novem mestu, in ne samo na Glavnem trgu, kjer te takoj oskubijo za petdesetaka ali pa dobiš opomin z zagroženo kaznijo?«, se je jezila naša naročnica.

Nered na cesti pa se lahko kaže še drugače. Bralko Z. iz Novega mesta, denimo, moti barvanje cestnih oznak, češ da je nestrokovno in sploh zanič. Pravi, da bi si morali tisti, ki tako barvanje naročajo, in drugi, ki ga opravljajo, najprej ogledati, kako to delajo v tujini. Nazadnje pa je bralko zanimalo, kdaj je trava ob cesti dovolj velika in zrela za cestarje, da jo pokosijo. Sodeč po tem, da še stoji, mora biti res že hudo visoka, da jo opazijo.

Bralka H. iz okolice Novega mesta je zmotil plakati, ki ga je zadnje dni opazil v Novem mestu na več krajih. Citiral je, kaj je prebral: »Kulturno umetniško društvo Novo mesto priredjuje drugarsko večer v Domu JNA...«, pa takole komentiral: »Sam nekaj vem o kulturi v Novem mestu, a društva, ki bi se tako imenovala, ne poznam. Najbolj me moti, v kakšnem jeziku je to napisano. Zankrat je Novo mesto še v Sloveniji in se ve, kakšen jezik tu govorimo in pišemo.«

Bralec J. M. iz Sevnice se je čudil, kako smo mogli v Dolenjskem listu mi-

S KOLESOM PO DOLENJSKI

OTOČEC — Hotel grad Otočec je v sodelovanju s kolesarskim klubom Krka pripravil zanimive programe kolesarjenja po Dolenjski. Zato so izbrali gorska kolesa in v četrtek, 14. junija, bo na Otočcu za novinarje iz domovine in tujine predstavitev rekreativnih prog. Zanimivo ponudbo, ki bo zagotovila v mnogočem bogatila dolenjski turizem, bodo popostrili z ogledom dolenjskih kulturnozgodovinskih znamenitosti, obiske v pravih dolenjskih domačijah, večerjo v domači zidanci itd.

Halo, tukaj Dolenjski list!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo v bodoče več sodelovanja z bralec. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev. Prisluhnili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet, poiskali odgovor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. Pokličete nas lahko vsak četrtek zvečer, med 20. in 21. uro na telefon (068) 23-606. Eden od dežurnih novinarjev vam bo rad prisluhnil.

Doklej še uganke pri sv. Jakobu?

Po lanskem presenetljivih odkritjih v cerkvi v Naklem letos restavratorji ne pričakujejo nič šokantnega — Odkritje na Belčjem vrhu

NAKLO PRI ČRNOMLJU — Restavratorsko delo v podružnični cerkvi sv. Jakoba v Naklem pri Črnomlju se letos nadaljuje že tretje leto. Cerkvica je bila še do lani kaj malo znana, po odkritju fresk vrhunske kakovosti v predteteriju, pa so se začeli zanjo zanimati številni ljudje. Odkritje fresk v nakelski cerkvi preseneča celo strokovnjake, saj sodijo poslikave iz sredine 15. stol. v sam vrh slovenske kulturne dediščine.

Po končanem letošnjem delu, ki ga imenujejo tudi slepo delo, gre pa predvsem za konserviranje, ne pričakujejo nič šokantnega. Kot je povedal Marko Butina z Restavratorskega centra Slovenije, bo s še sedmimi študenti umetnostne zgodovine, akademije za likovno umetnost in šole za

oblikovanje v treh junijskih tednih pripravil predvsem steno za barvno rekonstrukcijo poslikave, ki naj bi jo opravili prihodnje leto. Tako v zgoraj omenjenem predteteriju, kjer je bila že sneta preslikava, sedaj kitajo poškodbe. Hkrati pa nadaljujejo delo v spodnjem delu predteterija, ki je zaradi vlage zelo uničen in zasigan.

Restavratorji so odstranili tudi levi oltar v ladji ter snemajo belež. Zanimivo je, da so v cerkvi odkrili tudi dve letnici, in sicer 1620 in 1644, vendar je po mnenju Butine cerkev starejša, letnice pa so najbrž le vrezne obiskovalcev.

Največja uganke ob odkritju nakelskih fresk, ki se je zastavljala lani, je bila, kdo je avtor motivov, ki so naslikani z izredno večjo roko, in od kod je prišel. Kot je povedala Marinka Džazumerič iz novomeškega Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine, so v tem letu lahko odkrili le, da je stil slikanja fresk iz sredine 15. stol. blizu Janezu Ljubljanskemu, da pa sta bila vsaj dva slikarja, morda celo več, iz iste delavnice. Odkrivanje avtorja bi bilo že bolj podobno detektivskemu delu, kajti zakopati bi se morali v arhive nemškega viteškega reda, ki so na Dunaju. In če smo še lani zapisali, da uganke o imenu avtorja gotovo ne bo moč razvozlati v Beli krajini tudi zato, ker so edine poslikave iz sredine 15. stol. v delu ob Kolpi le še pri Treh farah pri Metliki, in še tu so ohranjeni le fragmenti, so najnovejša raziskovanja odkrila srednjeveško poslikavo tudi v cerkvi sv. He-

JUTRI IZBOR MISS SLOVENIJE

NOVO MESTO — Časnik Kaj in TV studio Tele-M sta organizatorja letošnjega izbora najlepše Slovenke. Dvajset letopic se bo tako jutri, 8. junija, ob 20. uri predstavilo v novomeški športni dvorani pod Marofom na prireditvi, ki jo bo vodila Mojca Blažej-Cirej. Poleg občudovalcev brhkih deklet bodo prišli na svoj račun tudi prijatelji dobre glasbe, ples in modnih novosti. Omenimo le, da bo prireditelj popostrena z modno revijo Novoteksa in Lisce, nastopom članov govomeške pesne šole, ansambla Cuki, prav tako pa se bo Dolenjskem predstavila pevka Stanka Macur s kitaristom Simonom Gomilškom.

NEDELJSKI ŽIVŽAV NA OTOČCU

OTOČEC — Mesec je naokoli in v deljo, 10. junija, Motelska restavracija Otočec od 4. ure popoldne do 7. zvečer prikaz vse tiste, ki se na zabavi, kot otroški živžav, prijetno počutijo. To niso le mladi in najmlajši, pač pa tudi odrasli, ki so jim vseh neformalnost, glasba, živahnost in seveda sladoleadne umine otroških kuharjev. V nedeljo bo poleg tekmovalnih igr, ki jih pripravljajo Jani Mislje, tudi predvsem veliko glasbe. Posebni gostje prireditve bodo učenci glasbene šole Marjana Kozina iz Novega mesta, ki bodo na prijeten način pokazali svoj talent in staršem, kaj so se med tvoj naučili.

DALMATINSKA GLASBA V DISKU

OTOČEC — Ob četrkih v otočkih koteki vrtilo evergreen glasbo. Po grški mehiški glasbi je danes na vrsti dalmatinska glasba. Vse, ki jim takšna zvrst ugaja, ki se tudi sicer radi zavrtijo ob plesni glasbi, vabi Diskoteka Otočec na prijetno večer.

VSE NAŠE ŠTORIJE

DOBOVA — Šov skupina iz Rač »Vinekd« je izdala drugo kaseto z našim Vse naše štorije, na kateri je deset melodij izpod peresa večine članov ansambla, večinoma pa jih je napisal klavirist Boštjan Zahrastnik. »Vikendarji«, kot s sabel radi imenujejo njegovi ljubitelji, sodeloval leta 1987 s skladbo Nikjer ma v finalni prireditvi Pop delavnice. So tudi spremljevalna skupina Alfija Nacu, Albertu Gregoriču, Heleni Blagne Nacetu Junkarju.

GOST VEČERA BO MATEJA SVET

VINICA — Naša najboljša smotarka, ki se je pred dnevi odločila, da preneha smučati in prične z umerjenjem in poslovnostjo, bo v soboto, 9. junija, ob 20. uri gost večera v Viniškem kampu. Prireditelj bo zahteval gotovo pritegnila kar precej obiskovalcev, saj bodo kot gostje večera nastopili tudi ansambel Obvezni smer, pevci Josipa Lisac, Zlatko Dobrič, Vlado Kalember in gledališka igralka Jerca Merzel.

Studio D
Lestvica narodnozabavne glasbe
Studio D in Dolenjskega lista

Zreb je prejšnji teden podelil nagrado za sodelovanje pri oblikovanju lestvice ANICI PEČNIK iz Mozirja. Nagradjeni čestitamo!

Lestvica najbolj priljubljenih narodnozabavnih melodij pa je za ta teden z eno novostjo takšna:

- 1 (3) Ne joči Slovenija — SLOVENSKI MUZIKANTJE
- 2 (1) Med temnimi gozdovi — ANSAMBEL L. LESJAKA
- 3 (5) Kaj je ljubezen — VESNA
- 4 (2) Ob reki — SPOMIN
- 5 (7) Vinska vigred — KVINTET KRES
- 6 (4) S pesmijo na ustih — ANSAMBEL SLOVENIJA
- 7 (9) Ne čakaj na maj — ANSAMBEL COF
- 8 (6) Raj pod Triglavom — ANSAMBEL L. SLAKA
- 9 (8) Za materin praznik — BRATJE IZ OPLOTNICE
- 10 (—) Mlad pastir — ANSAMBEL IVANA PUGLJA

Predlog za prihodnji teden: Soča voda — DOLENJSKI FANTJE

Glasujem za:

Moj naslov:

Kupone pošljite na naslov: Studio D, p.p. 103, 68000 Novo mesto

TRETJE LETO V NAKLEM — Potrepeljivi študenti — restavratorji že tretje leto centimeter za centimetrom odkrivajo poslikave v cerkvi sv. Jakoba. Letošnje delo, konserviranje, bo za obiskovalce sicer manj zanimivo, vendar pa je nujno potrebno, da bodo lahko prihodnje leto začeli z barvnim retuširanjem. (Foto: M. B.-J.)

lene na Belčjem vrhu. Očitno Bela krajina skriva še veliko zakladov neprecenljive vrednosti.
M. BEZEK-JAKŠE